

CONSEIL DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 1991-1992

17 DECEMBRE 1991

PROJET D'ORDONNANCE

relative à la conservation
du patrimoine immobilier

EXPOSE DES MOTIFS

I. Introduction

Depuis des décennies le patrimoine architectural régional est au centre d'une polémique et de débats animés.

La question trouve ses prémices dans les grands travaux du roi Léopold II, et dans les plaidoyers du bourgmestre Charles Buls en faveur de la conservation des témoins historiques et du patrimoine architectural.

Ce sont cependant les années d'après-guerre qui ont donné au débat ses dimensions actuelles. La démolition d'œuvres de première importance telles que le Palais Granvelle, la Maison du Peuple, la Grand'Poste ou le théâtre de l'Alhambra a été universellement condamnée. A ces disparitions se sont ajoutées celles d'innombrables hôtels de maître, de maisons bourgeoises, d'écoles, de marchés couverts, d'ensembles industriels, d'œuvres monumentales ou de vestiges historiques divers. Les destructions ont eu pour conséquences majeures la banalisation et la perte d'identité de nombreux quartiers de la région.

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD

GEWONE ZITTING 1991-1992

17 DECEMBER 1991

ONTWERP VAN ORDONNANTIE

inzake het behoud
van het onroerende erfgoed

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Inleiding

Sedert tientallen jaren is het bouwkundige erfgoed van het gewest het voorwerp van een polemiek alsook van geanimeerde debatten.

Het probleem vindt zijn oorsprong in de grote werken van Koning Leopold II en in de pleidooien van burgemeester Charles Buls ten gunste van het behoud van de getuigen uit het verleden en van het bouwkundige erfgoed.

Het zijn nochtans de naoorlogse jaren die aan het debat de huidige draagwijdte hebben gegeven. Het slopen van zeer belangrijke bouwwerken als het Granvelle-paleis, het Volkshuis, de Hoofdpost, het Alhambrateater, werden algemeen afgekeurd. Naast deze voorbeelden verdwenen eveneens talrijke herenhuzen, burgerhuizen, scholen, overdekte markten, industriële gehelen, monumentale bouwwerken of meerdere historische overblijfselen. Als belangrijkste gevolg van deze slopingen werden talrijke wijken uit het gewest alledaags en verloren zij hun identiteit.

L'ampleur des démolitions fut le résultat, moins d'un désintérêt pour la mémoire du passé, que d'une confiance absolue dans les bienfaits de la croissance économique. Seule la dimension financière paraît avoir été prise en compte dans l'évolution de la région, sans égards aux phénomènes sociaux ou culturels, ni aux effets à long terme d'un développement, jusqu'alors insoupçonné, du marché de l'immobilier.

Le patrimoine architectural était perçu comme l'une des multiples composantes du rayonnement et de la représentativité culturelle de la région. Les mesures de protection se limitent, dans cette analyse, aux seuls édifices monumentaux universellement reconnus.

La conception des choses s'est, depuis, profondément modifiée. On admet généralement aujourd'hui que la politique menée en matière de conservation du patrimoine a des répercussions sensibles sur la vie socio-économique des villes, et notamment sur la stabilité des populations en place.

La désertion de nombreux quartiers traditionnellement habités résulte de facteurs complexes, parmi lesquels se compte la dégradation de la qualité de la vie en ville, dégradation découlant de celle de l'environnement bâti. La sauvegarde des ensembles urbains apparaît aujourd'hui comme une garantie du maintien de la qualité de l'environnement, et exerce ainsi une influence sensible sur l'attrait résidentiel des quartiers urbanisés.

II. La loi du 7 août 1931

La loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites a été conçue dans un climat social, culturel et économique différent de celui que nous connaissons aujourd'hui.

En dehors des grands travaux entrepris par l'Etat, les projets immobiliers n'avaient, dans les années trente, qu'une faible incidence sur le tissu bâti existant. Les mesures de protection pouvaient, sans dommage, ne s'appliquer qu'aux seuls édifices monumentaux.

Les choses ont changé après-guerre. L'échelle de l'investissement s'est profondément modifiée: l'opération immobilière ne s'est plus exercée au niveau de parcelles cadastrales isolées, mais au sein de regroupements, souvent importants, de parcelles, et suivant une mécanique financière complexe.

De grootschalige slopingen waren minder het resultaat van de onverschilligheid voor het verleden dan van het absolute vertrouwen in de weldaden van de economische groei. Er blijkt in de evolutie van het gebied dat er slechts rekening werd gehouden met het financiële aspect, ongeacht de sociale en culturele fenomenen alsook de gevolgen op lange termijn van een tot dan toe onvermoede ontwikkeling van de immobiliënmarkt.

Het bouwkundige erfgoed werd beschouwd als één van de talrijke componenten van de uitstraling van het gebied alsook van haar representatief karakter op cultureel vlak. In dit opzicht beperken de beschermingsmaatregelen zich tot de wereldberoemde monumentale gebouwen.

Sedertdien is deze denkwijze grondig veranderd. Er wordt vandaag algemeen aanvaard dat het beleid, dat wordt gevoerd inzake het behoud van het erfgoed, het socio-economisch leven van de steden op gevoelige wijze beïnvloedt, en met name wat betreft de stabiliteit van de huidige bevolking.

Het verlaten van talrijke traditioneel bevolkte wijken is het resultaat van complexe factoren, waaronder men de ontarding van de levensomstandigheden in de steden vindt, die voortvloeit uit de vernieling van de bebouwde omgeving. De bescherming van stedelijke gehelen blijkt vandaag een waarborg te zijn voor het behoud van de kwaliteit van het leefmilieu en beïnvloedt aldus op gevoelige wijze de residentiële aantrekkingskracht van verstedelijkte wijken.

II. De wet van 7 augustus 1931

De wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen werd ontworpen in een sociaal, cultureel en economisch klimaat dat verschillend is van het huidige.

Naast de grote werken die door de Staat werden uitgevoerd, hadden de bouwprojecten in de jaren dertig bijna geen invloed op de bestaande bebouwde structuur. Zonder hieraan schade te berokkenen konden de beschermingsmaatregelen slechts worden toegepast op de monumentale gebouwen.

Na de oorlog veranderde deze toestand. De investeringsschaal werd grondig gewijzigd: de immobiliënverrichtingen gebeurden niet meer op het vlak van afzonderlijke kadastrale percelen maar vaak via grote hergroeperingen van percelen en volgens een complex financieel mechanisme.

Les démolitions et leurs conséquences déjà décrites, ont fait apparaître la nécessité de sauvegarder, outre les édifices monumentaux, non seulement des œuvres mineures, sans réel caractère monumental, mais aussi les ensembles architecturaux, issus d'aménagements urbains ou ruraux de qualité.

Les partisans d'une conception élargie de la protection se sont cependant heurtés à un outil légal inadapté, ainsi qu' à l'imbroglio administratif et juridique né des réformes institutionnelles en cours.

Ceci explique le bilan relativement maigre de soixante années d'application de la loi du 7 août 1931. Au total, moins de 350 immeubles ont été classés. Ce nombre devrait être multiplié par huit ou dix pour hisser la Région au niveau d'entités équivalentes. Cette dernière assertion est corroborée par l'inventaire établi en 1979 par le Sint Lukasarchief, qui propose le classement d'urgence de 1.280 immeubles, et, à terme, la protection de 3.980 bâtiments.

III. Les carences de la législation actuelle

La loi du 7 août 1931 accuse un double défaut, inhérent à la lenteur de la procédure instituée, et à l'étroitesse qu'elle présente dans la conception de la protection du patrimoine.

— La lenteur de la procédure

La loi existante n'accorde pas au Ministre chargé des monuments et des sites l'entière maîtrise du déroulement dans le temps de la procédure. Celle-ci prévoit la consultation de diverses instances — Députation permanente du Conseil du Brabant, Collège des Bourgmestres et Echevins, Commission Royale des Monuments et des Sites — sans cependant fixer de délai à la remise de l'avis de la Députation permanente. Or, en l'absence de ces avis, la procédure ne peut être poursuivie.

Le législateur a en outre prévu que l'ouverture de l'enquête préalable au classement, et par conséquent l'entrée en vigueur des effets provisoires du classement aient lieu le jour de la notification de la décision du gouvernement aux propriétaires et aux titulaires de droits réels inscrits ou résultant d'actes transcrits.

De reeds beschreven slopingen, alsook hun gevolgen, hebben de noodzaak aangetoond om naast de monumentale gebouwen niet alleen de kleinere gebouwen zonder werkelijk monumentaal karakter te beschermen maar ook de bouwkundige gehelen die voortvloeien uit waardevolle stedelijke of landelijke vernieuwingen.

De voorstanders van een ruimere opvatting inzake bescherming stuiten echter op een onaangepast wettelijk instrument, alsook op een administratief en juridisch kluwen voortvloeiend uit de aan de gang zijnde institutionele hervormingen.

Dit verklaart de relatief schaarse balans van zestig jaar toepassing van de wet van 7 augustus 1931. Er werden in totaal minder dan 350 gebouwen beschermd. Dit aantal zou met acht of tien moeten worden vermenigvuldigd om het Gewest tot op het niveau van gelijkaardige gebieden te brengen. Deze laatste bewering wordt bevestigd door de inventaris, opgemaakt in 1979 door het Sint-Lukasarchief, die de dringende bescherming van 1.280 gebouwen voorstelt en na verloop van tijd de bescherming van 3.980 gebouwen.

III. De tekortkomingen van de huidige wetgeving

De wet van 7 augustus 1931 vertoont twee gebreken, met name de traagheid van de ingevoerde procedure en de beperkte opvatting inzake bescherming van het erfgoed.

— De traagheid van de procedure

De huidige wet biedt aan de Minister belast met Monumenten en Landschappen niet de mogelijkheid om het tijdsverloop van de procedure volledig te beheersen. De wetgeving voorziet dat verschillende instanties worden geraadpleegd — de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van Brabant, het College van Burgemeester en Schepenen, de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen — zonder echter aan de Bestendige Deputatie een termijn op te leggen voor het uitbrengen van haar advies. Welnu, zonder deze adviezen kan de procedure niet worden voortgezet.

Daarenboven heeft de wetgever voorzien dat het instellen van een onderzoek dat aan de bescherming voorafgaat, en bijgevolg de voorlopige gevolgen van de bescherming, van kracht worden op de dag van de kennisgeving van de beslissing van de regering aan de eigenaars en aan de houders van zakelijke rechten die ingeschreven zijn of die het gevolg zijn van overgeschreven akten.

Pour pouvoir établir l'identité complète de tous les intéressés, l'administration doit interroger successivement trois départements différents dépendant du Ministère des Finances (l'administration du Cadastre, le service de l'Enregistrement des Domaines et le bureau du Conservateur des Hypothèques). Dans les conditions actuelles, la collecte des renseignements prend plusieurs mois. Ce délai sépare nécessairement la décision de l'Exécutif de l'entrée en vigueur de la mesure, et interdit, dans les faits, toute procédure d'urgence.

Il résulte de l'accumulation des retards que certaines procédures ont mis plusieurs années avant d'aboutir. De tels délais sont préjudiciables, non seulement à la bonne conservation des biens menacés, mais aussi aux propriétaires placés, pour une période indéterminée, dans l'incertitude de leurs droits réels.

— La conception étroite de notion du patrimoine

La loi du 7 août 1931 s'applique à la seule conservation de biens isolés choisis pour leur intérêt national au point de vue historique, artistique ou scientifique. Elle donne à cette protection une valeur de servitude. En compensation de l'obligation faite aux propriétaires de maintenir en état leur bien, la loi contraint les pouvoirs publics à intervenir dans les frais de restauration et d'entretien de ces biens. Cette contrainte est indépendante et ne mesure nullement le préjudice réel des propriétaires.

L'obligation de subventionner les travaux a conduit dans le passé à éteindre des procédures de classement pour ne pas obérer les budgets disponibles par des frais de restauration jugés trop importants, ou particulièrement, pour ne pas faire supporter par les finances publiques le défaut d'entretien et la négligence volontaire de certains propriétaires.

Ce qui précède explique pourquoi — alors que la loi de 1931 ne l'interdit pas — aucune campagne de protection d'ensembles architecturaux n'ait jamais été conduite. Chaque immeuble devait être classé isolément, il devait faire l'objet d'une procédure séparée et donnait droit à des subventions en cas de restauration. La longueur des procédures et l'incidence prévisible sur les budgets publics a limité, de fait, les opérations à quelques ensembles tout à fait exceptionnels, tels que la Grand'Place, la Place Royale ou la Place des Martyrs.

Om de volledige identiteit van alle belanghebbenden te kunnen vaststellen, moet het bestuur achtereenvolgens drie verschillende departementen raadplegen die afhangen van het Ministerie van Financiën (de administratie van het Kadaster, de dienst van de Registratie en Domeinen en het kantoor van de Hypotheekbewaarder). In de huidige omstandigheden duurt het inzamelen van inlichtingen verschillende maanden. Dit scheidt een tijdsverschil tussen de beslissing van de Executieve en het ogenblik waarop de maatregel van kracht wordt. Hierdoor is het onmogelijk om in werkelijkheid een urgentieprocedure aan te vatten.

Door het ophopen van achterstand duurden bepaalde procedures verschillende jaren alvorens tot een resultaat te leiden. Zulke termijnen zijn niet alleen nadelig voor het behoud van de bedreigde goederen maar tevens voor de eigenaars die voor een onbepaalde termijn in de onzekerheid verkeren wat betreft hun zakelijke rechten.

— De beperkte opvatting van het begrip erfgoed

De wet van 7 augustus 1931 is slechts van toepassing op het behoud van afzonderlijke goederen die werden gekozen omwille van hun nationaal belang in historisch, artistiek of wetenschappelijk opzicht. De wet geeft aan deze bescherming een erfdiensbaarheidswaarde. Bij wijze van compensatie voor de verplichting die aan de eigenaars wordt opgelegd om hun goed in goede staat te behouden, verplicht de wet de openbare besturen om tussen te komen in de restauratie- en onderhoudskosten van deze goederen. Het gaat hier om een losstaande verplichting die geenszins de werkelijke schade van de eigenaars bepaalt.

De verplichting om de werken te subsidiëren heeft in het verleden geleid tot het stopzetten van beschermingsprocedures om de beschikbare kredieten niet te bezwaren door restauratiekosten die te belangrijk werden geacht, of in het bijzonder, om het niet uitvoeren van onderhoudswerken en de vrijwillige nalatigheid vanwege bepaalde eigenaars te laten dragen door de overheidsfinanciën.

Dit is de reden waarom geen enkele beschermingscampagne voor bouwkundige gehelen werd gevoerd — alhoewel de wet van 1931 dit niet verbood. Elk gebouw moest afzonderlijk worden beschermd, het moest het voorwerp zijn van een aparte procedure wat recht gaf op toelagen in geval van restauratiewerken. De duur van de procedures en de voorzienbare weerslag op de openbare financiën heeft, in werkelijkheid, de tussenkomst beperkt tot slechts enkele uitzonderlijke gehelen zoals de Grote Markt, het Koningsplein of het Martelarenplein.

Le classement est donc resté une mesure isolée, affectant souvent un caractère aléatoire: à défaut d'un inventaire officiel ou de critères généraux de référence permettant de préjuger d'un classement éventuel ou préalable, il reste aujourd'hui impossible pour un acquéreur de savoir si le bien qu'il acquiert est susceptible ou non d'être protégé.

IV. Les objectifs de la nouvelle ordonnance

Le but de la nouvelle ordonnance est de fournir à la Région un dispositif légal adapté au contexte socio-économique actuel, et débarrassé des défauts de fonctionnement constatés à l'application de la loi existante.

La Région disposerait du moyen de conduire une politique adaptée et de la possibilité de donner à la protection du patrimoine la dimension et l'importance qu'il souhaiterait lui accorder.

C'est dans cet esprit que la loi du 7 août 1931 a été modifiée, dès le 3 mars 1976 par un décret du Conseil culturel de la Communauté culturelle néerlandophone, et dès le 28 juin 1976 par un décret du Conseil culturel de la Communauté culturelle française.

V. Les moyens

Pour réaliser les objectifs décrits, le projet d'ordonnance agit à la fois sur la procédure de protection et sur la notion de protection.

— La procédure de protection

Le projet d'ordonnance prévoit que les mesures de protection prennent effet le jour de leur publication au *Moniteur belge*, ou le jour de leur notification aux propriétaires, si celle-ci précède la publication précitée. Le temps nécessaire à la publication est relativement court: hormis ce délai, l'entrée en vigueur de la décision de l'Exécutif est immédiate.

Le projet accorde en outre au Ministre chargé des monuments et des sites, l'initiative en matière de procédure. Cette double disposition permet l'intervention d'urgence et supprime les temps d'incertitude dont les effets préjudiciables ont été décrits. La durée des procédures de classement pourra être, par ailleurs, totalement maîtrisée: le projet d'ordonnance fixe un délai à chacune des étapes prévues, et autorise la poursuite de la procédure lorsque les délais de réponse

De bescherming is dus een afzonderlijke maatregel gebleven, met een vaak onzeker karakter: bij gebrek aan een officiële inventaris of algemene referentiemaatstaven waardoor men kan vooruitlopen op een eventuele of voorafgaande bescherming, blijft het vandaag onmogelijk voor een aankoper om te weten of het goed dat hij aankoopt al dan niet kan worden beschermd.

IV. De doelstellingen van de nieuwe ordonnantie

De nieuwe ordonnantie heeft tot doel om aan het Gewest een wettelijk instrument te geven dat is aangepast aan de huidige socio-economische context en waarvan de werkingsgebreken, vastgesteld bij de toepassing van de bestaande wet, werden weggewerkt.

Het Gewest zou aldus over een instrument beschikken dat haar in de mogelijkheid zou stellen om een aangepast beleid te voeren en om aan de bescherming van het erfgoed de gewenste draagwijdte te geven en er het gewenste belang aan te hechten.

In die geest werd de wet van 7 augustus 1931 gewijzigd. Vanaf 3 maart 1976 door een decreet van de Cultuurraad van de Vlaamse Cultuurgemeenschap en vanaf 28 juni 1976 door een decreet van de Cultuurraad van de Franse Cultuurgemeenschap.

V. De middelen

Om de hierboven vermelde doelstellingen te bereiken, heeft het ontwerp van ordonnantie zowel betrekking op de beschermingsprocedure als op het begrip bescherming.

— De beschermingsprocedure

Het ontwerp van ordonnantie voorziet dat de beschermingsmaatregelen van kracht worden op de dag van hun bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*, of op de dag van hun kennisgeving aan de eigenaars, indien deze voorafgaat aan de bovenvermelde bekendmaking. De tijd vereist voor de bekendmaking is vrij kort: afgezien van deze termijn, wordt de beslissing van de Executieve onmiddellijk van kracht.

Het ontwerp voorziet bovendien dat het initiatief inzake de procedure wordt genomen door de Minister belast met monumenten en landschappen. Deze dubbele bepaling laat een dringende interventie toe en werkt de tijdspanse van besluiteloosheid weg waarvan de nadelige gevolgen reeds werden beschreven. De termijn voor de beschermingsprocedures zal overigens volledig worden vastgelegd: het ontwerp van ordonnantie stelt een termijn vast voor elke voorziene fase

ne sont pas respectés par les différentes instances impliquées.

Le projet prévoit enfin l'établissement d'un inventaire officiel du patrimoine immobilier. Cet inventaire recenserait l'ensemble des biens immobiliers présentant une valeur historique, archéologique, artistique, esthétique, sociale, technique ou folklorique et pouvant du fait de cette valeur justifier une politique spécifique de protection. Destiné à servir de norme de référence, l'inventaire doit intéresser tous les acteurs de l'immobilier et contribuer à diminuer le risque de projets — voire d'investissements — inadéquats. En outre, les demandes de certificats ou de permis d'urbanisme concernant un bien immobilier figurant à l'inventaire sont soumises à l'avis de la Commission des Monuments et des Sites, ainsi qu'aux mesures particulières de publicité et avis de la Commission de concertation, institués par l'ordonnance organique de la planification et de l'urbanisme. Les avis recueillis devant éclairer l'autorité responsable, ils pourront également mettre en lumière les nécessités éventuelles d'une extension des mesures de protection, et jouer un rôle important dans l'orientation de la politique menée.

— La notion de protection

Le projet d'ordonnance prévoit deux degrés de protection: le classement et l'inscription sur une liste de sauvegarde.

Le classement envisagé par le projet d'ordonnance implique, pour les biens immobiliers, une procédure et des mesures de protection semblables à celles prévues dans la loi du 7 août 1931. Une différence majeure apparaît cependant dans le fait que le subventionnement cesse d'être une obligation pour les pouvoirs publics: le principe de l'octroi et le montant du subside seraient subordonnés à l'appréciation d'une série de facteurs, précisés dans le projet d'ordonnance.

L'inscription sur la liste de sauvegarde est une mesure nouvelle, étrangère à la loi du 7 août 1931. L'inscription est obtenue par décision de l'Exécutif régional, sans enquête préalable sinon l'obligation de recueillir les observations du propriétaire. Elle comporte, pour le propriétaire, l'obligation de maintenir le bien en bon état, obligation qui peut être subordonnée à des conditions particulières décrites dans l'arrêté d'inscription.

L'Exécutif peut ainsi moduler le degré et la nature de la protection en fonction de la situation et des nécessités locales.

en état de voortzetting van de procedure toe indien de antwoordtermijnen niet worden nageleefd door de verschillende betrokken instanties.

Tenslotte voorziet het ontwerp het opmaken van een officiële inventaris van het onroerende erfgoed. Deze inventaris zou alle onroerende goederen bevatten met een historische, archeologische, artistieke, esthetische, sociale, technische of folkloristische waarde, waardoor het mogelijk wordt om een specifiek beschermingsbeleid te verantwoorden. De inventaris moet als referentienorm dienen en moet de belangstelling wekken van alle personen die bij de immobiliënsector betrokken zijn en tevens bijdragen om het risico voor ongeschikte projecten en investeringen te verminderen. Bovendien zullen alle aanvragen inzake stedenbouwkundige attesten of vergunningen met betrekking tot een onroerend goed dat in de inventaris voorkomt, zijn onderworpen aan het advies van de Commissie voor Monumenten en Landschappen alsook aan de speciale regelen van openbaarmaking en aan het advies van de Overlegcommissie, die werden ingevoerd door de ordonnantie houdende organisatie van de planning en de stedenbouw. De ingewonnen adviezen hebben tot doel de bevoegde overheid te informeren en zullen eveneens de eventuele noodzaak voor verdere beschermingsmaatregelen aantonen. Zij zullen ook een belangrijke rol spelen in de verdere oriëntering van het gevoerde beleid.

— Het begrip bescherming

Het ontwerp van ordonnantie voorziet twee beschermingsniveaus: de bescherming en de inschrijving op een bewaarlijst.

Wat betreft de onroerende goederen omvat de in het ontwerp van ordonnantie voorziene bescherming een beschermingsprocedure en beschermingsmaatregelen die identiek zijn met deze voorzien in de wet van 7 augustus 1931. Het essentiële onderscheid ligt in het feit dat de openbare besturen niet langer verplicht zijn om toelagen toe te kennen: het principe van de toekenning en het bedrag van de toelage zullen afhankelijk zijn van een aantal factoren zoals uiteengezet in het ontwerp van ordonnantie.

De inschrijving op de bewaarlijst is een nieuwe maatregel ten opzichte van de wet van 7 augustus 1931. De inschrijving gebeurt krachtens een beslissing van de Gewestexecutieve, zonder voorafgaand onderzoek maar met de verplichting om de opmerkingen van de eigenaar in te winnen. De inschrijving betekent voor de eigenaar dat hij verplicht is om het goed in degelijke staat te behouden, deze verplichting kan afhangen van speciale voorwaarden zoals beschreven in het besluit tot inschrijving.

De Executieve kan op die manier het niveau en de aard van de bescherming aanpassen naargelang de toestand en de plaatselijke behoeften.

Le projet d'ordonnance prévoit encore, outre la protection de biens isolés (monuments ou sites), la possibilité de protéger des groupes de biens immobiliers formant un ensemble urbain ou un ensemble rural. La protection de tels ensembles se trouvera largement facilitée par la souplesse des procédures prévues, ainsi que par la suppression de l'obligation absolue de subventionner la restauration des biens classés, remplacée par la faculté de moduler les subsides en fonction des nécessités réelles.

La protection des sites se complète de la possibilité de protéger spécifiquement les sites archéologiques.

Le projet d'ordonnance prévoit enfin la possibilité de créer une zone de protection autour de biens classés. Cette zone n'est pas destinée à protéger spécifiquement les biens qu'elle recouvre, mais à garantir l'identité visuelle ou la qualité de l'environnement du bien classé qu'elle entoure.

L'acquisition forcée de biens protégés et le droit des propriétaires à l'indemnisation sont soumis à des dispositions semblables à celles contenues dans la législation en vigueur (loi sur la conservation des monuments et des sites et ordonnance organique de la planification et de l'urbanisme).

Ce droit naît au moment du refus d'un permis d'urbanisme ou lors de la délivrance d'un certificat d'urbanisme négatif, motivé exclusivement par les mesures de protection dont le bien fait l'objet. L'indemnisation est calculée sur la diminution de valeur résultant de l'interdiction. Le projet d'ordonnance n'innove donc pas en la matière. Il prévoit par contre, contrairement à la loi du 7 août 1931, le droit des propriétaires à requérir l'annulation des mesures de protection. L'instruction de la demande se fait dans les formes et les conditions imposées pour la procédure de protection — inscription sur la liste de sauvegarde ou classement. Pour un bien inscrit, ce droit est subordonné au refus d'un permis d'urbanisme ou à la délivrance d'un certificat d'urbanisme négatif, motivé par l'inscription sur la liste de sauvegarde.

Une dernière nouveauté apparaît au niveau de la recherche et le constat des infractions: le projet d'ordonnance accorde à l'Exécutif et aux fonctionnaires et agents dirigés par lui la qualité pour constater les infractions et ordonner l'arrêt des travaux. Ce pouvoir est actuellement exercé par le Bourgmestre ou le Gouverneur de la Province.

Het ontwerp van ordonnantie voorziet, buiten de bescherming van afzonderlijke goederen (monumenten en landschappen), tevens de mogelijkheid om onroerende goederen die een stedelijk geheel of dorpsgeheel vormen, globaal te beschermen. De bescherming van dergelijke gehelen zal door de versoepeling van de voorziene procedures aanzienlijk worden vergemakkelijkt alsook door de afschaffing van de absolute verplichting om de restauratie van de beschermde goederen te betoelagen, die zal worden vervangen door de mogelijkheid om de subsidies aan te passen in functie van de reële behoeften.

De bescherming van de landschappen wordt aangevuld met de mogelijkheid om de archeologische landschappen specifiek te beschermen.

Het ontwerp van ordonnantie voorziet tenslotte de mogelijkheid om een beschermingszone af te bakenen rondom de beschermde goederen. Deze zone is niet bedoeld om alleen de goederen te beschermen die binnen de zone zijn gelegen maar om de visuele identiteit of de kwaliteit van de omgeving van het beschermde goed te waarborgen.

De gedwongen aankoop van beschermde goederen en het recht van de eigenaars op schadevergoeding zijn gebonden aan bepalingen die gelijk zijn aan deze vervat in de van kracht zijnde wetgeving (wet op het behoud van de monumenten en landschappen en ordonnantie houdende de organisatie van de planning en stedenbouw).

Dit recht ontstaat bij de weigering van een stedenbouwkundige vergunning of bij de afgifte van een negatief stedenbouwkundig attest, uitsluitend gestaafd aan de hand van beschermingsmaatregelen waarvan het goed het voorwerp is. De schadevergoeding wordt berekend op de waardevermindering die uit het verbod voortvloeit. Bijgevolg, voert het ontwerp van ordonnantie terzake geen vernieuwing in: Daarentegen voorziet het ontwerp, in tegenstelling tot de wet van 7 augustus 1931, het recht van de eigenaars om de vernietiging van de beschermingsmaatregelen te eisen. Het onderzoek van de aanvraag gebeurt volgens dezelfde voorgeschreven vormen en voorwaarden als deze opgelegd voor de beschermingsprocedure — inschrijving op de bewaarlijst of bescherming. Voor een ingeschreven goed is dit recht afhankelijk van de weigering van een stedenbouwkundige vergunning of van de afgifte van een negatief stedenbouwkundig attest, gestaafd door de inschrijving op de bewaarlijst.

Een laatste verschil betreft de opsporing en de vaststelling van de overtredingen: het ontwerp van ordonnantie machtigt de Executieve alsook de ambtenaren en de beambten die onder haar leiding staan, om de overtredingen vast te stellen en om het stopzetten van de werken te bevelen. Deze bevoegdheid wordt momenteel uitgeoefend door de Burgemeester of door de Gouverneur van de Provincie.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1er

Cet article mentionne, comme imposé par l'article 8 de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, que l'ordonnance en projet règle une matière visée à l'article 107^{quater} de la Constitution.

Article 2

Cet article définit les principales notions visées par le projet d'ordonnance et précise plus particulièrement la notion de biens relevant du patrimoine immobilier de la Région et qui méritent d'être protégés.

On relèvera qu'aux critères historiques, artistiques et scientifiques déjà visés par la loi du 7 août 1931, ont été ajoutés les critères archéologiques, esthétiques, sociaux, techniques et folkloriques.

Ces notions sont directement inspirées des recommandations du Comité des Ministres du Conseil de l'Europe.

La valeur archéologique se comprend comme une manière de préciser que les bâtiments, ensembles ou sites qui comprennent des traces du passé doivent pouvoir être protégés au même titre que les témoignages historiques visés par la loi de 1931.

La valeur esthétique se réfère à la beauté des monuments, ensembles architecturaux et sites.

La valeur sociale se réfère à la nécessité de préserver un cadre de vie de qualité.

La valeur technique se réfère aux témoignages du savoir-faire technique des générations passées.

Quant à la valeur folklorique, elle vise les témoignages des traditions, des usages et de l'art populaires de la Région.

Relèvent ainsi du «patrimoine immobilier» aussi bien des œuvres architecturales ou sculpturales isolées, en ce compris des éléments qui en font partie, que des ensembles dont les composantes prises isolément ne justifieraient pas nécessairement des mesures particulières de conservation, mais qui, parce qu'ils constituent une entité cohérente ou remarquable, méritent d'être conservés et protégés.

BESPREKING VAN DE ARTIKELEN

Artikel 1

Zoals voorgeschreven door artikel 8 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, vermeldt dit artikel dat het ontwerp van ordonnantie een aangelegenheid regelt bedoeld bij artikel 107^{quater} van de Grondwet.

Artikel 2

Dit artikel bepaalt de voornaamste begrippen beoogd door het ontwerp van ordonnantie en verduidelijkt meer bepaald wat men dient te verstaan onder goederen die tot het onroerende erfgoed van het Gewest behoren en die dienen te worden beschermd.

Er dient te worden opgemerkt dat naast de historische, artistieke en wetenschappelijke maatstaven die reeds werden beoogd door de wet van 7 augustus 1931 er tevens archeologische, esthetische, sociale, technische en volkskundige maatstaven werden toegevoegd.

Deze begrippen zijn rechtstreeks ontleend aan de aanbevelingen van het Ministercomité van de Raad van Europa.

De archeologische waarde dient te worden beschouwd als een wijze om te verduidelijken dat de gebouwen, gehelen of landschappen die sporen uit het verleden bevatten, op dezelfde wijze moeten kunnen worden beschermd dan de historische getuigen beoogd door de wet van 1931.

De esthetische waarde verwijst naar de schoonheid van de monumenten, architecturale gehelen en landschappen.

De sociale waarde verwijst naar de noodzaak om een degelijk leefklimaat te behouden.

De technische waarde verwijst naar de getuigen van de technische know-how van de vorige generaties.

Wat de volkskundige waarde betreft, verwijst zij naar getuigenissen overgeleverd door de tradities, de gewoontes en de volkskunst van het Gewest.

Zowel de afzonderlijke bouwkundige werken of beeldhouwwerken, met inbegrip van de elementen die er deel van uitmaken, als de gehelen waarvan de afzonderlijk genomen bestanddelen niet noodzakelijk bijzondere behoudsmaatregelen zouden rechtvaardigen, maar die moeten worden behouden en beschermd omdat ze een samenhangend of merkwaardig geheel vormen, behoren aldus tot het «onroerende erfgoed».

Sont également visées à cette disposition les mesures relatives à la conservation des groupes de biens immobiliers formant un ensemble urbain ou rural et la protection des abords de biens classés par la conservation d'une zone établie autour d'un monument, d'un ensemble ou d'un site.

Ainsi pourront être utilement protégés des groupes de constructions, des intérieurs d'îlots et leurs environnements respectifs.

Les mesures de conservation s'entendent dans un sens très large puisque sont visées non seulement les mesures de sauvegarde et de valorisation du patrimoine immobilier proprement dites mais également toutes les mesures visant à identifier, étudier, entretenir, gérer et mettre en valeur le patrimoine immobilier.

Par identification, l'on entend la mise en place d'un dispositif mobilier dont le graphisme, la dimension et l'emplacement sont arrêtés par l'Exécutif.

Article 3

Cet article vise à donner un fondement légal à l'actuelle section autonome bruxelloise de la Commission Royale des Monuments et des Sites telle que visée à l'arrêté royal du 28 avril 1989 concernant la composition, l'organisation et les attributions de la Commission Royale des Monuments et des Sites (M.B. 2 juin 1989).

Les membres de la Commission doivent justifier d'une expérience significative et utile en la matière. Chaque spécialité est comprise dans le contexte régional. Par exemple, l'archéologie est à comprendre en terme d'archéologie bruxelloise, dans toute sa diversité. A titre non exhaustif, le patrimoine bâti comprend, par exemple, l'archéologie industrielle, le patrimoine religieux.

En attendant que les arrêtés d'exécution visés au paragraphe 2 soient pris, l'arrêté royal du 28 avril 1989 continuera à produire ses effets.

Articles 4 à 6

Afin d'assurer une plus grande efficacité aux dispositions du projet d'ordonnance, il est prévu que l'Exécutif dresse un inventaire régulièrement tenu à jour du patrimoine immobilier de la Région qui lui paraît digne d'intérêt et susceptible d'être protégé par des mesures de sauvegarde ou de classement.

Onder deze bepaling worden eveneens de maatregelen beoogd inzake het behoud van groepen van onroerende goederen die een stedelijk geheel of dorpsgeheel vormen alsook de bescherming van de omgeving van de beschermde goederen door het behoud van een zone vastgesteld rondom een monument, een geheel of een landschap.

Aldus zullen de groepen van gebouwen, de binnenste gedeelten van blokhuisen en hun respectievelijke omgevingen op nuttige wijze kunnen worden beschermd.

De behoudsmaatregelen dienen in zeer ruime zin te worden geïnterpreteerd aangezien niet alleen de bewarings- en waarderingsmaatregelen van het eigenlijke onroerend erfgoed worden beoogd maar eveneens alle maatregelen gericht op het identificeren, het bestuderen, het onderhouden, het beheren en het waarderen van het onroerende erfgoed.

Onder identificeren verstaat men het aanbrengen van een roerend kenteken waarvan de grafische vormgeving, de afmeting en de plaats door de Executieve worden bepaald.

Artikel 3

Dit artikel heeft tot doel een wettelijke basis te geven aan de huidige Brusselse autonome sectie van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, zoals bedoeld in het Koninklijk Besluit van 28 april 1989 betreffende de samenstelling, de organisatie en de bevoegdheden van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (B.S. 2 juni 1989).

De leden van de Commissie moeten blijk geven van een nuttige en relevante ervaring ter zake. De gewestelijke context omvat elk vakgebied. Onder archeologie verstaat men de Brusselse archeologie in de breedste zin. Als voorbeeld omvat het bebouwde erfgoed de industriële archeologie en het godsdienstige erfgoed.

In afwachting dat de uitvoeringsbesluiten bedoeld in paragraaf 2 worden genomen, blijft het Koninklijk Besluit van 28 april 1989 van kracht.

Artikelen 4 tot 6

Met het oog op een grotere doeltreffendheid van de bepalingen van het ontwerp van ordonnantie, wordt er voorzien dat de Executieve een inventaris opmaakt, die regelmatig wordt bijgehouden, van het onroerende erfgoed van het Gewest dat volgens haar waardevol is en dat kan worden beschermd door bewarings- of beschermingsmaatregelen.

Ce document, préparé par l'Administration, énumère les biens relevant du patrimoine immobilier de la Région qui répondent aux critères de l'article 2. Il est coulé en forme d'arrêté de l'Exécutif et est publié au *Moniteur belge*.

L'inventaire auquel valeur réglementaire est donnée par l'Exécutif n'est pas exhaustif, dans ce sens que des biens qui ne figurent pas à l'inventaire peuvent également faire l'objet de mesures de sauvegarde ou de classement.

Des effets juridiques immédiats particuliers et visés à l'article 4, 1er, alinéa 3 s'attachent à l'inscription d'un patrimoine immobilier à l'inventaire.

Par ailleurs, l'Exécutif dresse et tient à jour un registre des biens immobiliers qui font déjà l'objet de mesures de sauvegarde ou de classement.

Pour le surplus, ces articles visent des modalités relatives au contenu et à la forme de l'inventaire et du registre, à leur communication aux administrations communales ainsi qu'à leur consultation par toute personne intéressée.

Articles 7 à 10

L'inscription des biens relevant du patrimoine immobilier sur une liste de sauvegarde est une innovation par rapport à la loi du 7 août 1931.

La conservation du patrimoine immobilier se voit ainsi dotée de deux instruments distincts permettant de moduler le degré et l'intensité de la protection en fonction de la situation et des nécessités locales ou d'espèces: les mesures de sauvegarde conçues comme devant assurer le maintien dans un bon état des biens immobiliers considérés et les mesures de classement qui impliquent en outre la valorisation du bien immobilier visé et qui justifient qu'un effort particulier soit fourni par les pouvoirs publics et notamment en termes de moyens financiers.

L'inscription d'un bien immobilier sur la liste de sauvegarde emporte pour son propriétaire l'obligation de maintenir le bien en bon état par des travaux d'entretien comme stipulé à l'article 11 du projet.

Cette procédure présente l'avantage de placer rapidement le patrimoine considéré sous l'effet de mesures de protection et de conservation.

Les articles 7 à 10 règlent les modalités et procédures d'inscription de monuments, ensembles, sites et sites archéologiques sur la liste de sauvegarde.

Dit document, voorbereid door de Administratie, somt de goederen op die tot het onroerende erfgoed van het Gewest behoren en die beantwoorden aan de maatstaven van artikel 2. Het wordt opgesteld in de vorm van een besluit van de Executieve en wordt in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

De inventaris waaraan een reglementaire waarde wordt gegeven door de Executieve is niet volledig, in die zin dat de goederen die niet in de inventaris voorkomen, eveneens het voorwerp kunnen zijn van bewarings- of beschermingsmaatregelen.

Bijzondere, onmiddellijke juridische gevolgen, beoogd in artikel 4, 1, lid 2, zijn verbonden aan de inschrijving van het onroerende erfgoed in de inventaris.

De Executieve maakt overigens een register op van de onroerende goederen die reeds het voorwerp zijn van bewarings- of beschermingsmaatregelen en houdt dit register bij.

Voor het overige beogen deze artikelen de modaliteiten inzake de inhoud en de vorm van de inventaris en het register, de mededeling ervan aan de gemeentebesturen alsook de raadpleging ervan door alle belangstellenden.

Artikelen 7 tot 10

De inschrijving op een bewaarlijst van goederen die tot onroerend erfgoed behoren, is een innovatie ten opzichte van de wet van 7 augustus 1931.

Het behoud van het onroerende erfgoed beschikt aldus over twee afzonderlijke instrumenten die toelaten om de graad en de intensiteit van de bescherming aan te passen in functie van de toestand en de plaatselijke of bijzondere behoeften: de bewaringsmaatregelen werden als dusdanig opgevat dat ze het behoud in een goede staat dienen te verzekeren van de beschouwde onroerende goederen en de beschermingsmaatregelen houden daarenboven de waardering in van het beoogde onroerende goed en verantwoordt dat de openbare besturen een bijzondere inspanning leveren en meer bepaald wat de financiële middelen betreft.

De inschrijving van een onroerend goed op de bewaarlijst houdt in dat de eigenaar ervan verplicht is om dit goed door onderhoudswerken in goede staat te houden zoals vermeld in artikel 11 van het ontwerp.

Deze procedure biedt het voordeel dat de beschermings- en behoudsmaatregelen snel van kracht worden op het beoogde erfgoed.

De artikelen 7 tot 10 regelen de modaliteiten en de procedures voor het inschrijven van monumenten, gehelen, landschappen en archeologische landschappen op de bewaarlijst.

L'inscription est réalisée par une procédure que l'Exécutif peut mettre en œuvre d'initiative ou sur proposition de la Commission, d'un Collège échevinal, du propriétaire ou de 150 personnes âgées de plus de 18 ans et qui ont leur domicile dans la Région de Bruxelles-Capitale.

En ce qui concerne ces trois derniers modes d'instruction de la procédure, la Commission est chargée d'examiner le sérieux de la demande et d'émettre un avis préalable.

A l'occasion de l'inscription d'un bien sur la liste de sauvegarde, des conditions particulières de conservation peuvent être prévues et qui peuvent aller jusqu'à l'interdiction totale ou conditionnelle de bâtir.

Avant d'inscrire un bien immobilier sur la liste de sauvegarde, le propriétaire reçoit notification des intentions de l'Administration et a l'occasion de faire valoir ses observations.

L'arrêté portant inscription sur la liste de sauvegarde est notifié et publié par mention au *Moniteur belge*. Afin d'assurer une efficacité que le régime de la loi du 7 août 1931 ne rencontrait pas, il est prévu que l'arrêté inscrivant un bien sur la liste de sauvegarde sort ses effets le jour de la publication ou celui de la notification s'il est antérieur.

La notification à « toute autre personne que l'Exécutif juge opportun d'informer » peut notamment viser le maître d'ouvrage non propriétaire du bien concerné ou l'entrepreneur ou la personne qui exécute des travaux.

Articles 11 à 14

Les articles 11 à 14 précisent les effets de l'inscription d'un bien relevant du patrimoine immobilier sur la liste de sauvegarde.

L'article 12 porte quatre interdictions de principe sauf autorisation préalable.

Le paragraphe 5 de l'article 12 prévoit qu'à l'expiration d'un délai de 90 jours à compter de la réception de la demande d'autorisation, le demandeur peut adresser un rappel à l'Exécutif et qu'en cas de silence persistant plus de 45 jours à compter du rappel, le demandeur bénéficiera d'une autorisation tacite.

Inversément, l'article 12 prévoit la péremption des autorisations qui ne sont pas mises en œuvre dans un certain délai.

De inschrijving gebeurt door een procedure die de Executieve uit eigen beweging in gang kan zetten of op voorstel van de Commissie, van een Schepencollege, van de eigenaar of van 150 personen, ouder dan 18 jaar en die hun woonplaats hebben in het Brusselsche Hoofdstedelijk Gewest.

Wat betreft deze drie laatste wijzen om de procedure in gang te zetten, is de Commissie belast om de ernst van de aanvraag te onderzoeken en om een voorafgaand advies uit te brengen.

Bij de inschrijving van een goed op de bewaarlijst kunnen bijzondere voorwaarden voor het behoud worden voorzien die kunnen leiden tot het volledig of voorwaardelijk bouwverbod.

Alvorens een goed op de bewaarlijst in te schrijven, wordt er kennis gegeven van het voornemen van de Administratie aan de eigenaar en kan hij zijn opmerkingen bekendmaken.

Er wordt kennis gegeven van het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst en het besluit wordt bekendgemaakt bij wege van vermelding in het Belgisch Staatsblad. Er wordt voorzien dat het besluit tot inschrijving van een goed op de bewaarlijst van kracht wordt op de dag van de bekendmaking of op de dag van de kennisgeving indien deze voorafgaat, ten einde een doeltreffendheid te waarborgen die niet was voorzien in het stelsel van de wet van 7 augustus 1931.

De kennisgeving aan « alle anderen van wie de Executieve het nuttig acht dat zij worden ingelicht », kan onder meer de bouwheer beogen die niet de eigenaar is van het betrokken goed of de ondernemer of de persoon die de werken uitvoert.

Artikelen 11 tot 14

De artikelen 11 tot 14 verduidelijken de gevolgen van de inschrijving van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort.

Artikel 12 stelt vier principiële verbodsbepalingen in, behoudens voorafgaande toelating.

Paragraaf 5 van artikel 12 voorziet dat na het verstrijken van een termijn van 90 dagen na de ontvangst van de vergunningsaanvraag, de aanvrager een rappel kan sturen aan de Executieve en dat bij het uitblijven van een antwoord na 45 (vijfenveertig) dagen, te rekenen vanaf de datum waarop het rappel werd verstuurd, de aanvrager kan genieten van een stilzwijgende vergunning.

Artikel 12 voorziet daarentegen dat de vergunning vervalt indien binnen en bepaalde termijn met de verwezenlijking ervan niet is van start gegaan.

L'article 12, 7 prévoit la possibilité pour l'Exécutif de suspendre un arrêté de démolition totale ou partielle pris par le bourgmestre.

Après l'éventuelle suspension, l'Exécutif devra envisager la mise en œuvre d'autres dispositions de l'ordonnance. On peut citer à titre d'exemple la réalisation de travaux de conservation nécessaires par substitution au propriétaire défaillant.

L'article 13 impose aux notaires et fonctionnaires instrumentant l'obligation de faire connaître à toute personne qui devient propriétaire d'un bien immobilier inscrit sur une liste de sauvegarde ou classé que ce bien fait l'objet de ces mesures de conservation et est soumis de ce fait à certaines servitudes.

C'est auprès des administrations communales que les notaires et fonctionnaires instrumentant doivent recueillir les informations relatives à l'inscription sur une liste de sauvegarde, au classement et aux servitudes dérivant de ces mesures.

L'article 14 impose l'avis préalable de la Commission avant la délivrance de tout autre permis ou autorisation relatifs à un bien inscrit sur la liste de sauvegarde.

Il y va ainsi et notamment des permis d'urbanisme ou des permis d'exploiter un établissement dangereux, incommode ou insalubre.

Article 15

Cet article règle les conditions et procédures relatives à la radiation d'un bien de la liste de sauvegarde ou à la modification des conditions de conservation imposées.

L'avis favorable préalable de la Commission des Monuments et des Sites est requis dans tous les cas.

Article 16

Cette disposition arrête le principe de la procédure du classement par l'Exécutif soit d'initiative, soit sur proposition de la Commission, soit à la demande d'un Collège échevinal, du propriétaire ou de 150 personnes âgées de plus de 18 ans et qui ont leur domicile dans la Région de Bruxelles-Capitale.

Articles 17 à 23

Ces articles détaillent les modalités de procédure de classement.

Artikel 12, 7 biedt de mogelijkheid aan de Executieve om een dōor de burgemeester genomen besluit tot het gedeeltelijk of volledig afbreken te schorsen.

Na de eventuele schorsing zal de Executieve de uitvoering van andere bepalingen van de ordonnantie moeten overwegen. Bij wijze van voorbeeld: het uitvoeren van behoudswerken die nodig zijn indien de eigenaar in gebreke blijft.

Artikel 13 verplicht de notaris en de instrumenterende ambtenaar om aan elke persoon die eigenaar wordt van een onroerend goed dat is ingeschreven op een bewaarlijst of dat is beschermd, mee te delen dat het goed het voorwerp is van deze behoudsmaatregelen en dat het hierdoor gebonden is aan bepaalde erfdienstbaarheden.

De notarissen en de instrumenterende ambtenaren moeten de informatie betreffende de inschrijving op een bewaarlijst, de bescherming en de erfdienstbaarheden die uit deze maatregelen voortvloeien, inwinnen bij de gemeentebesturen.

Krachtens artikel 14 moet de commissie om advies worden gevraagd alvorens de vergunning of toelating betreffende een goed dat op de bewaarlijst is ingeschreven wordt afgegeven.

Dit geldt eveneens en met name voor de stedenbouwkundige vergunning of een vergunning voor de exploitatie van een gevaarlijke, hinderlijke of ongezonde onderneming.

Artikel 15

Dit artikel regelt de voorwaarden en procedures betreffende de regering van een goed van de bewaarlijst of betreffende de wijziging van de opgelegde behoudsvoorwaarden.

In elk geval is voorafgaand het gunstig advies van de Commissie voor Monumenten en Landschappen.

Artikel 16

Deze bepaling stelt het principe vast van de beschermingsprocedure door de Executieve hetzij uit eigen beweging, hetzij op voorstel van de Commissie, hetzij op het verzoek van een Schepencollege, van de eigenaar of van 150 personen, ouder dan 18 jaar en die gedomicilieerd zijn in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

Artikelen 17 tot 23

Deze artikelen omschrijven nauwkeurig de modaliteiten van de beschermingsprocedure.

Le sens précis à donner aux articles 17, 2 et 22, 2 est que le propriétaire est toujours tenu responsable de la réparation mais qu'il sera tenu seul responsable s'il ne justifie pas avoir averti l'occupant ou la personne chargée d'exécuter les travaux, sauf si ces dernières personnes ont elles-mêmes reçu une notification à titre personnel.

Articles 24 à 27

Ces dispositions ont trait aux effets de la mesure de classement.

Dès la notification de la décision de l'Exécutif d'entamer la procédure de classement, les effets du classement s'appliquent à titre conservatoire.

L'arrêté de classement peut fixer une zone de protection à proximité du patrimoine immobilier classé dans laquelle les travaux susceptibles de modifier les vues sur ou à partir du patrimoine immobilier classé sont soumis à des mesures particulières de publicité et à l'avis de la Commission.

L'identification du patrimoine immobilier classé est également prévu.

Article 28

Cet article règle les conditions et procédures relatives au déclassement d'un bien classé ou à la modification de la zone de protection établie.

L'avis favorable préalable de la Commission est requis dans tous les cas.

Seules des circonstances nouvelles établies peuvent justifier le déclassement ou la modification d'une zone de protection.

Article 29

Les dispositions de cet article sont inspirées de l'article 2 de la loi du 7 août 1931.

Les travaux indispensables au maintien de l'intégrité du bien s'entendent de ceux qui sont indispensables pour éviter que disparaissent des éléments ou caractéristiques constitutifs de l'intérêt visé à l'article 2 et ayant justifié l'inscription ou le classement.

De juiste betekenis die aan de artikelen 17, 2, en 22, 2, dient te worden gegeven, is dat de eigenaar steeds aansprakelijk is voor het herstel maar dat hij alleen aansprakelijk zal worden gesteld indien hij niet rechtvaardigt dat hij de bewoner of de persoon belast met het uitvoeren van de werken heeft verwittigd, behalve indien deze laatste personen zelf persoonlijk een kennisgeving hebben ontvangen.

Artikelen 24 tot 27

Deze bepalingen hebben betrekking op de gevolgen van de beschermingsmaatregelen.

Vanaf de kennisgeving van de beslissing van de Executieve om de beschermingsprocedure in gang te zetten, zijn de gevolgen van de bescherming ten bewarende titel van toepassing.

Het beschermingsbesluit kan rondom het beschermd onroerende erfgoed een beschermingszone vaststellen waarbinnen de werken die het zicht op het beschermd onroerende erfgoed of vanuit dit erfgoed kunnen wijzigen, zijn gebonden aan speciale regels van openbaarmaking en aan het advies van de Commissie.

Het identificeren van het beschermd onroerende erfgoed is eveneens voorzien.

Artikel 28

Dit artikel regelt de voorwaarden en procedures betreffende de opheffing van de bescherming van een beschermd goed of de wijziging van een vastgestelde beschermingszone.

In elk geval is voorafgaand het gunstig advies van de Commissie vereist.

Slechts nieuwe omstandigheden kunnen de opheffing van de bescherming of de wijziging van een beschermingszone rechtvaardigen.

Artikel 29

Voor de bepalingen van dit artikel is men uitgegaan van artikel 2 van de wet van 7 augustus 1931.

Onder de werkzaamheden die nodig zijn voor het behoud van de integriteit van het goed worden de werken bedoeld die noodzakelijk zijn om te vermijden dat bestanddelen of kenmerken beoogd in artikel 2 en die de inschrijving of de bescherming hebben gerechtvaardigd, zouden verdwijnen.

Article 30

Cet article habilite l'Exécutif à fixer les conditions relatives au subsidie octroyé au propriétaire pour réaliser les travaux de conservation visés à l'article 29, 1er.

L'objectif de la fixation de critères d'octroi est d'éviter que des subsides puissent être alloués à des propriétaires qui ont laissé leur bien se dégrader ou à des spéculateurs immobiliers et d'une manière générale que les objectifs de la subsidiation ne se trouvent totalement détournés.

Il est dès lors prévu qu'en s'inspirant des critères existants à propos de l'octroi d'autres subsides en matière d'urbanisme notamment, l'Exécutif pourra fixer les conditions d'accès à la subsidiation des travaux en tenant compte notamment des efforts d'entretien du bien immobilier dans le passé, de la personnalité juridique du demandeur et de ses ressources financières.

Compte tenu de ces objectifs, l'avis du Conseil d'Etat n'a pas paru pouvoir être suivi, étant précisé que dans la fixation des critères d'octroi des subsides, l'Exécutif veillera bien entendu à respecter les principes constitutionnels d'égalité et de non-discrimination.

Afin d'éviter que des subsides n'entraînent des mouvements spéculatifs, il est prévu en outre que l'Exécutif puisse assortir l'octroi des subsides d'une clause de remboursement si le patrimoine immobilier est vendu ou loué après les travaux et ce durant une période à fixer.

Article 31

Cet article reprend les dispositions de l'article 4 de la loi du 7 août 1931.

Le hypothèses dans lesquelles une mesure d'expropriation est susceptible d'intervenir doivent être comprises de manière très large afin de garantir la conservation des biens relevant du patrimoine immobilier.

Ainsi, l'Exécutif pourra recourir à l'expropriation si le propriétaire n'assure pas un entretien normal de son bien ou lorsque des travaux sont réalisés sans autorisation ou non conformes à l'autorisation délivrée en vertu de l'article 12.

Article 32

Les dispositions de cet article sont inspirées des articles 6 et 16 de la loi du 7 août 1931 et de l'article 37 de la loi du 29 mars 1962 organique de l'aménagement du territoire et de l'urbanisme.

Artikel 30

Dit artikel machtigt de Executieve om de voorwaarden vast te stellen inzake de toelage toegekend aan de eigenaar om de in artikel 29, 1 beoogde werken tot behoud uit te voeren.

De vaststelling van maatstaven voor de toekenning van toelagen heeft tot doel om te vermijden dat er toelagen zouden worden toegekend aan eigenaars die hun goed hebben laten vervallen of aan speculanten in vaste goederen en dat in het algemeen de doelstellingen van de betoelaging volledig worden omzeild.

Door zich te baseren op de bestaande maatstaven betreffende de toekenning van andere toelagen met name in zake stedenbouw, wordt er bijgevolg voorzien dat de Executieve de voorwaarden kan bepalen om aanspraak te kunnen maken op toelagen voor werken door onder meer rekening te houden met de inspanningen inzake het onderhoud in het verleden aan het onroerende goed, met de rechtspersoonlijkheid van de aanvrager en met zijn inkomsten.

Rekening houdend met deze doelstellingen kan het advies van de Raad van State niet worden gevolgd, aagezien bij de bepaling van de maatstaven voor de toekenning van de toelagen, de Executieve uiteraard de grondwettelijke principes inzake gelijkheid en niet-discriminatie zal naleven.

Om te vermijden dat de toelagen speculatiebewegingen met zich mee zouden brengen, wordt er bovendien voorzien dat de Executieve bij de toekenning van toelagen een terugbetalingsclausule kan inlassen indien het onroerende erfgoed wordt verkocht of verhuurd na de werken en dit binnen een vast te stellen termijn.

Artikel 31

Dit artikel neemt de bepalingen van artikel 4 van de wet van 7 augustus 1931 over.

De mogelijkheid om een onteigeningsmaatregel te kunnen treffen dient in de ruime zin te worden opgevat teneinde het behoud van de goederen die tot het onroerende erfgoed behoren te waarborgen.

De Executieve zal aldus kunnen overgaan tot de onteigening indien de eigenaar zijn goed niet regelmatig onderhoudt of werken worden uitgevoerd zonder vergunning of die niet overeenstemmen met de vergunning die krachtens artikel 12 werd verleend.

Artikel 32

Voor de bepalingen van dit artikel is men uitgegaan van de artikelen 6 en 16 van de wet van 7 augustus 1931 en van artikel 37 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en de stedenbouw.

Afin d'éviter des problèmes d'interprétation auxquels ces dispositions ont pu donner lieu par le passé, il est précisé que subir une diminution de valeur sans indemnisation à concurrence de 20 % signifie que le demandeur peut introduire dans tous les cas une demande d'indemnisation mais qu'il ne sera indemnisé qu'à concurrence de 80 % de la moins-value.

Le droit à l'indemnisation naît au moment de la notification de la décision définitive de refus de bâtir ou de lotir, étant entendu que le demandeur doit avoir épuisé toutes les voies de recours, en ce compris le recours en annulation au Conseil d'Etat.

La fixation du montant des indemnités est laissée à l'appréciation des Cours et Tribunaux, au besoin après une expertise.

Les actions en indemnité sont prescrites un an après le jour de la naissance du droit.

Articles 33 à 36

Ces articles sont inspirés des articles 4, 10 et 21 à 23 de la loi du 7 août 1931.

Articles 37 et 38

Ces articles règlent les dispositions finales et transitoires.

Afin d'éviter la perte du bénéfice des procédures menées jusqu'à l'entrée en vigueur de l'ordonnance, il est prévu que les procédures entamées sous l'empire de la loi du 7 août 1931 seront poursuivies selon l'ancienne procédure durant un délai de 6 mois.

Passé ce délai, les anciennes procédures de classement seront poursuivies selon les nouvelles procédures mais sous le bénéfice des éléments de procédure déjà acquis tels que les autorisations d'entamer la procédure de classement obtenues sous l'empire de la loi du 7 août 1931.

*Le Ministre du Logement, de l'Environnement,
de la Conservation de la Nature
et de la Politique de l'Eau,*

Georges DESIR

Teneinde de interpretatieproblemen te vermijden die deze bepalingen in het verleden hebben veroorzaakt, wordt er verduidelijkt dat een waardevermindering zonder vergoeding ten belope van 20 % betekent dat de aanvrager steeds een vergoedingsaanvraag kan indienen maar dat hij slechts wordt vergoed ten belope van 80 % van de waardevermindering.

Het recht op de vergoeding ontstaat op het ogenblik van de kennisgeving van de definitieve beslissing tot weigering van de bouw- of verkavelingsvergunning of van een negatief stedenbouwkundig attest, op voorwaarde dat de aanvrager alle beroepsmiddelen moet hebben uitgeput met inbegrip van het vernietigingsberoep bij de Raad van State.

Het vaststellen van het vergoedingsbedrag wordt overgelaten aan het oordeel van de Rechtshoven en Rechtbanken, indien nodig na een expertise.

De vorderingen inzake vergoeding verjaren een jaar na de dag waarop het recht hierop ontstaat.

Artikelen 33 tot 36

Voor deze artikelen is men uitgegaan van de artikelen 4, 10 en 21 tot 23 van de wet van 7 augustus 1931.

Artikelen 37 en 38

Deze artikelen regelen de slot- en overgangsbepalingen.

Teneinde geen afbreuk te doen aan de procedures die voor de inwerkingtreding van de ordonnantie werden verworven, wordt er voorzien dat de procedures die onder de gelding van de wet van 7 augustus 1931 werden in gang gezet, zullen worden voortgezet volgens de oude procedure gedurende een termijn van 6 maand.

Na deze termijn zullen de oude beschermingsprocedures worden voortgezet volgens de nieuwe, zonder afbreuk te doen aan de reeds verworven elementen van de procedures, zoals de toelatingen om de beschermingsprocedures in gang te zetten, die werden gekregen onder de gelding van de wet van 7 augustus 1931.

*De Minister belast met Huisvesting,
Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid,*

Georges DESIR

AVANT-PROJET D'ORDONNANCE SOU MIS A L'AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Avant-projet d'ordonnance relatif à la conservation
du patrimoine immobilier de la Région de Bruxelles-Capitale

CHAPITRE Ier

Généralités

Article 1er. — La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 107^{quater} de la Constitution.

Art. 2. — La présente ordonnance entend par :

1° Patrimoine immobilier: tout bien immobilier présentant une valeur historique, archéologique, artistique, esthétique, scientifique, sociale, technique ou folklorique;

a) à titre de monument: toute œuvre architecturale ou sculpturale, y compris les éléments qui en font essentiellement partie, immeubles par nature ou par destination;

b) à titre d'ensemble: groupe de biens immobiliers, formant un ensemble urbain ou rural suffisamment cohérent pour faire l'objet d'une délimitation topographique et remarquable par son homogénéité ou par son intégration dans le paysage;

c) à titre de site: toute œuvre de la nature ou toute œuvre combinée de l'homme et de la nature constituant un espace où la construction est rare et qui présente une cohérence spatiale;

d) à titre de site archéologique: tout bâtiment, ensemble ou site qui comprend ou est susceptible de comprendre des restes, objets ou traces du passé.

2° conservation: l'ensemble des mesures visant à l'identification, l'étude, la sauvegarde, la protection, le classement, l'entretien, la gestion, la restauration, la consolidation et la mise en valeur du patrimoine immobilier, dans le but de l'intégrer dans le cadre de la vie contemporaine.

3° Zone de protection du patrimoine immobilier: la zone établie autour d'un monument, d'un ensemble, d'un site ou d'un site archéologique dont le périmètre est fixé en fonction des exigences de la protection des abords du patrimoine immobilier.

4° Région: la Région de Bruxelles-Capitale.

5° Exécutif: l'Exécutif de la Région.

6° Commission: la Commission royale des Monuments et des Sites de la Région.

7° Propriétaire: la personne physique ou morale, titulaire d'un droit réel sur un patrimoine immobilier, ou, dans le cas de la délimitation d'une zone de protection, sur un bien immobilier situé dans cette zone.

VOORONTWERP VAN ORDONNANTIE ONDERWORPEN AAN HET ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Voorontwerp van ordonnantie
inzake het behoud van het onroerend erfgoed

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1. — Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 107^{quater} van de Grondwet.

Art. 2. — Deze ordonnantie verstaat onder:

1° onroerend erfgoed: het geheel van de onroerende goederen met een historische, archeologische, artistieke, esthetische, wetenschappelijke, sociale, technische of volkskundige waarde, te weten:

a) als monument: elk bouwkundig werk of beeldhouwwerk, met inbegrip van de elementen die er noodzakelijk deel van uitmaken, onroerend van nature of door bestemming;

b) als geheel: iedere groep van onroerende goederen die een stedelijk geheel of een dorpsgeheel vormt dat voldoende samenhangend is om topografisch te worden afgebakend en merkwaardig is door zijn homogeniteit of doordat het in zijn omgeving is geïntegreerd.

c) als landschap: elk werk van de natuur of elk gecombineerd werk van de mens en van de natuur, dat een ruimte uitmaakt waar bebouwing schaars is en dat een ruimtelijke samenhang vertoont.

d) als archeologische vindplaats: elk gebouw, geheel of landschap dat overblijfselen, voorwerpen of sporen uit het verleden bevat of kan bevatten.

2° behoud: het geheel van de maatregelen gericht op het identificeren, de studie, de bewaring, de bescherming, de rangschikking, het onderhoud, het beheer, de restauratie, het verstevigen en het tot zijn recht doen komen van het onroerend erfgoed, teneinde het te integreren in het hedendaagse leven.

3° Beschermingszone van het onroerend erfgoed: de zone rondom een monument, een geheel, een landschap of een archeologische vindplaats, waarvan de omtrek wordt vastgesteld naar vereiste van de bescherming van de directe omgeving van het onroerend erfgoed.

4° Gewest: het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

5° Executieve: de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve.

6° Commissie: de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Gewest.

7° Eigenaar: de natuurlijke of rechtspersoon, houder van een reëel recht op een onroerend erfgoed of in geval van de afbakening van een beschermingszone, op een onroerend goed gelegen in deze zone.

CHAPITRE II

La Commission

Art. 3. — § 1er. Il est institué une Commission chargée d'émettre un avis à l'Exécutif, à la demande de celui-ci ou de sa propre initiative, sur toutes questions se rapportant au Patrimoine Immobilier.

La Commission rend en outre les avis requis par ou en vertu de la présente ordonnance.

§ 2. L'Exécutif détermine l'organisation, les règles de fonctionnement et la composition de la Commission.

La Commission adopte un règlement d'ordre intérieur qu'elle soumet à l'approbation de l'Exécutif. Elle peut créer des groupes de travail et demander le concours d'experts.

CHAPITRE III

L'inventaire et le registre du patrimoine immobilier

Art. 4. — § 1er. L'Exécutif dresse et tient à jour un registre du patrimoine immobilier de la Région. L'Exécutif dresse et tient à jour un registre du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde, classé ou faisant l'objet d'une procédure de classement.

§ 2. Toute demande de certificat ou de permis d'urbanisme se rapportant à un patrimoine immobilier figurant à l'inventaire est soumise à l'avis de la Commission, aux mesures particulières de publicité et à l'avis de la commission de concertation tels qu'arrêtés en application de la loi organique de l'Aménagement du Territoire et de l'Urbanisme.

Art. 5. — L'Exécutif arrête la forme de l'inventaire et du registre et détermine les mentions devant y figurer.

L'Exécutif communique annuellement à chaque commune de la Région l'extrait de l'inventaire ou du registre se rapportant au patrimoine immobilier situé sur le territoire de la commune concernée.

Art. 6. — Toute personne intéressée peut prendre connaissance du registre sur simple demande à l'administration régionale, à l'administration communale ou au secrétariat de la Commission. Chacun peut en obtenir copie à ses frais.

CHAPITRE IV

La liste de sauvegarde

Section 1
Procédure

Art. 7. — § 1er. L'Exécutif dresse la liste de sauvegarde sur laquelle il peut inscrire tout patrimoine immobilier :

- soit d'initiative;
- soit sur proposition de la Commission.

HOOFDSTUK II

De Commissie

Art. 3. — § 1. Er wordt een Commissie opgericht die belast is om een advies uit te brengen bij de Executieve op haar verzoek of op eigen initiatief, over alle vragen betreffende het Onroerend Erfgoed.

De Commissie geeft daarenboven de door of krachtens deze ordonnantie vereiste adviezen.

§ 2. De Executieve bepaalt de organisatie, de werkingsregels en de samenstelling van de Commissie.

De Commissie keurt een huishoudelijk reglement goed dat ze ter goedkeuring aan de Executieve voorlegt. Ze kan werkgroepen oprichten en de medewerking van deskundigen vragen.

HOOFDSTUK III

Inventaris en register van het onroerend erfgoed

Art. 4. — § 1. De Executieve maakt een inventaris op van het onroerend erfgoed van het Gewest, houdt deze inventaris bij en maakt die bekend. De Executieve maakt een register op van het onroerend erfgoed, ingeschreven op de bewaarlijst, gerangschikt of dat het voorwerp van een rangschikkingsprocedure is, en houdt dit register bij.

§ 2. Elke aanvraag van stedenbouwkundig attest of vergunning met betrekking tot een onroerend erfgoed dat in de inventaris voorkomt, is onderworpen aan het advies van de Commissie, aan de bijzondere openbaarmakingsmaatregelen en aan het advies van de overlegcommissie zoals besloten in uitvoering van de organieke wet voor Ruimtelijke Ordening en Stedebouw.

Art. 5. — De Executieve legt de vorm van de inventaris en van het register vast, en bepaalt welke vermeldingen erin moeten voorkomen.

Zij doet jaarlijks aan iedere gemeente een uittreksel uit de inventaris en het register toekomen betreffende de goederen die tot het onroerend erfgoed behoren gelegen op het grondgebied van die gemeente.

Art. 6. — Eenieder kan op eenvoudig verzoek bij de gewestelijke administratie, bij het gemeentebestuur of op het secretariaat van de Commissie inzage nemen van de inventaris en van het register, en er op eigen kosten een afschrift van krijgen.

HOOFDSTUK IV

Bewaarlijst

Afdeling 1
Procedure

Art. 7. — § 1. De Executieve stelt een bewaarlijst op waarop ze elk onroerend erfgoed kan inschrijven :

- hetzij op eigen initiatief;
- hetzij op voorstel van de Commissie.

§ 2. Après avis de la Commission, il peut également inscrire sur la liste de sauvegarde tout patrimoine immobilier :

- soit à la demande du Collège des Bourgmestres et Echevins de la commune concernée;
- soit à la demande de 150 personnes âgées de 18 ans et domiciliées dans la Région;
- soit à la demande du propriétaire.

La Commission remet son avis dans un délai de 60 jours de sa saisine. Passé ce délai, la procédure est poursuivie, l'avis de la Commission étant alors réputé favorable.

L'Exécutif arrête la forme et le contenu de la demande.

Art. 8. — L'arrêté portant inscription sur la liste de sauvegarde d'un patrimoine immobilier reprend les mentions obligatoires suivantes :

- 1° la dénomination et une description sommaire du patrimoine immobilier;
- 2° la valeur telle que prévue à l'article 2 a);
- 3° le nom et l'adresse du propriétaire;
- 4° l'identité cadastrale du patrimoine immobilier visé.

Pour les ensembles, sites et sites archéologiques, un plan délimitant le patrimoine immobilier est annexé à l'arrêté.

Art. 9. — § 1er. L'arrêté est notifié dans les trente jours de sa signature au fonctionnaire délégué chargé de l'Urbanisme et de la Planification, ainsi que, par lettre recommandée à la poste :

- 1° à la Commission;
- 2° à la commune;
- 3° au Ministre de la Justice, s'il s'agit d'un patrimoine immobilier relevant de sa juridiction.
- 4° au propriétaire;
- 5° à toute personne que l'Exécutif considère concernée.

En cas d'urgence, l'arrêté est notifié par le fonctionnaire désigné par l'Exécutif.

§ 2. Le propriétaire a l'obligation d'en informer l'occupant dans les 15 jours ouvrables de la notification ainsi que toute personne qu'il aurait chargée d'exécuter des travaux au patrimoine immobilier visé ou qu'il aurait autorisée à en exécuter.

La notification mentionne cette obligation. Faute de se conformer à cette obligation, le propriétaire est tenu pour responsable solidaire de la réparation.

Art. 10. — § 1er. L'arrêté portant inscription sur la liste de sauvegarde sort ses effets le jour de sa publication, par mention au *Moniteur belge*, et est transcrit au bureau de conservation des hypothèques.

Il est fait mention de l'arrêté au registre visé à l'article 4.

§ 2. A l'égard des personnes visées à l'article 9, § 1er, l'arrêté sort ses effets le jour de la notification de l'arrêté ou le jour de sa publication au *Moniteur belge* si celle-ci est antérieure à la notification.

§ 2. Na advies van de Commissie kan ze eveneens op de bewaarlijst elk onroerend erfgoed inschrijven :

- hetzij op verzoek van het college van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeente;
- hetzij op verzoek van 150 personen ouder dan 18 jaar en gedomicilieerd in het Gewest;
- hetzij op verzoek van de eigenaar.

De commissie brengt haar advies uit binnen een termijn van 60 dagen na de aanhangigmaking. Na het verstrijken van deze termijn wordt de procedure verdergezet, het advies van de Commissie wordt dan gunstig geacht.

De Executieve bepaalt de vorm en de inhoud van het verzoek.

Art. 8. — Het besluit tot inschrijving van een onroerend erfgoed op de bewaarlijst bevat de volgende verplichte meldingen :

- 1° de benaming en een korte beschrijving van het onroerend erfgoed;
- 2° de waarde ervan, zoals voorzien in artikel 2 a);
- 3° de naam en het adres van de eigenaar
- 4° kadastrale identificatie van het beoogde onroerend erfgoed.

Voor de gehelen, landschappen en archeologische landschappen wordt een plan tot afbakening van het onroerend erfgoed aan het besluit toegevoegd.

Art. 9. — § 1. Het besluit wordt binnen de dertig dagen na zijn ondertekening betekend aan de gemachtigde ambtenaar belast met Stedebouw en Planning alsook, bij ter post aangetekend schrijven, aan :

- 1° de commissie;
- 2° de gemeente;
- 3° de Minister van Justitie, indien het gaat om een onroerend erfgoed dat onder zijn rechterlijke bevoegdheid valt;
- 4° de eigenaar;
- 5° elke persoon die door de Executieve als betrokken wordt beschouwd.

In dringende gevallen wordt het besluit door een ambtenaar betekend, die door de Executieve wordt aangeduid.

§ 2. Binnen de 15 werkdagen na de betekening is de eigenaar verplicht om er kennis van te geven aan de bewoner, alsook elke persoon die hij zou hebben belast om werken uit te voeren aan het bedoelde onroerend erfgoed of aan wie hij de machtiging zou hebben gegeven om er uit te voeren.

De betekening vermeldt deze verplichting. Indien deze verplichting niet wordt nageleefd, wordt de eigenaar hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de herstelling.

Art. 10. — § 1. Het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst wordt van kracht op de dag van de bekendmaking, bij vermelding, in het *Belgisch Staatsblad* en wordt op het kantoor der hypotheekbewaring ingeschreven.

Het besluit wordt in het in artikel 4 bedoelde register vermeld.

§ 2. Ten opzichte van de personen bedoeld in artikel 9, § 1, wordt het besluit van kracht op de dag van de betekening van het besluit en ten laatste op de datum van de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*, indien deze de betekening voorafgaat.

Art. 11. — § 1er. Toute demande visant à annuler l'inscription d'un patrimoine immobilier sur la liste de sauvegarde ou à modifier les conditions générales ou particulières de conservation visées à l'article 12 ne peut être introduite qu'en cas de refus préalable de certificat ou de permis d'urbanisme, motivé par le fait de l'inscription du patrimoine immobilier sur la liste de sauvegarde.

§ 2. La procédure d'instruction de la demande se fait dans les conditions et formes imposées pour l'inscription, sous réserve que l'avis de la Commission est requis dans tous les cas et qu'à défaut de notification de la décision de l'Exécutif dans un délai de 180 jours à compter de la réception de la demande, l'inscription est abrogée d'office ou la modification est accordée.

Section 2 Effets

Art. 12. — Le propriétaire d'un patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde a l'obligation de le maintenir en bon état par des travaux d'entretien. L'arrêté portant inscription sur la liste de sauvegarde peut déterminer les conditions générales ou particulières de conservation auxquelles est soumis le patrimoine immobilier.

Les conditions peuvent énoncer des restrictions au droit de propriété y compris l'interdiction totale ou conditionnelle de bâtir.

Art. 13. — § 1er. Il est interdit, sans autorisation préalable et écrite de l'Exécutif:

- a) de démolir en tout ou en partie, de restaurer en tout ou en partie, de déplacer en tout ou en partie ou de modifier l'aspect d'un patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde;
- b) d'utiliser ou de modifier l'usage d'un patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde de manière telle qu'il perde sa valeur visée à l'article 2 a);
- c) d'exécuter des travaux dans un patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde à l'encontre des prescriptions de protection générales ou particulières;
- d) de faire des fouilles et recherches dans un patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde.

§ 2. Sauf cas d'extrême urgence justifiée par l'ordre public, les prohibitions édictées au § 1er s'appliquent dans tous les cas même si une autorisation peut être accordée sur base d'une autre loi, décret, ordonnance ou règlement.

Art. 14. — § 1er. Les effets de l'inscription sur la liste de sauvegarde suivent le patrimoine immobilier en quelques mains qu'il passe. Les servitudes qui dérivent des lois, décrets, ordonnances et règlements relatifs à la police de la voirie et des constructions ne sont pas applicables au patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde si elles peuvent entraîner des mesures telles que celles prohibées à l'article 13, § 1er.

§ 2. En cas de transfert d'un patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde, le fonctionnaire instrumentant est tenu de recueillir auprès des administrations communales les informations éventuelles relatives à l'inscription de ce patrimoine immobilier.

Dans la publicité faite à l'occasion d'une vente, le notaire est tenu de faire mention de l'inscription sur la liste de sauvegarde du patrimoine immobilier.

§ 3. Lorsqu'un patrimoine immobilier est inscrit sur la liste de sauvegarde, les administrations communales sont tenues de l'indiquer, soit à la demande de tout intéressé soit d'office, dans le cas où elles délivrent un certificat d'urbanisme en application de la législation organique de l'aménagement du territoire et de l'urbanisme.

Art. 11. — § 1. Elke aanvraag tot nietigverklaring van de gevolgen van de inschrijving van een onroerend erfgoed op de bewaarlijst, of tot wijziging van de algemene of bijzondere behoudsvoorwaarden bedoeld in artikel 12, kan slechts worden ingediend bij voorafgaandelijke weigering van het stedenbouwkundig attest of vergunning, gemotiveerd door het feit dat het onroerend erfgoed werd ingeschreven op de bewaarlijst.

§ 2. De onderzoeksprocedure van de aanvraag gebeurt volgens de voorwaarden en vormen die voor de inschrijving werden opgelegd, onder voorbehoud dat het advies van de Commissie in alle gevallen vereist is en dat bij gebrek aan de betekening van de beslissing van de Executieve, binnen de termijn van 180 dagen, te rekenen vanaf de ontvangst van het verzoek, de inschrijving ambtshalve wordt opgeheven, of de wijziging wordt toegestaan.

Afdeling 2 Gevolgen

Art. 12. — De eigenaar van een op de bewaarlijst ingeschreven onroerend erfgoed is verplicht om dit door onderhoudswerken in goede staat te houden. Het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst kan de algemene of bijzondere behoudsvoorwaarden bepalen waaraan het onroerend erfgoed is onderworpen.

De voorwaarden kunnen beperkingen van het eigendomsrecht vermelden met inbegrip van het volledige of voorwaardelijke bouwverbod.

Art. 13. — § 1. Zonder voorafgaande schriftelijke toelating van de Executieve is het verboden om:

- a) een op de bewaarlijst ingeschreven onroerend erfgoed, volledig of gedeeltelijk af te breken, te restaureren, te verplaatsen of het uitzicht ervan te wijzigen;
- b) een op de bewaarlijst ingeschreven onroerend erfgoed te gebruiken of het gebruik ervan te wijzigen waardoor het zijn waarde bedoeld in artikel 2 a) verliest;
- c) werken uit te voeren in een op de bewaarlijst ingeschreven onroerend erfgoed die in tegenspraak zijn met de algemene en bijzondere beschermingsvoorschriften;
- d) opgravingen of onderzoeken te doen in een op de bewaarlijst ingeschreven onroerend erfgoed.

§ 2. Behoudens zeer dringende gevallen, gerechtvaardigd door de openbare orde, zijn de verbodsbepalingen voorgeschreven in § 1 van toepassing in alle gevallen zelfs indien een toelating kan worden gegeven op basis van een andere wet, decreet, ordonnantie of verordening.

Art. 14. — § 1. De gevolgen van de inschrijving op de bewaarlijst volgen het onroerend erfgoed in welke handen het ook overgaat. De erfdiensbaarheden die uit wetten, decreten, ordonnanties en verordeningen voortvloeien betreffende de wegen- en bouwpolitie, zijn niet van toepassing op het onroerend erfgoed dat ingeschreven is op de bewaarlijst, indien zij maatregelen ten gevolge hebben zoals deze verboden in artikel 13, § 1.

§ 2. In geval van overdracht van een op de bewaarlijst ingeschreven onroerend erfgoed, moet de instrumenterende notaris bij de gemeentebesturen alle eventuele informatie verzamelen met betrekking tot de inschrijving van dit onroerend erfgoed.

In de publiciteit die bij een verkoop gebeurt, is de notaris verplicht te vermelden dat het onroerend erfgoed op de bewaarlijst werd ingeschreven.

§ 3. Wanneer een onroerend erfgoed op de bewaarlijst wordt ingeschreven, zijn de gemeentebesturen verplicht om dit te vermelden, hetzij op verzoek van elke belangstellende, hetzij ambtshalve, in het geval de gemeentebesturen een stedenbouwkundig attest afleveren, in toepassing van de organieke wetgeving op ruimtelijke ordening en stedenbouw.

Art. 15. — En cas de transfert d'un patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde, le fonctionnaire instrumentant doit en mentionner les qualifications dans l'acte constatant le transfert.

Art. 16. — L'Exécutif arrête la procédure d'octroi de l'autorisation visée à l'article 13. L'Exécutif est considéré comme donnant l'autorisation si, dans les 90 jours de la réception de la demande de l'autorisation, un arrêté de l'Exécutif autorisant les travaux n'a pas été pris. L'Exécutif arrête la forme et le contenu de la demande visée au précédent alinéa.

Art. 17. — L'avis préalable de la Commission est requis pour toute autorisation à délivrer par l'autorité compétente en application des dispositions légales relatives aux matières visées à l'article 107^{quater} de la Constitution, lorsqu'elles portent sur un patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde.

L'Exécutif organise la procédure d'avis en précisant qu'à défaut de s'être prononcée dans un délai déterminé, la Commission est considérée comme ayant donné un avis favorable.

CHAPITRE V

Le classement

Section 1 Procédure

Art. 18. — L'Exécutif peut entamer la procédure de classement d'un patrimoine immobilier, comprenant, si nécessaire, la délimitation de la zone de protection :

- soit d'initiative;
- soit sur proposition de la Commission;
- soit à la demande du Collège des Bourgmestre et Echevins de la commune;
- soit à la demande de 150 personnes âgées de 18 ans et domiciliées dans la Région;
- soit à la demande du propriétaire.

L'Exécutif arrête la forme et le contenu de la proposition ou de la demande de classement.

Art. 19. — § 1er. L'Exécutif notifie au fonctionnaire délégué chargé de l'Urbanisme et de la Planification, ainsi que, par lettre recommandée à la poste, sa décision d'entamer la procédure de classement :

- à la Commission;
- à la commune;
- au Ministre de la Justice, s'il s'agit d'un patrimoine immobilier relevant de sa juridiction;
- au propriétaire;
- à toute personne que l'Exécutif considère concernée.

La notification reprend les mentions visées à l'article 8.

Un plan délimitant la zone de protection est annexé à la décision, ainsi que, pour les ensembles, sites et sites archéologiques, un plan délimitant le patrimoine immobilier.

§ 2. Le propriétaire a l'obligation d'en informer l'occupant dans les 15 jours ouvrables de la notification ainsi que toute personne qu'il aurait chargée d'exécuter des travaux au patrimoine immobilier visé ou qu'il aurait autorisée à en exécuter.

La notification mentionne cette obligation.

Faute de se conformer à cette obligation, le propriétaire est tenu pour responsable solidaire de la réparation.

Art. 15. — Bij de overdracht van een op de bewaarlijst ingeschreven onroerend erfgoed is de instrumenterende ambtenaar verplicht om er de kwalificaties van te vermelden in de akte die de overdracht vaststelt.

Art. 16. — De Executieve bepaalt de procedure voor het verlenen van de machtiging bedoeld in artikel 13. De Executieve wordt geacht haar machtiging te hebben verleend indien, binnen de 90 dagen na de ontvangst van de toelatingsaanvraag, er geen besluit van de Executieve tot machtiging der werken is genomen. De Executieve bepaalt de vorm en de inhoud van het verzoek bedoeld in het vorige lid.

Art. 17. — Het voorafgaand advies van de Commissie is vereist voor elke machtiging die door de bevoegde overheid wordt verleend in toepassing van de wettelijke bepalingen inzake de aangelegenheden bedoeld in artikel 107^{quater} van de Grondwet, wanneer zij betrekking hebben op het onroerend erfgoed ingeschreven op de bewaarlijst.

De Executieve organiseert de adviesprocedure met de duidelijke vermelding dat bij ontstentenis van een uitspraak binnen een bepaalde termijn, de Commissie geacht wordt een gunstig advies te hebben uitgebracht.

HOOFDSTUK V

Rangschikking

Afdeling 1 Procedure

Art. 18. — De Executieve kan de procedure voor rangschikking van een onroerend erfgoed aanvatten met, indien nodig, de afbakening van de beschermingszone :

- hetzij op eigen initiatief;
- hetzij op voorstel van de Commissie;
- hetzij op verzoek van het College van Burgemeester en Schepenen van de betrokken gemeente;
- hetzij op verzoek van 150 personen ouder dan 18 jaar en gedomicileerd in het Gewest;
- hetzij op verzoek van de eigenaar.

De Executieve bepaalt de vorm en de inhoud van het rangschikkingsvoorstel of van de aanvraag hiertoe.

Art. 19. — § 1. De Executieve maakt haar beslissing om de rangschikkingsprocedure aan te vangen bekend aan de gemachtigde ambtenaar belast met Stedebouw en Planning alsook, bij ter post aangetekend schrijven, aan :

- de Commissie;
- de gemeente;
- de Minister van Justitie, indien het gaat om een onroerend erfgoed dat onder zijn rechterlijke bevoegdheid valt;
- de eigenaar;
- elke persoon die door de Executieve als betrokken wordt beschouwd.

De betekening omvat de in artikel 8 bedoelde meldingen.

Een plan tot afbakening van de beschermingszone wordt aan de beslissing toegevoegd alsook voor de gehelen, landschappen en archeologische landschappen, een plan tot afbakening van het onroerend erfgoed.

§ 2. De eigenaar is verplicht om de bewoner binnen de 15 werkdagen hieromtrent in te lichten alsook alle personen die hij zou hebben belast om werken uit te voeren aan het bedoelde onroerend erfgoed of aan wie hij de machtiging zou hebben gegeven om er uit te voeren.

De betekening vermeldt deze verplichting.

Indien deze verplichting niet wordt nageleefd, is de eigenaar hoofdelijk aansprakelijk voor het herstel.

Art. 20. — Dans les 30 jours de la notification, le propriétaire peut faire connaître, à l'Exécutif, par lettre recommandée à la poste, ses observations au sujet du projet de classement.

Art. 21. — § 1er. A l'expiration du délai visé à l'article 20, l'Exécutif soumet, pour avis, le projet de classement au Collège des Bourgmestre et Echevins de la commune où le patrimoine immobilier est situé, en lui communiquant les observations éventuelles du propriétaire.

Le Collège des Bourgmestre et Echevins donne son avis dans les 45 jours de sa saisine. Passé ce délai, l'avis est réputé favorable.

§ 2. A l'expiration du délai visé au § 1er, second alinéa, l'Exécutif soumet, pour avis, le projet de classement à la Commission, en lui communiquant les observations éventuelles du propriétaire ainsi que l'avis du Collège des Bourgmestre et Echevins.

La Commission donne son avis dans les 45 jours de sa saisine. Passé ce délai, l'avis est réputé favorable.

Art. 22. — L'Exécutif prend l'arrêté de classement du patrimoine immobilier au plus tôt le 150me jour et au plus tard le 360me jour à compter de la notification de sa décision d'entamer la procédure de classement. Passé ce délai, la procédure est caduque.

Si le patrimoine immobilier est inscrit sur la liste de sauvegarde, et en l'absence de décision de l'Exécutif dans le délai visé au premier alinéa, l'inscription sur la liste de sauvegarde est abrogée d'office.

Art. 23. — L'arrêté de classement reprend les mentions obligatoires visées à l'article 8.

Un plan délimitant la zone de protection est annexé à l'arrêté, ainsi que, pour les ensembles, sites et sites archéologiques, un plan délimitant le patrimoine immobilier.

Art. 24. — § 1er. L'arrêté de classement est notifié dans les 30 jours de sa signature au fonctionnaire délégué chargé de l'Urbanisme et de la Planification, ainsi que, par lettre recommandée à la poste :

- à la Commission;
- à la commune;
- au Ministre de la Justice, s'il s'agit d'un patrimoine immobilier relevant de sa juridiction;
- au propriétaire;
- à toute personne que l'Exécutif considère concernée.

§ 2. Le propriétaire a l'obligation d'en informer l'occupant dans les 15 jours ouvrables de la notification ainsi que toute personne qu'il aurait chargée d'exécuter des travaux au patrimoine immobilier visé ou qu'il aurait autorisée à en exécuter.

La notification mentionne cette obligation. Faute de se conformer à cette obligation, le propriétaire est tenu pour responsable solidaire de la réparation.

Art. 25. — § 1er. L'arrêté de classement sort ses effets le jour de sa publication, par mention au *Moniteur belge*, et est transcrit au bureau de conservation des hypothèques.

Il est fait mention de l'arrêté au registre visé à l'article 4.

Art. 20. — Binnen de 30 dagen na de ontvangst van de betekening kan de eigenaar zijn opmerkingen betreffende het rangschikkingsontwerp bij ter post aangetekend schrijven aan de Executieve meedelen.

Art. 21. — § 1. Bij het verstrijken van de termijn bedoeld in artikel 20 legt de Executieve het rangschikkingsontwerp voor advies voor aan het College van Burgemeester en Schepenen van de gemeente waar het onroerend erfgoed is gelegen, met vermelding van de eventuele opmerkingen van de eigenaar.

Het College van Burgemeester en Schepenen brengt haar advies uit binnen de 45 dagen na de aanhangigmaking. Na deze termijn wordt het advies gunstig geacht.

§ 2. Na het verstrijken van de termijn bedoeld in § 1, tweede lid, legt de Executieve het rangschikkingsontwerp voor advies aan de Commissie voor, met vermelding van de eventuele opmerkingen van de eigenaar alsook van het advies van het College van Burgemeester en Schepenen.

De Commissie brengt haar advies uit binnen de 45 dagen na de aanhangigmaking. Na deze termijn wordt het advies gunstig geacht.

Art. 22. — De Executieve neemt het rangschikkingsbesluit van het onroerend erfgoed ten vroegste op de 150ste dag en ten laatste op de 360ste dag te tellen vanaf de betekening van haar beslissing om de rangschikkingsprocedure aan te vatten. Na deze termijn vervalt de procedure.

Indien het onroerend erfgoed op de bewaarlijst werd ingeschreven en bij gebrek aan een beslissing van de Executieve binnen de termijn bedoeld in het eerste lid, wordt de inschrijving op de bewaarlijst ambtshalve opgeheven.

Art. 23. — Het rangschikkingsbesluit omvat de verplichte vermeldingen bedoeld in artikel 8.

Een plan tot afbakening van de beschermingszone wordt aan het besluit toegevoegd, alsook, voor de gehelen, landschappen en archeologische landschappen, een plan tot afbakening van het onroerend erfgoed.

Art. 24. — § 1. Binnen de 30 dagen na de ondertekening, wordt het rangschikkingsbesluit betekend aan de gemachtigde ambtenaar belast met Stedebouw en Planning alsook bij ter post aangetekend schrijven, aan :

- de Commissie;
- de gemeente;
- de Minister van Justitie, indien het onroerend erfgoed onder zijn rechterlijke bevoegdheid valt;
- de eigenaar;
- elke persoon die door de Executieve als betrokken wordt beschouwd.

§ 2. Binnen de 15 werkdagen na de betekening is de eigenaar verplicht om er kennis van te geven aan de bewoner, alsook aan elke persoon die hij zou hebben belast om werken uit te voeren aan het bedoelde onroerend erfgoed of aan wie hij de machtiging zou hebben gegeven om er uit te voeren.

De betekening vermeldt deze verplichting. Indien deze verplichting niet wordt nageleefd, wordt de eigenaar hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor het herstel.

Art. 25. — § 1. Het rangschikkingsbesluit treedt in werking de dag waarop het, met vermelding, wordt bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* en wordt op het kantoor der hypotheekbewaring overgeschreven.

Het besluit wordt in het in artikel 4 bedoelde register vermeld.

§ 2. A l'égard des personnes visées à l'article 24, l'arrêté sort ses effets le jour de la notification de l'arrêté ou le jour de sa publication au *Moniteur belge* si celle-ci est antérieure à la notification.

Art. 26. — La procédure visant à annuler les effets du classement d'un patrimoine immobilier ou à modifier soit les conditions générales ou particulières soit la zone de protection visée à l'article 29 se fait dans les conditions et formes imposées pour le classement.

Section 2 Effets

Art. 27. — Les dispositions prévues aux articles 12 à 17 sont d'application quant aux effets du classement.

Art. 28. — Tous les effets du classement s'appliquent, pendant la durée de la procédure de classement prévue à l'article 22, au patrimoine immobilier faisant l'objet de la procédure.

Art. 29. — L'arrêté de classement peut établir autour de tout patrimoine immobilier, une zone de protection dont il fixe les limites.

Dans cette zone, tous actes et travaux susceptibles de modifier les vues sur le patrimoine immobilier ou à partir de ce patrimoine sont soumis à l'avis de la Commission, aux mesures particulières de publicité et à l'avis de la commission de concertation tels que arrêtés en application de la loi organique de l'Aménagement du territoire et de l'Urbanisme.

Art. 30. — Le patrimoine immobilier classé peut être identifié. L'Exécutif arrête le graphisme, les dimensions et l'emplacement des sigles et panneaux identifiant le patrimoine immobilier classé.

CHAPITRE VI

Gestion travaux et subsides

Art. 31. — § 1er. Lorsque des travaux de conservation d'un patrimoine immobilier classé sont nécessaires, la Région, la Province et la commune intéressées peuvent intervenir dans les frais de ces travaux, suivant les conditions et proportions à fixer par arrêté de l'Exécutif.

§ 2. Dans le cas où le propriétaire refuse de faire exécuter les travaux nécessaires visés au § 1er, la Région, la Province ou la commune peut se substituer à lui et prendre les mesures conservatoires à la sauvegarde du patrimoine immobilier; dans ce cas, la Province ou la commune recueille les subventions accordées par la Région.

A défaut d'accord avec le propriétaire, ces autorités peuvent récupérer les frais engagés, dans la mesure où ils ont profité au propriétaire, et ce par toute voie de justice.

§ 3. Lorsque le patrimoine immobilier appartient à un particulier, personne physique ou personne morale, celui-ci peut, au lieu d'exécuter les travaux nécessaires, demander à la Région qu'elle procède à l'expropriation de son bien. Sauf convention contraire intervenue entre les parties intéressées, l'expropriation porte sur le patrimoine immobilier tout entier, même s'il n'est classé que pour partie, à la condition que la partie classée constitue un élément essentiel du patrimoine immobilier, et sur le terrain qui en est indispensable.

§ 2. Ten opzichte van de personen bedoeld in artikel 24 treedt het besluit in werking de dag van de betekening van het besluit of de dag waarop het wordt bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* indien deze de betekening voorafgaat.

Art. 26. — De procedure tot nietigverklaring van de gevolgen van de rangschikking van een onroerend erfgoed of tot wijziging van hetzij de algemene of bijzondere voorwaarden, hetzij de beschermingszone bedoeld in artikel 29, gebeurt volgens dezelfde voorwaarden en vormen die voor de rangschikking werden opgelegd.

Afdeling 2 De gevolgen

Art. 27. — De bepalingen voorzien in artikel 12 tot 17 zijn van toepassing inzake de gevolgen van de rangschikking.

Art. 28. — Tijdens de duur van de rangschikkingsprocedure, voorzien in artikel 22, zijn alle gevolgen van de rangschikking van toepassing op het onroerend erfgoed dat het voorwerp uitmaakt van de procedure.

Art. 29. — Het rangschikkingsbesluit kan rond elk onroerend erfgoed een beschermingszone vaststellen, waarvan ze de grenzen bepaalt.

Binnen deze zone zijn alle handelingen en werken, die het zicht op het onroerend erfgoed of vanuit dit erfgoed wijzigen, onderworpen aan het advies van de Commissie, aan de bijzondere openbaarmakingsmaatregelen en aan het advies van de overlegcommissie zoals besloten in uitvoering van de organieke wet voor Ruimtelijke Ordening en Stedebouw.

Art. 30. — Het gerangschikt onroerend erfgoed kan worden geïdentificeerd. De Executieve bepaalt de grafische vormgeving, de afmetingen en de plaats van de kentekens en borden die het gerangschikt onroerend erfgoed indentificeren.

HOOFDSTUK VI

Beheer, werken en toelagen

Art. 31. — § 1. Indien werken tot behoud vereist zijn aan een gerangschikt onroerend erfgoed, kan het betrokken Gewest, de betrokken Provincie of gemeente zijn of haar bijdrage in de kosten van deze werken verlenen, volgens de voorwaarden en cijfers die door een besluit van de Executieve worden vastgesteld.

§ 2. In de gevallen waar de eigenaar weigert de nodige werken bedoeld in § 1 te doen uitvoeren, kan het Gewest, de Provincie of de gemeente in zijn plaats treden en de maatregelen tot het behoud van het onroerend erfgoed treffen; in dit geval krijgt het Gewest, de Provincie of de gemeente de toelagen die door het Gewest worden toegekend.

Bij gebrek aan overeenstemming met de eigenaar, kunnen deze overheden de gedane kosten terugvorderen, in de mate waarin de eigenaar er het voordeel van heeft genoten, door alle rechterlijke middelen.

§ 3. Wanneer het onroerend erfgoed aan een particulier, natuurlijke of rechtspersoon toebehoort, mag deze vragen dat het Gewest zijn goed onteigent in plaats van de nodige werken uit te voeren. Tenzij anders is overeengekomen tussen de betrokken partijen, geldt de onteigening voor het gehele onroerend erfgoed, ook al is het slechts voor een deel gerangschikt, voor zover het gerangschikte deel een wezenlijk bestanddeel van het onroerend erfgoed uitmaakt, en voor het terrein dat er bij behoort.

Art. 32. — L'Exécutif fixe les conditions d'octroi du subside visé à l'article 31, la composition du dossier de demande de subside et la procédure.

Lors de l'octroi d'un subside, il est tenu notamment compte :

- de l'exécution des travaux suivant les prescriptions de protection et du cahier des charges approuvé par l'Exécutif;
- des efforts d'entretien consentis par le propriétaire dans le passé;
- de la personnalité juridique du demandeur;
- des revenus du propriétaire privé;
- de la mesure dans laquelle le patrimoine immobilier classé est accessible au public.

L'Exécutif peut assortir l'octroi de subsides d'une clause de remboursement si le patrimoine immobilier est vendu ou loué durant une période qu'il détermine.

CHAPITRE VII

Expropriation et indemnités

Art. 33. — L'Exécutif peut, soit d'initiative, soit sur proposition de la Commission ou à la demande du Collège des Bourgmestre et Echevins de la commune concernée, décider l'expropriation pour cause d'utilité publique ou autoriser l'expropriation pour cause d'utilité publique, par la commune, d'un patrimoine immobilier classé qui risque d'être détruit ou gravement détérioré.

Art. 34. — § 1er. Le propriétaire d'un patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde, classé ou situé dans une zone de protection, peut demander une indemnité à charge de la Région lorsqu'une interdiction de bâtir ou de lotir résultant uniquement de l'inscription, du classement ou de la situation du patrimoine immobilier dans une zone de protection, met fin à l'usage auquel le patrimoine immobilier était affecté ou normalement destiné au jour précédant l'entrée en vigueur de l'arrêté d'inscription sur la liste de sauvegarde ou de l'arrêté de classement.

Le droit à l'indemnisation naît au moment du refus du permis de bâtir ou de lotir ou lors de la délivrance d'un certificat d'urbanisme négatif. Seule la diminution de valeur résultant de l'interdiction de bâtir ou de lotir peut être prise en considération pour l'indemnisation. Cette diminution de valeur doit être subie sans indemnité jusqu'à concurrence de 20 % de cette valeur.

L'indemnité est réduite ou refusée si dans la mesure où il est établi que le propriétaire tire avantage de l'inscription du patrimoine immobilier sur la liste de sauvegarde, de son classement ou de sa situation dans une zone de protection.

Il n'y a pas lieu à indemnités lorsque le propriétaire a acquis le patrimoine immobilier alors qu'il était déjà inscrit sur la liste de sauvegarde, classé ou situé dans une zone de protection.

La Région peut s'exonérer de son obligation d'indemniser en rachetant le patrimoine immobilier à l'intéressé.

§ 2. La Région peut demander le remboursement des indemnités majorées des intérêts légaux aux bénéficiaires ou à leurs ayants droit dès que le patrimoine immobilier n'est plus inscrit sur la liste de sauvegarde, est déclassé ou n'est plus situé dans une zone de protection.

Art. 32. — De Executieve stelt de toekenningsvoorwaarden van de in artikel 31 bedoelde voorwaarden vast, alsook de samenstelling van het dossier voor de toelagetaanvraag en de procedure.

Bij het verlenen van toelagen wordt er met name rekening gehouden met :

- de uitvoering van de werken volgens de beschermingsvoorschriften en van het door de Executieve goedgekeurde lastenboek;
- de onderhoudsinspanningen die in het verleden door de eigenaar werden geleverd;
- de rechtspersoonlijkheid van de aanvrager;
- de inkomsten van de privé-eigenaar;
- de mate waarin het gerangschikt onroerend erfgoed toegankelijk is voor het publiek.

De Executieve kan bij de toekenning van toelagen een terugbetalingsclausule inlassen indien het onroerend erfgoed werd verkocht of verhuurd binnen een door haar bepaalde termijn.

HOOFDSTUK VII

Onteigening en vergoedingen

Art. 33. — De Executieve kan, hetzij op eigen initiatief, hetzij op voorstel van de Commissie of op verzoek van het College van Burgemeester en Schepenen van de betrokken gemeente, beslissen over de onteigening ten algemene nutte, door de gemeente, of machtiging verlenen tot onteigening ten algemene nutte van een gerangschikt onroerend erfgoed indien er gevaar zou bestaan voor verval of zware beschadiging.

Art. 34. — § 1. De eigenaar van een onroerend erfgoed dat op de bewaarlijst werd ingeschreven en gerangschikt of gelegen is in een beschermingszone, kan een vergoeding vragen ten laste van het Gewest wanneer een bouw- of verkavelingsverbod dat uitsluitend voortvloeit uit de inschrijving, de rangschikking van een onroerend erfgoed of uit zijn ligging in een beschermingszone, een einde maakt aan het gebruik waarvoor het onroerend erfgoed bestemd was op de dag die voorafgaat aan de inwerkingtreding van het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst of van het besluit tot rangschikking.

Het recht op de vergoeding ontstaat bij de weigering van de bouw- of verkavelingsvergunning of bij de uitreiking van een negatief stedenbouwkundig attest. Slechts de waardevermindering die voortvloeit uit het bouw- of verkavelingsverbod kan in aanmerking worden genomen voor de vergoeding. Deze waardevermindering wordt niet vergoed tot een bedrag van 20 % van die waarde.

De vergoeding wordt verminderd of geweigerd wanneer bewezen is dat de eigenaar voordeel heeft bij de inschrijving van het onroerend erfgoed op de bewaarlijst, van zijn rangschikking of van zijn ligging in een beschermingszone.

Er wordt geen vergoeding toegekend wanneer de eigenaar het onroerend erfgoed heeft verworven toen het reeds ingeschreven was op de bewaarlijst, gerangschikt of gelegen was in een beschermingszone.

Het Gewest kan zichzelf vrijstellen van haar verplichting tot vergoeding door het onroerend erfgoed van de betrokkene terug te kopen.

§ 2. Het Gewest kan de terugbetaling van de vergoedingen, vermeerderd met de wettelijke intresten, vragen aan de begunstigen of hun rechthebbenden zodra het onroerend erfgoed niet meer ingeschreven is op de bewaarlijst, zijn rangschikking opgeheven is of zodra het niet meer in een beschermingszone gelegen is.

§ 3. L'interdiction de placer des panneaux réclame ou publicités quelconques sur un patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde, classé ou situé dans une zone de protection, ne peut donner droit à indemnités.

§ 4. Les demandes d'indemnités ou de remboursement d'indemnités sont, quel que soit le montant, de la compétence du tribunal de première instance.

Tous les jugements, autres que préparatoires, rendus à ce sujet sont susceptibles d'appel.

Les actions sont prescrites un an après le jour où naît le droit d'indemnisation ou de remboursement d'indemnisation.

CHAPITRE VIII

Surveillance et dispositions pénales

Art. 35. — § 1er. Indépendamment des officiers de police judiciaire, les fonctionnaires et agents techniques des communes désignés par l'Exécutif ainsi que les fonctionnaires et agents délégués à cette fin par l'Exécutif ont qualité pour rechercher et constater les infractions aux dispositions de la présente ordonnance.

§ 2. Les fonctionnaires et agents ont accès au patrimoine immobilier pour faire toutes recherches et constatations utiles. Lorsque les opérations revêtent le caractère de visites domiciliaires, les fonctionnaires et agents ne peuvent y procéder que s'il y a des indices d'infraction et à la condition d'y être autorisés par le juge de police.

§ 3. Au besoin, l'intervention de la force publique est requise et les scellés sont apposés pour assurer l'interruption des travaux.

Art. 36. — § 1er. L'Exécutif peut ordonner l'interruption des travaux exécutés en infraction aux dispositions de la présente ordonnance.

L'ordre est notifié par lettre recommandée à la poste dans les huit jours de la décision.

§ 2. Les fonctionnaires et agents visés à l'article 35 peuvent ordonner verbalement et sur place l'interruption des travaux exécutés en infraction aux dispositions de la présente ordonnance.

L'ordre doit, sous peine de péremption, être confirmé dans les cinq jours par l'Exécutif.

Art. 37. — Sans préjudice des peines fixées par le code pénal ou d'autres lois, décrets ou ordonnances, est puni d'un emprisonnement de huit jours à six mois et d'une amende de 1.000F. à 100.000 F ou d'une de ces peines seulement :

- 1° celui qui, sans l'autorisation prescrite à l'article 13, § 1er ou en violation des conditions fixées par l'autorisation, effectue des travaux à un patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde, classé, faisant l'objet d'une procédure de classement ou situé dans une zone de protection;
- 2° celui qui omet de respecter, conformément aux articles 12 et 29, les conditions générales et particulières relatives à la conservation auxquelles est soumis le patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde, classé, faisant l'objet de la procédure de classement ou situé dans une zone de protection;
- 3° le fonctionnaire instrumentant qui lors du transfert d'un patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde, classé ou faisant l'objet d'une procédure de classement, omet de mentionner conformément à l'article 15, les qualifications dans l'acte constatant le transfert.

§ 3. Het verbod reclamepanelen of gelijk welke publiciteit aan te brengen op een onroerend erfgoed ingeschreven op de bewaarlijst, gerangschikt of gelegen in een beschermingszone, sluit alle aanspraak op vergoeding uit.

§ 4. De aanvragen tot vergoedingen of tot de terugbetaling van vergoedingen behoren, wat het bedrag ook is, tot de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg.

Alle vonnissen, andere dan voorbereidende vonnissen, die daarover gewezen zijn, zijn voor hoger beroep vatbaar.

De vorderingen verjaren één jaar na de dag waarop het recht op vergoeding of op de terugbetaling van de vergoeding ontstaat.

HOOFDSTUK VIII

Toezicht en strafbepalingen

Art. 35. — § 1. Naast de officieren van de gerechtelijke politie zijn de ambtenaren en technische beambten van de gemeenten die door de Executieve aangewezen worden, alsook de ambtenaren en beambten die daartoe door de Executieve afgevaardigd worden, bevoegd om de inbreuken op de bepalingen van deze ordonnantie op te sporen en vast te stellen.

§ 2. De ambtenaren en beambten hebben toegang tot het onroerend erfgoed om alle nodige opsporingen en vaststellingen te verrichten. Wanneer deze verrichtingen de kenmerken van een huiszoeking dragen, mogen ze door de ambtenaren en beambten enkel worden uitgevoerd indien er aanwijzingen van het bestaan van een misdrijf zijn en op voorwaarde dat de politierechter hen daartoe heeft gemachtigd.

§ 3. Zo nodig wordt beroep gedaan op de gewapende macht en gebeurt de verzegeling om de werken te onderbreken.

Art. 36. — § 1. De Executieve kan bevelen om de werken te onderbreken die in strijd met de bepalingen van deze ordonnantie worden uitgevoerd.

Het bevel wordt betekend bij ter post aangetekende brief binnen de acht dagen na de beslissing.

§ 2. De ambtenaren en beambten bedoeld in artikel 35 kunnen mondeling en ter plaatse bevelen om de werken te onderbreken die in strijd met de bepalingen van deze ordonnantie worden uitgevoerd.

Om de verjaring te voorkomen, moet het bevel binnen de vijf dagen worden bevestigd door de Executieve.

Art. 37. — Onverminderd de toepassing van de bij het Strafwetboek of bij andere wetten, decreten of ordonnanties bepaalde straffen, wordt gestraft met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 6 maanden en een geldboete van 1.000 fr. tot 100.000 fr. of met een van deze straffen alleen :

- 1° hij die, zonder de in artikel 13, § 1 voorgeschreven machtiging of in strijd met bij zodanige machtiging gestelde voorwaarden, werken uitvoert aan een onroerend erfgoed dat is ingeschreven op de bewaarlijst, gerangschikt is, het voorwerp is van een rangschikkingsprocedure of dat gelegen is in een beschermingszone;
- 2° hij die verzuimt, overeenkomstig artikelen 12 en 29, de algemene en bijzondere voorwaarden na te leven betreffende het behoud waaraan het onroerend erfgoed onderworpen is, dat is ingeschreven op de bewaarlijst, gerangschikt is, het voorwerp is van een rangschikkingsprocedure of dat gelegen is in een beschermingszone;
- 3° de instrumenterende ambtenaar die bij overdracht van een onroerend erfgoed dat op een bewaarlijst is ingeschreven, gerangschikt is of het voorwerp is van een procedure tot rangschikking, verzuimt om, overeenkomstig artikel 15, de kwalificaties te vermelden in de overdrachtsakte.

Art. 38. — Tout jugement de condamnation ordonnera le rétablissement du patrimoine immobilier dans son état antérieur ou les travaux nécessaires pour lui rendre, dans la mesure du possible, son aspect antérieur, aux frais du condamné, sans préjudice des dommages et intérêts.

Le tribunal fixe le délai d'exécution du jugement et, à l'expiration du délai fixé, l'autorité concernée peut faire exécuter les travaux aux frais du propriétaire.

CHAPITRE IX

Dispositions finales et transitoires

Art. 39. — Les dispositions de la présente ordonnance, à l'exception des dispositions de procédure, sont d'ordre public.

Art. 40. — Les procédures de classement en cours au moment de l'entrée en vigueur de la présente ordonnance sont valables pour la partie déjà réalisée. Elles sont poursuivies conformément aux dispositions de la présente ordonnance.

Art. 41. — § 1er. A l'exception de ses dispositions relatives aux objets mobiliers, la loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites est abrogée.

§ 2. Les arrêtés de classement pris en application de la loi du 7 août 1931 restent en vigueur jusqu'au moment où ils seraient modifiés ou abrogés conformément à la présente ordonnance.

Les effets du classement tels que déterminés par la présente ordonnance s'étendent aux arrêtés de classement pris en application de la loi du 7 août 1931.

Art. 38. — Elk vonnis van veroordeling beveelt het terugbrengen van het onroerend erfgoed in zijn vroegere staat of de werken die nodig zijn om het, voor zover mogelijk, zijn vroeger uitzicht terug te geven, ten koste van de veroordeelde, onverminderd de schadevergoeding.

De rechtbank stelt de termijn voor de uitvoering van het vonnis vast en, bij het verstrijken van de vastgestelde termijn, kan de betrokken overheid de werken op kosten van de eigenaar laten uitvoeren.

HOOFDSTUK IX

Slot- en overgangsbepalingen

Art. 39. — De bepalingen van deze ordonnantie, met uitzondering van de procesbepalingen, zijn van openbare orde.

Art. 40. — De rangschikkingsprocedures die lopen op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze ordonnantie zijn geldig voor het deel dat reeds verwezenlijkt is. Ze worden voortgezet overeenkomstig de bepalingen van deze ordonnantie.

Art. 41. — § 1. Met uitzondering van haar bepalingen betreffende de roerende goederen, wordt de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen opgeheven.

§ 2. De rangschikkingsbesluiten genomen bij toepassing van de wet van 7 augustus 1931 behouden hun rechtskracht tot zij overeenkomstig deze ordonnantie worden gewijzigd of opgeheven.

De rangschikkingsgevolgen zoals bepaald door deze ordonnantie worden uitgebreid tot de rangschikkingsbesluiten genomen bij toepassing van de wet van 7 augustus 1931.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le Conseil d'Etat, section de législation, neuvième chambre, saisi par le Ministre du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature et de la Politique de l'Eau, le 12 février 1991, d'une demande d'avis sur un avant-projet d'ordonnance «relative à la conservation du patrimoine immobilier de la Région de Bruxelles-Capitale», et en ayant délibéré en ses séances des 5 juin, 19 juin et 26 juin 1991, a donné le 26 juin 1991 l'avis suivant :

Arrêté de présentation

1. L'ordonnance en projet est dépourvue d'arrêté de présentation. Conformément à l'usage, l'arrêté de présentation doit être rédigé de la manière suivante :

«L'EXECUTIF DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE,

Sur la proposition du Ministre de l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature et de la Politique de l'Eau,

ARRETE:

Le Ministre de l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature et de la Politique de l'Eau est chargé de présenter au Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale le projet d'ordonnance dont la teneur suit:»

Dispositif

Art. 2. — 1. Au a), devenant 1°, la définition du «patrimoine immobilier» est incorrecte parce que ces termes désignent un ensemble de biens.

Mieux vaut, dès lors, écrire:

«1° patrimoine immobilier: l'ensemble des biens immeubles qui présentent un intérêt historique, archéologique ... ou folklorique, à savoir :

- a) au titre de monument: ...;
- b) au titre d'ensemble: tout groupe de biens ...;

- c) au titre de site: ...;
- d) au titre de site archéologique: ...».

2. Au e) devenant 5°, il convient d'écrire:

«5° Exécutif: l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale;».

3. Compte tenu de l'observation qui sera faite sous l'article 3, le f) doit être omis.

4. Au g), devenant 6°, il y a lieu d'écrire:

«6° propriétaire: la personne physique ou morale, titulaire d'un droit réel sur un bien relevant du patrimoine immobilier ou, dans le cas de l'établissement d'une zone de ...».

Art. 3. — 1. Il pourrait se présenter des difficultés en ce qui concerne la dénomination de la commission instituée en vertu du paragraphe 1° de la disposition en projet, cette dénomination n'apparaissant qu'à l'article 2, 6°. En effet, les définitions n'ont, en principe, pas de valeur normative.

Il est proposé, en conséquence, d'omettre le f), devenant 6°, de l'article 2 et de rédiger comme suit l'article 3, § 1°:

«Art. 3. § 1°. Il est institué une Commission royale des monuments et des sites de la Région de Bruxelles-Capitale, ci-après dénommée «la Commission».

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State, afdeling wetgeving, negende kamer, op 12 februari 1991 door de Minister van Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van ordonnantie «inzake het behoud van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest», heeft zich daarover beraden ter vergaderingen van 5 juni, 19 juni en 26 juni 1991 en op 26 juni 1991 het volgend advies gegeven :

Indieningsbesluit

1. In de ontworpen ordonnantie ontbreekt het indieningsbesluit. Zoals gebruikelijk is moet het indieningsbesluit als volgt worden gesteld:

«DE EXECUTIEVE VAN HET BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJK GEWEST,

Op de voordracht van de Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve, belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid,

BESLUIT:

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve, belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid, wordt gelast bij de Brusselse Hoofdstedelijke Raad het ontwerp van ordonnantie in te dienen waarvan de tekst hierna volgt:»

Bepalend gedeelte

Art. 2. — 1. In punt a), dat 1° wordt, is de begripsomschrijving van het «onroerend erfgoed» onjuist, omdat deze uitdrukking duidt op een geheel van goederen.

Het zou derhalve beter zijn te schrijven:

«1° onroerend erfgoed: het geheel van de onroerende goederen met een historische, archeologische... of volkskundige waarde, te weten :

- a) als monument: ...;
- b) als geheel: iedere groep van onroerende goederen die een stedelijk geheel of een dorpsgeheel vormt dat voldoende samenhangend is om topografisch te worden afgebakend en merkwaardig is door zijn homogeniteit of doordat het in zijn omgeving harmonieus is geïntegreerd;
- c) als landschap: ...;
- d) als archeologische vindplaats: ...».

2. In punt e), dat 5° wordt, dient te worden geschreven :

«5° Executieve: de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve;».

3. Gelet op de opmerking die omtrent artikel 3 zal worden gemaakt, dient het punt f) te vervallen.

4. In punt g), dat 6° wordt, moet worden geschreven :

«6° eigenaar: de natuurlijke persoon of de rechtspersoon, houder van een zakelijk recht op een goed dat tot het onroerend erfgoed behoort of, indien een beschermingszone wordt ingesteld, op een ...».

Art. 3. — 1. Er zouden moeilijkheden kunnen rijzen met betrekking tot de benaming van de commissie die wordt opgericht krachtens paragraaf 1 van de ontworpen bepaling, aangezien die benaming slechts in artikel 2, 6°, voorkomt. In beginsel zijn begripsomschrijvingen immers niet regelgevend.

Derhalve wordt voorgesteld in artikel 2 het punt f), dat 6° wordt, te doen vervallen en artikel 3, § 1, als volgt te stellen:

«Art. 3. § 1. Er wordt een Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest opgericht, hierna «de Commissie» genoemd.

Elle est chargée de donner à l'Exécutif les avis requis par la présente ordonnance ou en vertu de celle-ci. Elle peut aussi donner un avis à l'Exécutif, à la demande de celui-ci ou de sa propre initiative, sur toute question se rapportant à un bien relevant du patrimoine immobilier.

2. Le paragraphe 2 serait mieux rédigé comme suit :

« § 2. L'Exécutif règle la composition, l'organisation et le fonctionnement de la commission.

La commission adopte ... ».

Art. 4. — Le paragraphe 2, devenant l'alinéa 2, serait mieux rédigé comme suit :

« Toute demande de permis de bâtir, de permis de lotir ou de certificat d'urbanisme se rapportant à un bien inscrit à l'inventaire est soumise à l'avis préalable de la commission, ainsi qu'aux mesures particulières de publicité et à l'avis de la commission de concertation, en application de la loi du 29 mars 1962 organique de l'aménagement du territoire et de l'urbanisme ».

Art. 5. — Le texte suivant est proposé :

« Art. 5. L'Exécutif arrête la forme de l'inventaire et du registre et détermine les mentions qui doivent y figurer.

Il communique annuellement à chaque commune l'extrait de l'inventaire et du registre qui se rapporte au bien relevant du patrimoine immobilier situé sur son territoire ».

Art. 6. — L'article 6 serait mieux rédigé comme suit :

« Art. 6. Quiconque peut prendre ... de la commission et en obtenir copie à ses frais ».

Art. 7. — Le texte suivant est proposé pour l'article 7 :

« Art. 7. § 1er. L'Exécutif dresse la liste de sauvegarde. Il peut y inscrire tout bien relevant du patrimoine immobilier, soit d'initiative, soit sur la proposition de la commission.

§ 2. Après avis de la commission, l'Exécutif peut également inscrire sur la liste de sauvegarde tout bien relevant du patrimoine immobilier :

- 1° soit à la demande du collège des bourgmestre et échevins de la commune où le bien est situé;
- 2° soit à la demande de cent cinquante personnes âgées de dix-huit ans au moins et ...;
- 3° soit ...

La commission donne son avis dans les soixante jours de la demande. Passé ce délai, l'avis est réputé favorable.

L'Exécutif arrête la forme et le contenu des demandes visées à l'alinéa 1er ».

Art. 8. — L'article 8 serait mieux rédigé comme suit :

« Art. 8. L'arrêté portant inscription sur la liste de sauvegarde d'un bien relevant du patrimoine immobilier doit contenir les mentions suivantes :

- 1° la description sommaire du bien, ainsi que sa dénomination éventuelle;
- 2° le nom et l'adresse du propriétaire;

Zij wordt ermede belast aan de Executieve de adviezen te verstrekken die door of krachtens deze ordonnantie zijn vereist. Zij kan eveneens de Executieve, op aanvraag van deze laatste of uit eigen beweging, van advies dienen over iedere aangelegenheid die betrekking heeft op een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort ».

2. Het zou beter zijn paragraaf 2 als volgt te stellen :

« § 2. De Executieve regelt de samenstelling, de organisatie en de werkwijze van de commissie.

De Commissie keurt een huishoudelijk reglement goed dat zij ter goedkeuring aan de Executieve voorlegt. Zij kan ... ».

Art. 4. — Het zou beter zijn paragraaf 2, die het tweede lid wordt, als volgt te stellen :

« Iedere aanvraag om een bouwvergunning, een verkavelingsvergunning of een stedenbouwkundig attest met betrekking tot een goed dat in de inventaris is ingeschreven, is onderworpen aan het voorafgaande advies van de commissie, aan de bijzondere regels van openbaarmaking en aan het advies van de overlegcommissie, met toepassing van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw ».

Art. 5. — De volgende tekst wordt voorgesteld :

« Art. 5. De Executieve legt de vorm van de inventaris en van het register vast, en bepaalt welke vermeldingen erin moeten voorkomen.

Zij doet jaarlijks aan iedere gemeente een uittreksel uit de inventaris en het register toekomen betreffende het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort gelegen op het grondgebied van die gemeente ».

Art. 6. — Het zou beter zijn artikel 6 als volgt te stellen :

« Art. 6. Eenieder kan op eenvoudig verzoek bij de gewestelijke administratie, bij het gemeentebestuur of op het secretariaat van de commissie inzage nemen van het register en er op eigen kosten een afschrift van krijgen ».

Art. 7. — Voor artikel 7 wordt de volgende tekst voorgesteld :

« Art. 7. § 1. De Executieve stelt de bewaarlijst op. Zij kan daarop, hetzij uit eigen beweging, hetzij op voorstel van de commissie, ieder goed inschrijven dat tot het onroerende erfgoed behoort.

§ 2. Na advies van de commissie kan de Executieve eveneens op de bewaarlijst ieder goed inschrijven dat tot het onroerende erfgoed behoort :

- 1° hetzij op verzoek van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar het goed is gelegen;
- 2° hetzij op verzoek van honderdvijftig personen die ten minste achttien jaar oud zijn en hun woonplaats hebben in het Gewest;
- 3° hetzij ...

De Commissie brengt haar advies uit binnen zestig dagen na het verzoek. Na het verstrijken van die termijn wordt het advies geacht gunstig te zijn.

De Executieve bepaalt de vorm en de inhoud van de in het eerste lid bedoelde verzoeken ».

Art. 8. — Het zou beter zijn artikel 8 als volgt te stellen :

« Art. 8. Het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, moet de volgende gegevens bevatten :

- 1° een korte beschrijving en de eventuele benaming van het goed;
- 2° naam en adres van de eigenaar;

- 3° la référence cadastrale du bien;
4° l'intérêt qu'il présente selon les critères définis à l'article 2, 1°.

En ce qui concerne les ensembles et sites, un plan de délimitation est annexé à l'arrêté».

Art. 9. — 1. En relation avec l'observation faite sous l'article 4, § 2, il faut écrire, au paragraphe 1er, alinéa 1er, «... au fonctionnaire délégué désigné en exécution de la législation sur l'urbanisme ...».

2. Au même paragraphe, alinéa 1er, troisième tiret, devenant 3°, l'utilité de la disposition n'apparaît pas. Si le bien est propriété de l'Etat, l'arrêté sera notifié à l'Etat, représenté par le ministre qui a la gestion de l'immeuble dans ses attributions.

La même observation vaut pour les articles 19, § 2, alinéa 1er, et 24.

3. Au cinquième tiret, devenant 4°, il y a lieu d'écrire :

«4° à toute autre personne que l'Exécutif juge opportun d'informer».

4. L'article 9, § 2, de l'ordonnance en projet prévoit que, lorsque le propriétaire d'un bien inscrit sur la liste de sauvegarde a manqué à son obligation d'informer l'occupant, «ainsi que toute personne qu'il aurait chargée d'exécuter des travaux au patrimoine (...) ou qu'il aurait autorisée à en exécuter», de l'existence de l'arrêté portant cette inscription, il «est tenu pour responsable solidaire de la réparation».

Les articles 19, § 1er, et 24, § 1er, contiennent des règles analogues concernant, pour le premier, la décision d'entamer la procédure de classement et, pour le second, l'arrêté de classement.

Il est supposé, et les textes gagneraient certainement à être précisés à cet égard, qu'il est ainsi fait allusion aux travaux de remise en état qui sont ordonnés par les jugements de condamnation visés à l'article 38 du projet.

Compte tenu de l'observation qui sera faite à propos des articles 37 et 38, l'alinéa 3 doit être omis.

La même observation vaut pour les articles 19, § 2, alinéa 3, et 24, § 2, alinéa 3.

Art. 10. — 1. L'article 10, § 1er, devenant l'alinéa 1er, serait mieux rédigé comme suit :

«*Art. 10.* L'arrêté portant inscription sur la liste de sauvegarde est obligatoire dès le jour de sa publication, par mention au *Moniteur belge*. Il est transcrit au bureau de conservation des hypothèques».

La dernière phrase de l'alinéa en projet est une redite de l'article 9, alinéa 1er; elle doit être omise.

2. Le texte suivant est proposé pour le paragraphe 2, devenant l'alinéa 2 :

«A l'égard des autorités et personnes visées à l'article 9, § 1er, l'arrêté est obligatoire dès sa notification ou à partir de sa publication si celle-ci est antérieure».

3° de kadastrale aanduiding van het goed;

4° de waarde van het goed, volgens de maatstaven bepaald in artikel 2, 1°.

Met betrekking tot de gehelen en landschappen wordt bij dit besluit een plan van afbakening gevoegd».

Art. 9. — 1. In aansluiting op de met betrekking tot artikel 4, § 2, gemaakte opmerking behoort in paragraaf 1, eerste lid, te worden geschreven: «... binnen dertig dagen na de ondertekening ervan ter kennis gebracht van de gemachtigde ambtenaar, aangewezen ter uitvoering van de wetgeving inzake stedenbouw, alsook, bij ter post aangetekende brief, van:».

2. Het nut van paragraaf 1, eerste lid, derde streepje, dat 3° wordt, is niet duidelijk. Indien het goed Staatseigendom is, wordt het besluit ter kennis gebracht van de Staat, vertegenwoordigd door de minister onder wie het beheer van dat onroerend goed ressorteert.

Dezelfde opmerking geldt voor de artikelen 19, § 2, eerste lid, en 24.

3. Bij het vijfde streepje, dat 4° wordt, dient te worden geschreven :

«4° alle anderen van wie de Executieve het nuttig acht dat zij worden ingelicht».

4. Artikel 9, § 2, van de ontworpen ordonnantie bepaalt dat wanneer de eigenaar van een op de bewaarlijst ingeschreven goed de verplichting niet is nagekomen om de bewoner, «alsook elke persoon die hij zou hebben belast om werken uit te voeren aan het bedoelde onroerend erfgoed of aan wie hij de machtiging zou hebben gegeven om er uit te voeren» in kennis te stellen van het bestaan van het besluit houdende inschrijving van zijn goed, hij «hoofdelijk aansprakelijk gesteld (wordt) voor de herstelling».

De artikelen 19, § 1, en 24, § 1, bevatten soortgelijke voorschriften betreffende, wat eerstgenoemd artikel betreft, de beslissing om de «rangschikkingsprocedure» aan te vangen, en, wat het tweede artikel betreft, het «rangschikkingsbesluit».

Verondersteld wordt — waarover in de teksten trouwens meer duidelijkheid zou mogen worden gebracht — dat aldus gealludeerd wordt op de werken die nodig zijn om een goed in zijn vroegere staat terug te brengen, waartoe bij een in artikel 38 van het ontwerp bedoeld vonnis van veroordeling bevel wordt gegeven.

Gelet op de opmerking die in verband met de artikelen 37 en 38 zal worden gemaakt, dient het derde lid te vervallen.

Dezelfde opmerking geldt voor de artikelen 19, § 2, derde lid, en 24, § 2, derde lid.

Art. 10. — 1. Het zou beter zijn artikel 10, § 1, die het eerste lid wordt, als volgt te stellen :

«*Art. 10.* Het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst is bindend te rekenen van de dag waarop het bij wege van vermelding in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt. Het besluit wordt overgeschreven op het kantoor van bewaring der hypotheken».

De laatste volzin van het ontworpen lid is een herhaling van artikel 9, eerste lid; hij dient dan ook te vervallen.

2. Voor paragraaf 2, die het eerste lid wordt, wordt de volgende tekst voorgesteld :

«Ten aanzien van de overheden en personen bedoeld in artikel 9, § 1, is het besluit bindend te rekenen van de kennisgeving ervan, of van de bekendmaking ervan indien deze aan de kennisgeving voorafgaat».

Art. 11. — Le texte du paragraphe 1er en projet, devenant l'alinéa 1er, est difficilement compréhensible. La procédure qu'il envisage semble être une procédure visant à supprimer l'inscription.

Les termes «visant à annuler les effets de l'inscription» ne sont, à cet égard, pas heureux.

La compétence de l'Exécutif n'apparaît qu'implicitement pour prendre les décisions concernant les demandes d'«annulation» de l'inscription sur la liste de sauvegarde introduites conformément au texte en projet.

Par ailleurs, suivant les indications du délégué du ministre, le recours administratif organisé par la disposition en projet pourrait être exercé sans limite de temps.

D'autre part, on n'aperçoit pas comment les conditions générales ou particulières de conservation prévues par l'arrêté d'inscription pourraient être implicitement modifiées.

Le texte du paragraphe 1er doit être réécrit.

Art. 12. — 1. Au début de l'alinéa 1er, il y a lieu d'écrire:

«*Art. 12.* Le propriétaire d'un bien relevant du patrimoine immobilier ...».

2. A l'alinéa 1er, cinquième ligne, les mots «générales ou» doivent être omis.

En effet, les «conditions générales» de conservation auxquelles est soumis un bien relevant du patrimoine immobilier, inscrit sur la liste de sauvegarde, sont celles qui découlent directement du projet d'ordonnance. Il n'y aurait donc lieu de mentionner que les conditions particulières dans l'arrêté portant inscription sur la liste de sauvegarde.

Les articles 13 et 16 du projet devraient être réunis en une seule disposition. Le paragraphe 1er de cette disposition reproduirait le paragraphe 1er de l'article 13 en projet. Le paragraphe 2, compte tenu de l'observation sous l'article 14, contiendrait le texte proposé à la suite de cette observation.

Le paragraphe 3 de la nouvelle disposition reproduirait l'article 16 du projet.

Enfin, le paragraphe 4 de la nouvelle disposition reproduirait le paragraphe 2 de l'article 13 du projet.

Le texte suivant est proposé:

«*Art. 13.* § 1er. Il est interdit ...

- 1° de démolir en tout ou en partie, de restaurer en tout ou en partie, de modifier l'aspect ou de déplacer en tout ou en partie un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde;
- 2° d'utiliser un tel bien ou d'en modifier l'usage de manière telle qu'il perde son intérêt;
- 3° d'exécuter des travaux dans un tel bien en méconnaissance des conditions particulières de conservation;
- 4° de faire des fouilles et des recherches dans un tel lieu.

§ 2. ... (voir observation et texte proposés sous l'article 14).

§ 3. L'Exécutif détermine la forme et le contenu de la demande d'autorisation, ainsi que la procédure d'octroi de celle-ci.

Art. 11. — De tekst van de ontworpen paragraaf 1, die het eerste lid wordt, is moeilijk te begrijpen. De procedure die men daarin voor ogen heeft lijkt een procedure te zijn gericht op het ongedaan maken van de inschrijving.

De woorden «tot nietigverklaring van de gevolgen van de inschrijving» zijn in dat opzicht niet goed gekozen.

Slechts impliciet komt tot uiting dat de Executieve bevoegd is om beslissingen te nemen met betrekking tot aanvragen tot «nietigverklaring» van de inschrijving op de bewaarlijst welke zijn ingediend overeenkomstig de ontworpen tekst.

Voorts zou het administratief beroep dat door de ontworpen bepaling wordt geregeld, volgens de aanwijzingen van de gemachtigde van de minister, zonder beperking in de tijd kunnen worden uitgeoefend.

Bovendien is het niet duidelijk hoe de algemene of bijzondere behoudsvoorwaarden, gesteld in het inschrijvingsbesluit, impliciet zouden kunnen worden gewijzigd.

De tekst van paragraaf 1 moet worden herschreven.

Art. 12. — 1. Aan het begin van het eerste lid schrijve men:

«*Art. 12.* De eigenaar van een goed dat tot het ... onroerende erfgoed behoort ...».

2. Op de vijfde regel van het eerste lid moeten de woorden «algemene of» vervallen.

De algemene behoudsvoorwaarden, waaraan een goed dat behoort tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende erfgoed onderworpen is, zijn immers die welke rechtstreeks voortvloeien uit het ontwerp van ordonnantie. In het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst zouden bijgevolg slechts de bijzondere voorwaarden moeten worden vermeld.

De artikelen 13 en 16. — De artikelen 13 en 16 zouden moeten worden samengebracht in één enkele bepaling. Paragraaf 1 van die bepaling zou uit paragraaf 1 van het ontworpen artikel 13 moeten bestaan. Rekening houdend met de bij artikel 14 gemaakte opmerking zou paragraaf 2 de na die opmerking voorgestelde tekst moeten bevatten.

Paragraaf 3 van de nieuwe bepaling zou uit artikel 16 van het ontwerp moeten bestaan.

Tenslotte zou paragraaf 4 van de nieuwe bepaling uit paragraaf 2 van artikel 13 van het ontwerp moeten bestaan.

De volgende tekst wordt voorgesteld:

«*Art. 13.* § 1. Zonder ... toestemming is het verboden om:

- 1° een goed behorend tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerend erfgoed volledig of gedeeltelijk af te breken, te restaureren of te verplaatsen, respectievelijk het uitzicht ervan te veranderen;
- 2° een dergelijk goed te gebruiken of het gebruik ervan zodanig te wijzigen dat het zijn belang verliest;
- 3° in een dergelijk goed werkzaamheden uit te voeren met veronachtzaming van de bijzonder behoudsvoorwaarden;
- 4° in een dergelijk goed opgravingen te doen en onderzoek te verrichten.

§ 2. ... (zie opmerking en tekst voorgesteld bij artikel 14).

§ 3. De Executieve bepaalt de vorm en de inhoud van de vergunningsaanvraag en de procedure voor het verlenen hiervan.

La décision doit être prise dans les nonante jours de la réception de la demande.

Passé ce délai, si la demande n'a pas fait l'objet d'un refus, l'autorisation est réputée acquise.

§ 4. Sauf cas d'extrême urgence, les autorisations accordées en application des dispositions législatives ou réglementaires ne dispensent pas le bénéficiaire de se conformer aux prescriptions du paragraphe 1er.

Art. 14. — 1. La seconde phrase du paragraphe 1er trouverait mieux sa place à l'article 13, sous la forme d'un paragraphe nouveau à insérer après le paragraphe 1er. Ce nouveau paragraphe serait rédigé comme suit :

« § 2. Les servitudes qui procèdent des dispositions législatives ou réglementaires relatives à la police de la voirie et des constructions... si elles peuvent entraîner des mesures prohibées en vertu du paragraphe 1er ».

§ 2. Au paragraphe 2, alinéa 1er, les mots «le fonctionnaire instrumentant» doivent être remplacés par les mots «l'officier instrumentant».

Au paragraphe 2, alinéa 2, on écrira aussi «... l'officier instrumentant est tenu de ...».

L'observation vaut également pour le texte français des articles 15 et 37, 3°.

3. Le paragraphe 3 serait mieux rédigé comme suit :

« § 3. Lorsqu'un bien relevant du patrimoine immobilier est inscrit sur la liste de sauvegarde, les administrations communales sont tenues, lors de la délivrance du certificat d'urbanisme, de le préciser, soit à la demande de tout intéressé, soit d'office ».

Art. 15. — Suivant les indications données par le délégué du ministre, «les qualifications» dont il est question visent le fait que le bien relevant du patrimoine immobilier est inscrit sur la liste de sauvegarde et fait l'objet de mesures de conservation.

La disposition en projet qui complète le paragraphe 2 de l'article 14 du projet devrait y être insérée.

Il est donc proposé d'en compléter l'alinéa 1er de la manière suivante : «Il fait mention de cette inscription dans l'acte constatant le transfert».

Art. 16. — Il a été proposé d'insérer la disposition en projet dans l'article 13. L'article 16 peut donc être omis.

Art. 17 (devenant l'article 16). — L'alinéa 1er serait mieux rédigé comme suit :

« *Art. 16.* L'avis de la Commission doit être demandé avant la délivrance des autorisations dont un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde doit faire l'objet en vertu de dispositions de nature législative prises dans les matières visées à l'article 107^{quater} de la Constitution ».

Art. 18 (devenant l'article 17). — De l'accord du délégué du ministre, le texte suivant est proposé :

« *Art. 17.* L'Exécutif classe le bien relevant du patrimoine immobilier. Il peut entamer la procédure de classement;

1° soit d'initiative;

2° (la suite comme au projet); ».

De beslissing moet worden genomen binnen negentig dagen na de ontvangst van de aanvraag.

Wanneer deze termijn verstreken is wordt de vergunning geacht te zijn verkregen indien de aanvraag niet is afgewezen.

§ 4. Behalve in spoedeisende gevallen ontslaan de vergunningen verleend met toepassing van de wets- of verordeningsbepalingen de begunstigde niet van de verplichting om zich te gedragen naar de voorschriften van paragraaf 1.

Art. 14. — 1. De tweede zin van paragraaf 1 zou beter op zijn plaats zijn in artikel 13, in de vorm van een nieuwe paragraaf die moet worden ingevoegd na paragraaf 1. Die nieuwe paragraaf zou als volgt luiden :

« § 2. De erfdienstbaarheden die ontstaan uit de wets- of verordeningsbepalingen inzake de wegen- en bouwpolitie ... indien zij maatregelen ten gevolge kunnen hebben die verboden zijn uit hoofde van paragraaf 1 ».

§ 2. In paragraaf 2, eerste lid, moeten de woorden «instrumenterende notaris» worden vervangen door de woorden «instrumenterende ambtenaar».

In paragraaf 2, tweede lid, schrijve men eveneens «... is de instrumenterende ambtenaar verplicht ...».

De opmerking geldt eveneens voor de Franse tekst van de artikelen 15 en 37, 3°.

3. Het zou beter zijn paragraaf 3 als volgt te redigeren :

« § 3. Wanneer een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort ingeschreven wordt op de bewaarlijst, zijn de gemeentebesturen verplicht dit, hetzij op verzoek van elke belanghebbende hetzij ambtshalve, te vermelden bij de afgifte van het stedenbouwkundig attest ».

Art. 15. — Volgens de inlichtingen die de gemachtigde van de minister heeft verstrekt, houden de «kwalificaties» waarvan sprake verband met het feit dat het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort wordt ingeschreven op de bewaarlijst en dat er ten aanzien daarvan behoudsmaatregelen worden genomen.

De ontworpen bepaling, die paragraaf 2 van artikel 14 van het ontwerp aanvult, zou daarin moeten worden ingevoegd.

Er wordt derhalve voorgesteld het eerste lid daarvan als volgt aan te vullen : «Hij maakt melding van die inschrijving in de akte die de overdracht vaststelt».

Art. 16. — Er is voorgesteld de ontworpen bepaling in te voegen in artikel 13. Artikel 16 kan bijgevolg vervallen.

Art. 17 (dat artikel 16 wordt). — Het zou beter zijn het eerste lid als volgt te redigeren :

« *Art. 16.* De Commissie moet om advies worden gevraagd alvorens de vergunningen worden afgegeven die krachtens bepalingen van wetgevende aard, vastgesteld in de aangelegenheden bedoeld in artikel 107^{quater} van de Grondwet, vereist zijn voor een goed dat behoort tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende erfgoed ».

Art. 18 (dat artikel 17 wordt). — De gemachtigde van de minister is het ermee eens dat de volgende tekst wordt voorgesteld :

« *Art. 17.* De Executieve beschermt het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort. Zij kan de beschermingsprocedure in gang zetten;

1° hetzij uit eigen beweging;

2° (voorts zoals in het ontwerp); ».

Art. 19 (devenant l'article 18). — Le texte suivant est proposé pour le paragraphe 1er:

«*Art. 18. § 1er.* L'Exécutif communique sa décision d'entamer la procédure de classement au fonctionnaire délégué chargé de l'urbanisme et de la planification.

Il la notifie par lettre recommandée à la poste:

- 1° à la Commission;
- 2° ...;
- 3° ...;
- 4° ...;
- 5° à toute personne que l'Exécutif juge opportun d'informer.

... (la suite comme au projet)».

Art. 21 (devenant l'article 20). — La disposition en projet serait mieux rédigée comme suit:

«*Art. 20. § 1er.* A l'expiration du délai visé à l'article 19, l'Exécutif ... de la commune où le bien relevant du patrimoine immobilier est situé et lui communique les observations éventuelles du propriétaire.

Le collège des bourgmestre et échevins donne son avis dans les quarante-cinq jours de la demande. Passé ce délai, la procédure est poursuivie.

§ 2. A l'expiration du délai visé au paragraphe 1er, alinéa 2 ... à la Commission et lui communique les observations éventuelles du propriétaire ainsi que l'avis du collège des bourgmestre et échevins.

La commission donne son avis dans les quarante-cinq jours de la demande. Passé ce délai, la procédure est poursuivie».

Art. 22 (devenant l'article 21). Le texte néerlandais de l'alinéa 1er devrait être rédigé en tenant compte de l'observation qui est faite dans la version néerlandaise du présent avis.

L'alinéa 2 serait mieux rédigé comme suit:

«L'absence de classement, dans le délai visé à l'alinéa 1er, d'un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde entraîne la radiation de l'inscription».

Art. 23 (devenant l'article 22). — Dans le texte français de l'alinéa 1er, le mot «reprend» doit être remplacé par le mot «reproduit».

Art. 24 (devenant l'article 23). Il convient de s'inspirer de la rédaction proposée pour l'article 19, devenant l'article 18, du projet.

Art. 25 (devenant l'article 24). — Compte tenu des observations formulées à propos de l'article 10 du projet, le texte suivant est proposé:

«*Art. 24.* L'arrêté de classement est obligatoire le jour de sa publication, par mention au *Moniteur belge*. Il est transcrit au bureau de conservation des hypothèques.

A l'égard des personnes visées à l'article 23, l'arrêté est obligatoire dès sa notification ou à partir de sa publication si celle-ci est antérieure».

Art. 19 (dat artikel 18 wordt). — De volgende tekst wordt voorgesteld voor paragraaf 1:

«*Art. 18. § 1.* De Executieve brengt haar beslissing om de beschermingsprocedure in gang te zetten ter kennis van de gemachtigde ambtenaar belast met Stedebouw en Planning.

Zij geeft er bij een ter post aangetekende brief kennis van aan:

- 1° de Commissie;
- 2° ...;
- 3° ...;
- 4° ...;
- 5° eenieder van wie de Executieve het nuttig acht dat hij wordt ingelicht.

... (voorts zoals in het ontwerp)».

Art. 21 (dat artikel 20 wordt). — Het zou beter zijn de ontworpen bepaling als volgt te redigeren:

«*Art. 20. § 1.* Bij het verstrijken van de termijn bedoeld in artikel 19, legt de Executieve het ontwerp tot bescherming om advies voor aan het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, gelegen is en geeft zij het college kennis van de eventuele opmerkingen van de eigenaar.

Het college van burgemeester en schepenen dient van advies binnen vijftien dagen na de aanvraag. Na die termijn wordt de procedure voortgezet.

§ 2. Na het verstrijken van de termijn bedoeld in paragraaf 1, tweede lid, legt de Executieve het beschermingsontwerp om advies voor aan de Commissie en stelt zij deze in kennis van de eventuele opmerkingen van de eigenaar alsook van het advies van het college van burgemeester en schepenen.

De Commissie dient van advies binnen vijftien dagen na de aanvraag. Na die termijn wordt de procedure voortgezet».

Art. 22 (dat artikel 21 wordt). — In het eerste lid schrijve men «op zijn vroegst» in plaats van «ten vroegste» en «uiterlijk» in plaats van «ten laatste».

Het zou beter zijn het tweede lid als volgt te redigeren:

«Wanneer een goed dat tot het op de bewaarijst ingeschreven onroerende erfgoed behoort binnen de in het eerste lid bedoelde termijn niet wordt beschermd, wordt de inschrijving geroyeerd».

Art. 23 (dat artikel 22 wordt). — In het eerste lid van de Franse tekst moet het woord «reprend» worden vervangen door het woord «reproduit».

Art. 24 (dat artikel 23 wordt). — De redactie die is voorgesteld voor artikel 19 van het ontwerp, dat artikel 18 wordt, behoort als voorbeeld te worden genomen.

Art. 25 (dat artikel 24 wordt). — Gelet op de opmerkingen die bij artikel 10 van het ontwerp zijn gemaakt, wordt de volgende tekst voorgesteld:

«*Art. 24.* Het beschermingsbesluit is bindend te rekenen van de dag waarop het bij wege van vermelding in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt. Het besluit wordt overgeschreven op het kantoor van bewaring der hypotheeken.

Ten aanzien van de personen bedoeld in artikel 23 is het besluit bindend te rekenen van de kennisgeving ervan, of van de bekendmaking ervan indien deze aan de kennisgeving voorafgaat».

Art. 26 (devenant l'article 25). — La disposition en projet s'inspire de l'article 14 de la loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites.

Le texte suivant est cependant proposé :

« *Art. 25.* Pour déclasser un bien relevant du patrimoine immobilier ou modifier, soit les conditions particulières de conservation visées à l'article 12, soit la zone de protection visée à l'article 28, l'Exécutif respecte la procédure de classement ».

Art. 27 (devenant l'article 26). — Il y a lieu d'écrire :

« *Art. 26.* Les articles 12 à 16 s'appliquent aux effets du classement ».

Art. 28 (devenant l'article 27). — De l'accord du délégué du ministre, le texte suivant est proposé :

« *Art. 27.* Les effets du classement s'appliquent au bien relevant du patrimoine immobilier qui fait l'objet d'une procédure de classement, pendant la durée de cette procédure à compter des notifications visées à l'article 18, § 1er.

Art. 29 (devenant l'article 28). — L'article 29 serait mieux rédigé comme suit :

« *Art. 28.* L'arrêté de classement peut établir, autour de tout bien relevant du patrimoine immobilier, une zone de protection dont il fixe les limites.

Dans cette zone, tous les actes et travaux de nature à modifier les perspectives sur le bien relevant du patrimoine immobilier ou, à partir de celui-ci, sont soumis ... et à l'avis de la commission de concertation visée à l'article 14 de l'arrêté royal du 5 novembre 1979 déterminant, pour la Région bruxelloise, les mesures particulières de publicité applicables à certaines demandes de permis de bâtir et de lotir et créant, pour chacune des communes de la Région bruxelloise, une commission de concertation en matière d'aménagement local ».

Art. 30 (devenant l'article 29). — L'article 30 serait mieux rédigé comme suit :

« *Art. 29.* Le bien classé relevant du patrimoine immobilier peut être identifié.

L'Exécutif arrête ... et panneaux pouvant servir à identifier le bien classé ».

Art. 31 (devenant l'article 30). — 1. Au paragraphe 2, alinéa 2, les mots « , et ce par toute voie de justice » sont superflus et doivent être omis.

2. La disposition du paragraphe 3 est inspirée de l'article 2 de la loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites.

Pour mieux traduire cette intention, mieux vaut rédiger la première phrase du paragraphe 3 comme suit :

« § 3. Lorsque le bien relevant du patrimoine immobilier appartient à une personne physique ou morale de droit privé, celle-ci peut, au lieu d'exécuter les travaux nécessaires, exiger que la Région procède à l'expropriation de son bien ... ».

Art. 26 (dat artikel 25 wordt). — De ontworpen bepaling stoelt op artikel 14 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen.

Toch wordt de volgende tekst voorgesteld :

« *Art. 25.* Wil de Executieve een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort van de monumentenlijst afvoeren of hetzij de bijzondere behoudsvoorwaarden bedoeld in artikel 12, hetzij de beschermingszone bedoeld in artikel 28 wijzigen, dan leeft de Executieve de beschermingsprocedure na ».

Art. 27 (dat artikel 26 wordt). — Men schrijve :

« *Art. 26.* De artikelen 12 tot 16 zijn van toepassing op de gevolgen van de bescherming ».

Art. 28 (dat artikel 27 wordt). — De gemachtigde ambtenaar van de minister gaat akkoord met het volgende tekstvoorstel :

« *Art. 27.* De gevolgen van de bescherming gelden voor het goed dat behoort tot het onroerende erfgoed waarvoor een beschermingsprocedure aan de gang is, tijdens de duur van die procedure te rekenen vanaf de kennisgevingen bedoeld in artikel 18, § 1 ».

Art. 29 (dat artikel 28 wordt). — Artikel 29 zou beter worden geredigeerd als volgt :

« *Art. 28.* Het besluit tot bescherming kan rond elk goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, een beschermingszone instellen waarvan het de grenzen bepaalt.

In die zone zijn alle handelingen en werkzaamheden die van die aard zijn dat ze het uitzicht op het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, of vanaf dat goed wijzigen, gebonden aan het advies van de Commissie, de speciale regelen van openbaarmaking en het advies van de overlegcommissie bedoeld in artikel 14 van het koninklijk besluit van 5 november 1979 tot bepaling, wat het Brusselse Gewest betreft, van de speciale regelen van openbaarmaking die moeten worden nageleefd inzake sommige bouw- en verkavelingsaanvragen en houdende instelling, voor elke gemeente van het Brusselse Gewest, van een overlegcommissie voor plaatselijke ordening ».

Art. 30 (dat artikel 29 wordt). — Artikel 30 zou beter worden geredigeerd als volgt :

« *Art. 29.* Het beschermde goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, kan worden geïdentificeerd.

De Executieve bepaalt ... en borden die kunnen dienen om het beschermde goed te identificeren ».

Art. 31 (dat artikel 30 wordt). — 1. In paragraaf 2, tweede lid, moeten de woorden « , door alle rechterlijke middelen » als overbodig vervallen.

2. De bepaling van paragraaf 3 is geredigeerd naar het voorbeeld van artikel 2 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen.

Om die bedoeling beter weer te geven, zou de eerste zin van paragraaf 3 beter worden gesteld als volgt :

« § 3. Wanneer het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, eigendom is van een privaatrechtelijk natuurlijk persoon of rechtspersoon, kan die, in plaats van de nodige werkzaamheden uit te voeren, eisen dat het Gewest zijn goed onteigent ... ».

Art. 32 (devenant l'article 31). — L'alinéa 2 prévoit que :

«Lors de l'octroi d'un subside, il est tenu notamment compte :

...

3° « de la personnalité juridique du demandeur;

4° des revenus du propriétaire privé; ...».

Au 1° du texte néerlandais, il faudrait écrire «bestek» au lieu de «lastenboek».

Ces critères, énoncés en termes très généraux, sont de nature à conduire à des inégalités de traitement. Le texte doit être précisé pour faire apparaître les critères objectifs, en rapport avec le but poursuivi, qui permettraient de tenir compte de la nature de la personnalité juridique du demandeur et des revenus du propriétaire.

Art. 33 (devenant l'article 32). — Mieux vaut écrire :

«Art. 32. L'Exécutif peut, ... décider ou autoriser l'expropriation pour cause d'utilité publique par la commune d'un bien relevant du patrimoine immobilier ...».

Art. 34 (devenant l'article 33). — 1. Le paragraphe 1er, alinéa 3, serait mieux rédigé comme suit :

«L'indemnité est réduite ou refusée dans la mesure où le propriétaire tire avantage ...».

2. Au paragraphe 1er, alinéa 4, on écrira :

«... lorsque le propriétaire a acquis le bien relevant du patrimoine immobilier, alors que ce bien était ...».

3. Le texte néerlandais du paragraphe 1er, alinéa 5, devrait être rédigé en tenant compte de l'observation qui est faite dans la version néerlandaise du présent avis.

4. Le texte néerlandais du paragraphe 3 devrait être rédigé en tenant compte de l'observation qui est faite dans la version néerlandaise du présent avis.

5. Bien que le paragraphe 4 en projet soit la reproduction de l'article 26, alinéa 6, du décret du 17 juillet 1987, il soulève une objection fondamentale. Il n'appartient pas au législateur régional, selon la jurisprudence constante de la Cour d'arbitrage, de prendre des dispositions qui empiètent sur la compétence que l'article 94 de la Constitution réserve au législateur national de régler l'organisation du pouvoir judiciaire (ici la compétence d'attribution des tribunaux de première instance), son fonctionnement et les autres matières qui relèvent du droit judiciaire».

En conséquence, le paragraphe 4 doit être omis.

Art. 35 (devenant l'article 34). — Dans le texte néerlandais du paragraphe 1er, il faudrait écrire «gerechtelijke» au lieu de «gerechterlijke».

Dans la mesure où les lieux visés au paragraphe 2 (devenant l'alinéa 2) de la disposition en projet constituent un domicile au sens de l'article 10 de la Constitution, cette disposition est, suivant la jurisprudence de la Cour d'arbitrage, entachée d'un vice d'incompétence.

Art. 32 (dat artikel 31 wordt). — Het tweede lid bepaalt :

«Bij het verlenen van toelagen wordt er met name rekening gehouden met :

...

3° de rechtspersoonlijkheid van de aanvrager;

4° de inkomsten van de privé-eigenaar; ...».

In 1° schrijve men «bestek» in plaats van «lastenboek».

Die in zeer algemene bewoordingen gestelde maatstaven zijn van die aard dat ze tot ongelijke behandeling leiden. De tekst moet duidelijker worden gemaakt om de - op het beoogde doel afgestemde - objectieve maatstaven aan te geven waardoor rekening zou kunnen worden gehouden met de aard van de rechtspersoonlijkheid van de aanvrager en van de inkomsten van de eigenaar.

Art. 33 (dat artikel 32 wordt). — Het zou beter zijn te schrijven :

«Art. 32. De Executieve kan, ofwel op eigen initiatief, ofwel op voorstel van de Commissie of op verzoek van het college van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeente, besluiten tot of machtiging verlenen tot de onteigening ten algemene nutte, door de gemeente, van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort ...».

Art. 34 (dat artikel 33 wordt). — 1. Paragraaf 1, derde lid, zou beter worden geredigeerd als volgt :

«De vergoeding wordt verminderd of geweigerd in zoverre de eigenaar voordeel heeft bij de inschrijving van het onroerende erfgoed op de bewaarlijst, bij de bescherming ervan of bij de ligging ervan in een beschermingszone».

2. In paragraaf 1, vierde lid, schrijve men :

«... wanneer de eigenaar het goed dat behoort tot het onroerende erfgoed, heeft verworven toen dat goed reeds ingeschreven was op de bewaarlijst, beschermd was of gelegen was in een beschermingszone».

3. In paragraaf 1, vijfde lid, schrijve men «zijn verplichting» in plaats van «haar verplichting».

4. In paragraaf 3 schrijve men : «§ 3. Het verbod om reclameborden of onverschillig welke reclame aan te brengen ...».

5. Hoewel de ontworpen paragraaf 4 is overgenomen van artikel 26, zesde lid, van het decreet van 17 juli 1987, is er een fundamenteel bezwaar. Volgens de vaste rechtspraak van het Arbitragehof is het niet de taak van de gewestwetgever om bepalingen vast te stellen die inbreuk maken op de door artikel 94 van de Grondwet aan de nationale wetgever verleende bevoegdheid om de organisatie van de rechterlijke macht (hier de volstreekte bevoegdheid van de rechtbanken van eerste aanleg), de werking van de rechterlijke macht en de andere aangelegenheden die behoren tot het gerechtelijk recht, te regelen.

Bijgevolg moet paragraaf 4 vervallen.

Art. 35 (dat artikel 34 wordt). — In paragraaf 1 schrijve men «gerechtelijke» in plaats van «gerechterlijke».

In zoverre de plaatsen bedoeld in paragraaf 2 (die het tweede lid wordt) van de ontworpen bepaling, een woning uitmaken in de zin van artikel 10 van de Grondwet, is die bepaling volgens de rechtspraak van het Arbitragehof door een bevoegdheidsgebrek aangetast.

L'article 10 de la Constitution dispose en effet :

«Le domicile est inviolable; aucune visite domiciliaire ne peut avoir lieu que dans les cas prévus par la loi et dans la forme qu'elle prescrit».

«Aux termes de cet article, c'est donc au législateur national et à lui seul que revient la compétence de régler les cas où des visites domiciliaires — au sens de l'article 10 de la Constitution — peuvent être ordonnées et la forme selon laquelle elles peuvent être réalisées (!)».

La seconde phrase de l'alinéa doit, dès lors, être omise .

Art. 36 (devenant l'article 35). L'article 68 de la loi du 29 mars 1962 organique de l'aménagement du territoire et de l'urbanisme, dont l'article 36, 2, du projet s'inspire, prévoit la confirmation de l'ordre dans un délai de cinq jours, mais par le bourgmestre ou par le fonctionnaire délégué. On peut se demander si, en l'espèce, la confirmation par l'Exécutif pourrait matériellement être obtenue dans un aussi bref délai.

Le délai doit, dès lors, être revu.

Art. 37 (devenant l'article 36). 1. Le texte suivant est proposé pour la phrase introductive :

«*Art. 36*. Est puni d'un emprisonnement de huit jours à six mois et d'une amende de mille francs à cent mille francs, ou d'une de ces peines seulement : ».

2. Le texte en projet doit être complété pour viser les hypothèses prévues aux articles 9, § 2, 19, § 2, et 24, § 2, c'est-à-dire les cas où le propriétaire manque à son obligation de notifier à l'occupant ainsi qu'à toute personne qu'il aurait chargée d'exécuter les travaux :

- 1° l'arrêté portant inscription de son bien sur la liste de sauvegarde;
- 2° la décision de l'Exécutif d'entamer la procédure de classement;
- 3° l'arrêté de classement.

Art. 38 (devenant l'article 37). — Il existe une discordance entre l'alinéa 1er et l'alinéa 2, l'alinéa 1er visant le condamné et l'alinéa 2 le propriétaire du bien.

Compte tenu de la proposition qui a été faite d'ajouter aux sanctions pénales prévues à l'article 37 une sanction à charge du propriétaire qui n'aurait pas respecté les obligations imposées par les dispositions précitées du texte en projet, cette discordance est supprimée.

Il y a donc lieu d'omettre l'alinéa 2 et de rédiger l'alinéa unique comme suit :

«*Art. 37*. Tout jugement de condamnation ordonne le rétablissement du bien relevant du patrimoine immobilier ..., aux frais du condamné, sans préjudice des dommages et intérêts. Il fixe le délai d'exécution des travaux».

Art. 39. L'ordonnance comportant des normes de droit public, la disposition doit être omise.

(!) Arrêt n° 44 du 23 décembre 1987, point B.7.a., *Moniteur belge* du 27 janvier 1988, p. 1201.

Artikel 10 van de Grondwet bepaalt immers :

«De woning is onschendbaar; geen huiszoeking kan plaats hebben dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vorm die zij voorschrijft».

«Naar luid van dat artikel komt dus de nationale wetgever en hem alleen de bevoegdheid toe om de gevallen waarin huiszoekingen — in de zin van artikel 10 van de Grondwet — gelast kunnen worden en de vorm waarin ze kunnen geschieden, te regelen (!)».

De tweede zin van het lid moet dus vervallen.

Art. 36 (dat artikel 35 wordt). — Artikel 68 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedebouw, waarop artikel 36, 2, van het ontwerp gebaseerd is, bepaalt dat het bevel moet worden bekrachtigd binnen een termijn van vijf dagen, maar door de burgemeester of de gemachtigde ambtenaar. Men kan zich afvragen of in dit geval de bekrachtiging door de Executieve praktisch mogelijk is binnen zo'n korte termijn.

De termijn moet dan ook worden herzien.

Art. 37 (dat artikel 36 wordt). 1. Voor de inleidende volzin wordt de volgende tekst voorgesteld :

«*Art. 36*. Met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met een geldboete van duizend frank tot honderdduizend frank, of met een van die straffen alleen, wordt gestraft : ».

2. De ontworpen tekst moet worden aangevuld om te voorzien in de gevallen bedoeld in de artikelen 9, § 2, 19, § 2, en 24, § 2, dat wil zeggen de gevallen waarin de eigenaar zijn verplichting niet nakomt om aan de bewoner alsook aan elke persoon die hij zou hebben gelast werkzaamheden uit te voeren, kennis te geven van :

- 1° het besluit tot inschrijving van zijn goed op de bewaarlidst;
- 2° de beslissing van de Executieve om de beschermingsprocedure in gang te zetten;
- 3° het besluit tot bescherming.

Art. 38 (dat artikel 37 wordt). — Er is een gebrek aan overeenstemming tussen het eerste en het tweede lid; in het eerste lid is sprake van de veroordeelde en in het tweede lid van de eigenaar van het goed.

Gelet op het voorstel om aan de in artikel 37 bepaalde straffen een straf toe te voegen voor de eigenaar die de verplichtingen opgelegd door de genoemde bepalingen van de ontworpen tekst niet is nagekomen, is dat gebrek aan overeenstemming opgeheven.

Dus dient het tweede lid te vervallen en dient het enige lid te worden geredigeerd als volgt :

«*Art. 37*. Elk vonnis van veroordeling beveelt het terugbrengen van het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, in zijn vroegere staat of de werkzaamheden ..., op kosten van de veroordeelde, onverminderd de schadevergoeding. Het vonnis bepaalt de termijn voor de uitvoering van de werkzaamheden».

Art. 39. Aangezien de ordonnantie publiekrechtelijke normen bevat, moet de bepaling vervallen.

(!) Arrest nr. 44 van 23 december 1987, punt B.7.a., *Belgisch Staatsblad* van 27 januari 1988, blz. 1201.

Art. 40 (devenant l'article 38). — Le texte pourrait être plus simplement rédigé comme suit :

« *Art. 38.* Les procédures de classement en cours au moment de l'entrée en vigueur de la présente ordonnance sont poursuivies conformément aux dispositions de celle-ci ».

Art. 41 (devenant l'article 39). — 1. Le paragraphe 1er serait mieux rédigé de la manière suivante :

« *Art. 39. § 1er.* A l'exception des dispositions relatives aux objets mobiliers, la loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites cesse d'être applicable à la Région de Bruxelles-Capitale ».

2. Le paragraphe 2, alinéa 2, serait mieux rédigé comme suit :

« Les effets du classement prévus par la présente ordonnance s'attachent aux biens classés en application de la loi du 7 août 1931 ».

Observations finales

1. Dans l'ensemble du texte en projet, les mots « patrimoine immobilier » doivent être remplacés par les mots « bien relevant du patrimoine immobilier ».

2. Dans le texte néerlandais du projet, les mots « rangschikking » et « rangschikken » doivent être remplacés par les mots « bescherming » et « beschermen ».

3. Il est d'usage d'écrire en français « article 1er ». Il en est de même pour désigner les paragraphes (§ 1er).

La section I s'écrira, quant à elle, section première.

4. Les subdivisions d'une phrase doivent se faire par 1°, 2°, 3°, etc., ceux-ci étant eux-mêmes éventuellement subdivisés en a), b), c), etc.

5. La division d'un article en paragraphes ne se justifie pas lorsque chacun de ceux-ci ne comporte qu'un alinéa.

6. D'une manière générale, le projet abuse de l'emploi de majuscules. Ainsi, il faut écrire « commune », et « collègue des bourgmestre et échevins ».

7. Il faut écrire les différents délais, ainsi que les tarifs des amendes, en lettres et non en chiffres.

8. Le texte néerlandais de plusieurs articles est susceptible d'amélioration. Les propositions qui ont été faites à ce propos dans l'avis, l'ont été à titre d'exemple.

La chambre était composée de

Messieurs C.-L. CLOSSET, Président de Chambre,
R. ANDERSEN, Conseiller d'Etat,
C. WETTINCK, Conseiller d'Etat,
F. RIGAUX, Assesseur de la section de la législation,
F. DELPEREE, Assesseur de la section de la législation,
Madame J. GIELISSEN, Greffier assumé.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. P. Tapie, Premier Président.

Le rapport a été présenté par M. J. Vanhaeverbeek, auditeur adjoint. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. J.-F. Neuray, référendaire adjoint.

Le Greffier,
J. GIELISSEN

Le Président,
C.-L. CLOSSET

Art. 40 (dat artikel 38 wordt). — De tekst zou eenvoudiger kunnen worden geredigeerd als volgt :

« *Art. 38.* De beschermingsprocedures die lopen op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze ordonnantie, worden voortgezet overeenkomstig de bepalingen ervan ».

Art. 41 (dat artikel 39 wordt). — 1. Paragraaf 1 zou beter worden geredigeerd als volgt :

« *Art. 39. § 1.* Met uitzondering van de bepalingen betreffende de roerende goederen, is de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen niet langer van toepassing op het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest ».

2. Paragraaf 2, tweede lid, zou beter worden geredigeerd als volgt :

« De in deze ordonnantie bepaalde gevolgen van de bescherming zijn verbonden aan de goederen die beschermd zijn met toepassing van de wet van 7 augustus 1931 ».

Slotopmerkingen

1. In heel de tekst van het ontwerp moeten de woorden « onroerend erfgoed » worden vervangen door de woorden « goed dat tot het onroerende erfgoed behoort ».

2. In de Nederlandse tekst van het ontwerp moeten de woorden « rangschikking » en « rangschikken » telkens worden vervangen door de woorden « bescherming » en « beschermen ».

3. In het Frans is het gebruikelijk « article 1er » te schrijven. Hetzelfde geldt voor de aanduiding van de paragrafen (§ 1er).

« Section I » wordt « section première ».

4. Een zin moet worden ingedeeld in 1°, 2°, 3°, enz., die zelf eventueel worden onderverdeeld in a), b), c), enz.

5. Er is geen reden om een artikel in paragrafen in te delen als die elk slechts uit één lid bestaan.

6. Over het algemeen wordt in het ontwerp misbruik gemaakt van hoofdletters. Zo schrijve men « gemeente » en « college van burgemeester en schepenen ».

7. De diverse termijnen en de bedragen van de geldboetes moeten voluit en niet in cijfers worden geschreven.

8. De Nederlandse tekst van menig artikel is voor verbetering vatbaar. De voorstellen die in het advies in dit verband gedaan zijn, gelden als voorbeeld.

De kamer was samengesteld uit

de heren C.-L. CLOSSET, Kamervoorzitter,
R. ANDERSEN, Staatsraad,
C. WETTINCK, Staatsraad,
F. RIGAUX, Assessor van de afdeling wetgeving,
F. DELPEREE, Assessor van de afdeling wetgeving,
Mevrouw J. GIELISSEN, toegevoegd Griffier.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer P. Tapie, Eerste Voorzitter.

Het verslag werd uitgebracht door de heer J. Vanhaeverbeek, adjunct-auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de heer J.-F. Neuray, adjunct-referendaris.

De Griffier,
J. GIELISSEN

De Voorzitter,
C.-L. CLOSSET

**SECOND
AVANT-PROJET D'ORDONNANCE
SOU MIS A L'AVIS
DU CONSEIL D'ETAT**

Avant-projet d'ordonnance
relative à la conservation du patrimoine immobilier

CHAPITRE Ier

Généralités

Art. 1er. — La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 107^{quater} de la Constitution.

Art. 2. — La présente ordonnance entend par :

- 1° patrimoine immobilier : l'ensemble des biens immeubles qui présentent un intérêt historique, archéologique, artistique, esthétique, scientifique, social, technique ou folklorique, à savoir :
- a) au titre de monument : toute œuvre architecturale ou sculpturale, y compris les éléments qui en font essentiellement partie, immeubles par nature ou par destination;
  - b) au titre d'ensemble : tout groupe de biens immobiliers, formant un ensemble urbain ou rural suffisamment cohérent pour faire l'objet d'une délimitation topographique et remarquable par son homogénéité ou par son intégration dans le paysage;
  - c) au titre de site : toute œuvre de la nature ou toute œuvre combinée de l'homme et de la nature constituant un espace où la construction est rare et qui présente une cohérence spatiale;
  - d) au titre de site archéologique : tout bâtiment, ensemble ou site qui comprend ou est susceptible de comprendre des restes, objets ou traces du passé.
- 2° conservation : l'ensemble des mesures visant à l'identification, l'étude, la sauvegarde, la protection, le classement, l'entretien, la gestion, la restauration, la consolidation et la mise en valeur du patrimoine immobilier, dans le but de l'intégrer dans le cadre de la vie contemporaine.
- 3° zone de protection du patrimoine immobilier : la zone établie autour d'un monument, d'un ensemble, d'un site ou d'un site archéologique dont le périmètre est fixé en fonction des exigences de la protection des abords du patrimoine immobilier.
- 4° Région : la Région de Bruxelles-Capitale.
- 5° Exécutif : l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale.
- 6° propriétaire : la personne physique ou morale de droit privé ou de droit public, titulaire d'un droit de propriété, d'usufruit, d'emphytéose ou de superficie sur un bien relevant du patrimoine immobilier ou, dans le cas de la délimitation d'une zone de protection, sur un bien immobilier situé dans cette zone.

CHAPITRE II

La Commission

Art. 3. — § 1er. Il est institué une Commission royale des monuments et des sites de la Région de Bruxelles-Capitale, ci-après dénommée « la Commission ».

**TWEEDE
VOORONTWERP VAN ORDONNANTIE
ONDERWORPEN AAN HET ADVIES
VAN DE RAAD VAN STATE**

Voorontwerp van ordonnantie
inzake het behoud van het onroerende erfgoed

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Art. 1. — Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 107^{quater} van de Grondwet.

Art. 2. — Deze ordonnantie verstaat onder :

- 1° onroerend erfgoed : het geheel van de onroerende goederen met een historische, archeologische, artistieke, esthetische, wetenschappelijke, sociale, technische of volkskundige waarde, te weten :
- a) als monument : elk bouwkundig werk of beeldhouwwerk, met inbegrip van de elementen die er noodzakelijk deel van uitmaken, onroerend van nature of door bestemming;
  - b) als geheel : iedere groep van onroerende goederen die een stedelijk geheel of een dorpsgeheel vormt dat voldoende samenhangend is om topografisch te worden afgebakend en merkwaardig is door zijn homogeniteit of doordat het in zijn omgeving is geïntegreerd;
  - c) als landschap : elk werk van de natuur of elk gecombineerd werk van de mens en van de natuur, met weinig bebouwing en dat een ruimtelijke samenhang vertoont;
  - d) als archeologische vindplaats : elk gebouw, geheel of landschap dat overblijfselen, voorwerpen of sporen uit het verleden bevat of kan bevatten.
- 2° behoud : het geheel van de maatregelen gericht op het identificeren, de studie, de bewaring, de bescherming, de rangschikking, het onderhoud, het beheer, de restauratie, het verstevigen en het tot zijn recht doen komen van het onroerende erfgoed, ten einde het te integreren in het hedendaagse leven.
- 3° beschermingszone van het onroerende erfgoed : de zone rondom een monument, een geheel, een landschap of een archeologische vindplaats, waarvan de omtrek wordt vastgesteld naar vereiste van de bescherming van de directe omgeving van het onroerende erfgoed.
- 4° Gewest : het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.
- 5° Executieve : de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve.
- 6° eigenaar : de natuurlijke persoon of de privaatrechtelijke of publiekrechtelijke rechtspersoon, houder van een eigendomsrecht, van een vruchtgebruik, van een erfpacht of een recht van opstal op een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, of indien een beschermingszone wordt afgebakend, op een onroerend goed gelegen in deze zone.

HOOFDSTUK II

De Commissie

Art. 3. — § 1. Er wordt een Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest opgericht, hierna « de commissie » genoemd.

Elle est chargée de donner à l'Exécutif les avis requis par la présente ordonnance ou en vertu de celle-ci.

Elle peut aussi donner un avis à l'Exécutif, à la demande de celui-ci ou de sa propre initiative, sur toute question se rapportant à un bien relevant du patrimoine immobilier.

§ 2. L'Exécutif arrête la composition, l'organisation et les règles de fonctionnement de la Commission en consacrant l'application des principes suivants:

- 1° La Commission se compose de 18 membres, l'Exécutif pouvant augmenter ou diminuer ce nombre sans toutefois qu'il ne puisse jamais être inférieur à 12 ni supérieur à 24.
- 2° La Commission doit comporter en permanence au moins:
  - a) un membre spécialisé en matière de patrimoine naturel;
  - b) un membre spécialisé en matière d'archéologie;
  - c) un membre spécialisé en matière de recherches historiques;
  - d) un membre spécialisé en matière de patrimoine architectural.
- 3° Les membres de la Commission sont nommés par l'Exécutif pour une durée de quatre ans. Leur mandat peut être renouvelé.
- 4° La Commission est renouvelée tous les deux ans par moitié. A titre dérogatoire et pour la première fois, la moitié des membres de la Commission sont nommés pour 2 ans.

§ 3. La Commission adopte un règlement d'ordre intérieur qu'elle soumet à l'approbation de l'Exécutif.

Les avis, observations et suggestions sont formulés à l'unanimité. A défaut d'unanimité, l'avis consiste en la reproduction de toutes les opinions exprimées lors des travaux.

Elle peut créer des groupes de travail et demander le concours d'experts.

§ 4. La Commission est assistée d'un secrétariat permanent.

Parmi les missions de celui-ci figurent notamment:

- 1° le secrétariat et l'administration interne de la Commission;
- 2° la tenue à la disposition du public de l'inventaire et du registre.

CHAPITRE III

L'inventaire et le registre du patrimoine immobilier

Art. 4. — § 1er. D'initiative ou sur proposition de la Commission, l'Exécutif dresse, tient à jour et publie un inventaire du patrimoine immobilier de la Région.

L'Exécutif arrête la procédure relative à l'établissement, la mise à jour et la publication de l'inventaire.

Toute demande de permis d'urbanisme, de permis de lotir ou de certificat d'urbanisme se rapportant à un bien inscrit à l'inventaire est soumise à l'avis préalable de la Commission, ainsi qu'aux mesures particulières de publicité et à l'avis de la commission de concertation, en application de l'ordonnance du 29 août 1991 organique de la planification et de l'urbanisme.

§ 2. L'Exécutif dresse et tient à jour un registre des biens immobiliers inscrits sur la liste de sauvegarde, classés ou faisant l'objet d'une procédure de classement.

Zij wordt ermede belast aan de Executieve de adviezen te verstrekken die door of krachtens deze ordonnantie zijn vereist.

Zij kan eveneens de Executieve op aanvraag van deze laatste of uit eigen beweging, van advies dienen over iedere aangelegenheid die betrekking heeft op een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort.

§ 2. De Executieve stelt de samenstelling, de organisatie en de regels voor de werkwijze van de commissie vast en stelt de volgende principes voorop:

- 1° De commissie wordt samengesteld uit 18 leden, de Executieve kan dit aantal vermeederen of verminderen, hun aantal mag echter nooit onder 12 of boven 24 liggen.
- 2° De commissie moet steeds tenminste volgende leden bevatten:
  - a) een lid gespecialiseerd inzake natuurlijk erfgoed;
  - b) een lid gespecialiseerd inzake archeologie;
  - c) een lid gespecialiseerd inzake historisch onderzoek;
  - d) een lid gespecialiseerd inzake bouwkundig erfgoed.
- 3° De leden van de Commissie worden door de Executieve benoemd voor een termijn van vier jaar. Hun mandaat kan worden vernieuwd.
- 4° De commissie wordt om de twee jaar voor de helft vernieuwd. Bij wijze van afwijking en voor de eerste keer, wordt de helft van de leden voor twee jaar benoemd.

§ 3. De Commissie keurt een huishoudelijk reglement goed dat ze ter goedkeuring voorlegt aan de Executieve.

De adviezen, opmerkingen en suggesties worden met eenparigheid van stemmen geformuleerd. Bij ontstentenis van eenparigheid bestaat het advies uit de weergave van alle standpunten die tijdens de werkzaamheden naar voor werden gebracht.

Ze kan werkgroepen oprichten en de hulp van deskundigen vragen.

§ 4. De commissie wordt bijgestaan door een vast secretariaat.

Dit wordt ondermeer belast met:

- 1° het secretariaat en de interne administratie van de commissie.
- 2° het ter beschikking stellen van het publiek van de inventaris en het register.

HOOFDSTUK III

De inventaris en het register van het onroerende erfgoed

Art. 4. — § 1. Uit eigen beweging of op voorstel van de commissie maakt de Executieve een inventaris op van het onroerende erfgoed van het Gewest, houdt deze inventaris bij en maakt die bekend.

De Executieve legt de procedure vast betreffende het opmaken, het bijhouden en het bekendmaken van de inventaris.

Iedere aanvraag om een stedenbouwkundige vergunning, een verkavelingsvergunning of een stedenbouwkundig attest met betrekking tot een goed dat in de inventaris is ingeschreven, is gebonden aan het voorafgaande advies van de commissie, alsook aan de bijzondere regels van openbaarmaking en aan het advies van de overlegcommissie, met toepassing van de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw.

§ 2. De Executieve maakt een register op van het onroerende erfgoed dat ingeschreven is op de bewaarlijst, beschermd is of dat het voorwerp van een beschermingsprocedure is, en houdt dit register bij.

Art. 5. — L'Exécutif arrête la forme de l'inventaire et du registre et détermine les mentions qui doivent y figurer.

Il communique à chaque commune l'extrait de l'inventaire et du registre qui se rapportent aux biens relevant du patrimoine immobilier situés sur son territoire.

L'inscription d'un bien relevant du patrimoine immobilier à l'inventaire produit ses effets à dater de la communication à la commune concernée de l'extrait y relatif.

Art. 6. — Quiconque peut prendre connaissance de l'inventaire et du registre sur simple demande à l'administration régionale, à l'administration communale ou au secrétariat de la Commission et en obtenir copie à ses frais.

CHAPITRE IV

La liste de sauvegarde

Section première

Inscription sur la liste de sauvegarde et imposition de conditions particulières de conservation

Art. 7. — § 1er. L'Exécutif dresse la liste de sauvegarde. Il peut y inscrire tout bien relevant du patrimoine immobilier, soit d'initiative, soit sur la proposition de la Commission.

§ 2. Après avis de la Commission, l'Exécutif peut également inscrire sur la liste de sauvegarde tout bien relevant du patrimoine immobilier :

- 1° soit à la demande du collègue des bourgmestre et des échevins de la commune où le bien est situé;
- 2° soit à la demande de cent cinquante personnes âgées de dix-huit ans au moins et domiciliées dans la Région;
- 3° soit à la demande du propriétaire.

La Commission donne son avis dans les nonante jours de la demande. Passé ce délai, l'avis est réputé défavorable.

L'Exécutif arrête la forme et le contenu des demandes visées à l'alinéa 1er.

§ 3. Avant d'inscrire un bien relevant du patrimoine immobilier sur la liste de sauvegarde, l'Exécutif est tenu d'en aviser le propriétaire par lettre recommandée à la poste.

Dans les trente jours de l'expédition de cette notification, le propriétaire peut faire connaître à l'Exécutif et par lettre recommandée à la poste ses observations au sujet du projet d'inscription sur la liste de sauvegarde.

Passé ce délai, la procédure est poursuivie.

Art. 8. — § 1er. L'arrêté portant inscription sur la liste de sauvegarde d'un bien relevant du patrimoine immobilier doit être motivé au regard notamment des observations éventuelles du propriétaire et doit contenir les mentions suivantes :

- 1° la description sommaire du bien ainsi que sa dénomination éventuelle;
- 2° le nom et l'adresse du propriétaire;
- 3° la référence cadastrale du bien;
- 4° l'intérêt qu'il présente selon les critères définis à l'article 2, 1°.

Art. 5. — De Executieve legt de vorm van de inventaris en van het register vast, en bepaalt welke vermeldingen erin moeten voorkomen.

Zij doet aan iedere gemeente een uittreksel uit de inventaris en het register toekomen betreffende de goederen die tot het onroerende erfgoed behoren en die gelegen zijn op het grondgebied van die gemeente.

De inschrijving in de inventaris van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, wordt van kracht vanaf de datum waarop het uittreksel terzake aan de betrokken gemeente wordt meegedeeld.

Art. 6. — Eenieder kan op eenvoudig verzoek bij de gewestelijke administratie, bij het gemeentebestuur of op het secretariaat van de commissie inzage nemen van de inventaris en van het register, en er op eigen kosten een afschrift van krijgen.

HOOFDSTUK IV

De bewaarlijst

Afdeling 1

Het inschrijven op de bewaarlijst en het opleggen van bijzondere behoudsvoorwaarden

Art. 7. — § 1. De Executieve stelt de bewaarlijst op. Zij kan daarop, hetzij uit eigen beweging, hetzij op voorstel van de commissie, ieder goed inschrijven dat tot het onroerende erfgoed behoort.

§ 2. Na advies van de commissie kan de Executieve eveneens op de bewaarlijst ieder goed inschrijven dat tot het onroerende erfgoed behoort :

- 1° hetzij op verzoek van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar het goed is gelegen;
- 2° hetzij op verzoek van honderdvijftig personen die tenminste achttien jaar oud zijn en hun woonplaats hebben in het Gewest;
- 3° hetzij op verzoek van de eigenaar.

De commissie brengt haar advies uit binnen negentig dagen na het verzoek. Na het verstrijken van die termijn wordt het advies geacht ongunstig te zijn.

De Executieve bepaalt de vorm en de inhoud van de in het eerste lid bedoelde verzoeken.

§ 3. Alvorens een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort op de bewaarlijst in te schrijven, moet de Executieve de eigenaar ervan op de hoogte brengen, bij een ter post aangetekende brief.

Binnen dertig dagen na de verzending van deze kennisgeving kan de eigenaar zijn opmerkingen betreffende het voornemen om het goed in te schrijven op de bewaarlijst aan de Executieve doen toekomen, bij een ter post aangetekende brief.

Na het verstrijken van die termijn wordt de procedure voortgezet.

Art. 8. — § 1. Het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, moet met redenen worden omkleed, wat betreft onder meer de eventuele opmerkingen van de eigenaar en moet de volgende gegevens bevatten :

- 1° een korte beschrijving alsook de eventuele benaming van het goed;
- 2° de naam en het adres van de eigenaar;
- 3° de kadastrale aanduiding van het goed;
- 4° de waarde van het goed, volgens de maatstaven bepaald in artikel 2, 1°.

En ce qui concerne les ensembles, sites et sites archéologiques, un plan de délimitation est annexé à l'arrêté.

§ 2. L'arrêté portant inscription sur la liste de sauvegarde d'un bien relevant du patrimoine immobilier peut en outre déterminer les conditions particulières de conservation auxquelles le bien immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde est soumis.

Ces conditions peuvent emporter des restrictions au droit de propriété, en ce compris l'interdiction totale ou partielle de bâtir.

Art. 9. — § 1er. L'Exécutif communique l'arrêté portant inscription sur la liste de sauvegarde au fonctionnaire délégué désigné en exécution de l'ordonnance du 29 août 1991 organique de la planification et de l'urbanisme.

En outre, il le notifie par lettre recommandée à la poste:

- 1° à la Commission;
- 2° à la commune;
- 3° au propriétaire;
- 4° à toute personne que l'Exécutif juge opportun d'informer.

§ 2. Dans les quinze jours suivant la notification de l'arrêté, le propriétaire est tenu d'en informer le locataire, l'occupant ainsi que toute personne que le propriétaire, le locataire ou l'occupant aurait chargée ou autorisée à effectuer des travaux dans le bien relevant du patrimoine immobilier, sous peine d'être tenu pour responsable solidairement de la remise en état des lieux ordonnée par le tribunal en vertu de l'article 36.

Mention de cette obligation doit apparaître dans l'acte de notification de l'arrêté.

Art. 10. — L'arrêté portant inscription sur la liste de sauvegarde est obligatoire dès le jour de sa publication, par mention, au *Moniteur belge*. Il est transcrit au bureau de conservation des hypothèques.

A l'égard des autorités et personnes visées à l'article 9, § 1er, l'arrêté est obligatoire dès sa notification si celle-ci précède la publication au *Moniteur belge*.

Section 2 Effets

Art. 11. — Le propriétaire d'un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde a l'obligation de le maintenir en bon état par des travaux d'entretien et de respecter les conditions particulières de conservation qui auraient été prescrites.

Art. 12. — § 1er. Il est interdit, sans autorisation préalable et écrite de l'Exécutif:

- 1° d'exécuter les travaux et actes énumérés ci-après à un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde:
  - a) le démolir en tout ou en partie,
  - b) le restaurer en tout ou en partie;
  - c) le déplacer en tout ou en partie;
  - d) en modifier l'aspect.
- 2° d'utiliser un tel bien ou d'en modifier l'usage de manière telle qu'il perde son intérêt selon les critères définis à l'article 2, 1er.

Met betrekking tot de gehelen, landschappen en archeologische landschappen wordt bij dit besluit een plan van afbakening gevoegd.

§ 2. Het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort kan overigens de bijzondere voorwaarden voor het behoud bepalen waaraan het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende goed is gebonden.

Deze voorwaarden kunnen beperkingen betreffende het eigendomsrecht inhouden, met inbegrip van het volledig of gedeeltelijk bouwverbod.

Art. 9. — § 1. De Executieve doet het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst toekomen aan de gemachtigde ambtenaar aangewezen ingevolge de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende de organisatie van de planning en de stedenbouw.

Bovendien brengt zij dit ter kennis, bij een ter post aangetekende brief, van:

- 1° de commissie;
- 2° de gemeente;
- 3° de eigenaar;
- 4° alle anderen van wie de Executieve het nuttig acht dat zij worden ingelicht.

§ 2. Binnen vijftien dagen na de kennisgeving van het besluit is de eigenaar verplicht om de huurder, de bewoner hiervan kennis te geven, alsook elke persoon die de eigenaar, de huurder of de bewoner zou hebben belast of toegelaten om werken uit te voeren aan het goed dat tot het onroerende-erfgoed behoort, op straffe van hoofdelijk aansprakelijk te worden gesteld voor de herstelling van het goed, bevolen door de rechtbank krachtens artikel 36.

Deze verplichting dient te worden vermeld in de akte van kennisgeving van het besluit.

Art. 10. — Het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst is bindend te rekenen van de dag waarop het bij wege van vermelding in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt. Het wordt overgeschreven op het kantoor van bewaring der hypotheeken.

Ten aanzien van de overheden en personen bedoeld in artikel 9, § 1, is het besluit bindend te rekenen van de kennisgeving ervan, indien deze aan de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* voorafgaat.

Afdeling 2 Gevolgen

Art. 11. — De eigenaar van een goed behorend tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende erfgoed is verplicht om dit door onderhoudswerken in goede staat te houden en om de bijzondere behoudsvoorwaarden, die eventueel werden voorgeschreven, na te leven.

Art. 12. — § 1. Zonder voorafgaande en schriftelijke toestemming van de Executieve, is het verboden om:

- 1° aan een goed behorend tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende erfgoed, de hierna vermelde werken uit te voeren en handelingen te verrichten:
  - a) het volledig of gedeeltelijk afbreken;
  - b) het volledig of gedeeltelijk restaureren;
  - c) het volledig of gedeeltelijk verplaatsen;
  - d) het uitzicht ervan te veranderen.
- 2° een dergelijk goed te gebruiken of het gebruik ervan zodanig te wijzigen dat het zijn belang verliest volgens de maatstaven bepaald in artikel 2, 1°;

3° d'exécuter des travaux dans un tel bien en méconnaissance des conditions particulières de conservation;

4° de faire des fouilles ou des recherches dans un tel bien.

§ 2. L'autorisation est périmée si, dans les deux années de sa délivrance, le bénéficiaire n'a pas entamé sa réalisation de façon significative. L'interruption des travaux pendant plus d'un an entraîne également la péremption de l'autorisation. L'interruption des travaux peut être établie par toutes voies de droit.

§ 3. L'Exécutif ne peut accorder l'autorisation visée au paragraphe premier que de l'avis conforme de la Commission.

L'Exécutif soumet, pour avis, la demande d'autorisation à la Commission. Celle-ci notifie son avis dans les trente jours de la réception de la demande de l'Exécutif. Passé ce délai, si la Commission n'a pas notifié son avis à l'Exécutif, celui-ci peut, par lettre recommandée à la poste, adresser un rappel à la Commission. Si, à l'expiration d'un nouveau délai de quinze jours prenant cours à la date du dépôt à la poste de ce rappel, l'Exécutif n'a pas reçu notification de l'avis de la Commission, la procédure est poursuivie.

§ 4. Les servitudes qui procèdent des dispositions législatives ou réglementaires relatives à la police de la voirie et des constructions ne sont pas applicables aux biens relevant du patrimoine immobilier inscrits sur la liste de sauvegarde si elles peuvent entraîner des mesures prohibées en vertu du paragraphe 1er.

§ 5. L'Exécutif détermine la forme et le contenu de la demande d'autorisation ainsi que la procédure d'octroi de celle-ci.

La décision de l'Exécutif doit intervenir dans les nonante jours de la réception de la demande.

Passé ce délai, si la demande n'a pas fait l'objet d'une décision, le demandeur peut, par lettre recommandée à la poste, adresser un rappel à l'Exécutif.

Si, à l'expiration d'un délai de quarante-cinq jours, prenant cours à la date du dépôt à la poste, de l'envoi recommandé contenant rappel, le demandeur n'a pas reçu de décision, il peut, sans autre formalité, passer à l'exécution des travaux ou accomplir les actes en se conformant à toutes autres dispositions législatives et réglementaires applicables.

§ 6. Les autorisations accordées en application de toutes autres dispositions législatives ou réglementaires ne dispensent pas le bénéficiaire de se conformer aux prescriptions du paragraphe 1er.

§ 7. Par dérogation aux articles 133 et 135 de la loi communale, lorsqu'un bien inscrit sur la liste de sauvegarde menace ruine, le bourgmestre ne peut en ordonner la démolition partielle ou totale sans notifier sa décision à l'Exécutif. Cette décision est exécutoire au terme de dix jours qui suivent la réception de cette notification, si l'Exécutif ne l'a pas suspendue par lettre recommandée à la poste.

Art. 13. — § 1er. Les effets de l'inscription sur la liste de sauvegarde suivent les biens relevant du patrimoine immobilier en quelques mains qu'ils passent.

3° in een dergelijk goed werkzaamheden uit te voeren met veronachtzaming van de bijzondere behoudsvoorwaarden;

4° in een dergelijk goed opgravingen te doen of onderzoek te verrichten.

§ 2. De vergunning vervalt indien de vergunninghouder binnen twee jaar na afgifte niet duidelijk met de verwezenlijking van de vergunning van start is gegaan. Bij onderbreking van de werkzaamheden gedurende meer dan een jaar vervalt de vergunning eveneens. De onderbreking van de werkzaamheden kan worden bewezen door alle rechtsmiddelen.

§ 3. De Executieve kan de in de eerste paragraaf bedoelde vergunning slechts verlenen na het eensluidend advies van de commissie.

De Executieve legt de vergunningsaanvraag om advies voor aan de commissie. Binnen dertig dagen na de ontvangst van het verzoek van de Executieve geeft de commissie kennis van haar advies. Na het verstrijken van die termijn en indien de Commissie haar advies niet ter kennis heeft gebracht van de Executieve, kan deze, bij een ter post aangetekende brief, aan de Commissie een rappelbrief sturen. Heeft de Executieve geen advies ontvangen van de Commissie bij het verstrijken van een nieuwe termijn van vijftien dagen met ingang op de datum waarop de rappelbrief ter post is afgegeven, dan wordt de procedure voortgezet.

§ 4. De erfdiensbaarheden die ontstaan uit de wets- of verordeningbepalingen inzake de wegen- en bouwpolitie zijn niet van toepassing op de goederen behorend tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende erfgoed indien zij maatregelen ten gevolge kunnen hebben die verboden zijn uit hoofde van paragraaf 1.

§ 5. De Executieve bepaalt de vorm en de inhoud van de vergunningsaanvraag en de procedure voor het verlenen hiervan.

De beslissing van de Executieve moet worden genomen binnen negentig dagen na de ontvangst van de aanvraag.

Wanneer deze termijn verstreken is, kan de aanvrager, bij een ter post aangetekende brief, een rappelbrief sturen aan de Executieve indien er betreffende deze aanvraag geen beslissing werd genomen.

Heeft de aanvrager geen beslissing ontvangen bij het verstrijken van een termijn van vijfenveertig dagen met ingang op de dag waarop de rappelbrief ter post is afgegeven, dan mag hij zonder verdere formaliteiten overgaan tot het uitvoeren van de werken of het verrichten van de handelingen, in naleving van alle andere wets- en verordeningbepalingen die van toepassing zijn.

§ 6. De vergunningen verleend met toepassing van alle andere wets- en verordeningbepalingen ontslaan de begunstigde niet van de verplichting om zich te gedragen naar de voorschriften van paragraaf 1.

§ 7. In afwijking van de artikelen 133 en 135 van de gemeentewet kan de burgemeester het gedeeltelijk of volledig afbreken van een bouwvallig goed, ingeschreven op de bewaarlijst, niet bevelen zonder kennis te geven van zijn beslissing aan de Executieve. Deze beslissing is uitvoerbaar na een termijn van tien dagen te rekenen vanaf de ontvangst van deze kennisgeving, indien de Executieve deze beslissing niet bij een ter post aangetekende brief heeft geschorst.

Art. 13. — § 1. De gevolgen van de inschrijving op de bewaarlijst volgen de goederen die tot het onroerende erfgoed behoren in welke handen ze ook overgaan.

§ 2. En cas de transfert d'un bien relevant du patrimoine immobilier, l'officier instrumentant est tenu de recueillir auprès des administrations communales les informations relatives à l'inscription éventuelle de ce bien sur la liste de sauvegarde.

Il fait mention de cette inscription dans l'acte constatant le transfert.

Dans toute publicité faite à l'occasion d'une vente, l'officier instrumentant est tenu de faire mention de l'inscription sur la liste de sauvegarde du patrimoine immobilier.

§ 3. Lorsqu'un bien relevant du patrimoine immobilier est inscrit sur la liste de sauvegarde, les administrations communales sont tenues, lors de la délivrance d'un certificat d'urbanisme ou des renseignements urbanistiques visés à l'article 174 de l'ordonnance du 28 août 1991 organique de la planification et de l'urbanisme, de le préciser.

Art. 14. — L'avis préalable de la Commission est requis avant la délivrance des autorisations dont un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde doit faire l'objet en vertu de dispositions de nature législative prises dans les matières visées à l'article 107^{quater} de la Constitution.

L'Exécutif organise la procédure relative à cet avis en prescrivant qu'à défaut de s'être prononcée dans un délai déterminé, la Commission est considérée comme ayant émis un avis favorable.

Section III

Radiation de la liste de sauvegarde et modification des conditions de conservation.

Art. 15. — § 1. Après avis favorable de la Commission, l'Exécutif peut radier de la liste de sauvegarde un bien relevant du patrimoine immobilier ou modifier les conditions particulières de conservation auxquelles ce bien est soumis.

L'Exécutif entame la procédure de radiation ou de modification des conditions particulières de conservation soit d'initiative, soit sur proposition de la Commission.

L'Exécutif peut également être saisi :

- 1° soit à la demande du collège des bourgmestre et échevins de la commune où le bien est situé;
- 2° soit à la demande de cent cinquante personnes âgées de dix-huit ans au moins et domiciliés dans la Région;
- 3° soit à la demande du propriétaire. L'Exécutif ne peut être saisi par le propriétaire qu'en cas de refus préalable d'un permis d'urbanisme ou de délivrance préalable d'un certificat d'urbanisme négatif, motivé par le seul fait de l'inscription du bien sur la liste de sauvegarde ou de l'existence des conditions particulières de conservation auxquelles son bien est soumis.

§ 2. La demande de radiation de la liste de sauvegarde ou de modification des conditions particulières de conservation est instruite selon les formes et procédures prévues pour l'inscription sur la liste de sauvegarde.

§ 3. Les autorités et personnes visées au § 1er, alinéa 3 qui se sont vu refuser la radiation ou la modification des conditions de conservation ne sont autorisées à introduire une nouvelle demande relative au même bien relevant du patrimoine immobilier, qu'après un délai de deux ans à compter de la notification de l'arrêté de refus.

§ 2. In geval van overdracht van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, moet de instrumenterende ambtenaar bij de gemeentebesturen alle informatie verzamelen met betrekking tot de eventuele inschrijving van dit goed op de bewaarlijst.

Hij maakt melding van die inschrijving in de akte die de overdracht vaststelt.

Bij de publiciteit die met een verkoop gepaard gaat, is de instrumenterende ambtenaar verplicht te vermelden dat het onroerende erfgoed op de bewaarlijst werd ingeschreven.

§ 3. Wanneer een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, ingeschreven wordt op de bewaarlijst, zijn de gemeentebesturen gehouden dit te vermelden bij de afgifte van het stedeboekkundig attest of bij het verstrekken van de stedeboekkundige inlichtingen bedoeld in artikel 174 van de ordonnantie van 29 augustus houdende organisatie van de planning en de stedeboek.

Art. 14. — De commissie moet om advies worden gevraagd alvorens de vergunningen worden afgegeven die krachtens bepalingen van wetgevende aard, vastgesteld in de aangelegenheden bedoeld in artikel 107^{quater} van de Grondwet, vereist zijn voor een goed dat behoort tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende erfgoed.

De Executieve organiseert de adviesprocedure met de duidelijke vermelding dat bij ontstentenis van een uitspraak binnen een bepaalde termijn, de commissie geacht wordt een gunstig advies te hebben uitgebracht.

Afdeling III

Royering van de bewaarlijst en wijziging van de behoudsvoorwaarden

Art. 15. — § 1. Na gunstig advies van de commissie kan de Executieve een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort van de bewaarlijst royeren of de bijzondere behoudsvoorwaarden wijzigen waaraan dit goed is gebonden.

De Executieve vat de procedure aan tot het royeren of tot het wijzigen van de bijzondere behoudsvoorwaarden hetzij uit eigen beweging, hetzij op voorstel van de commissie.

De Executieve kan eveneens worden geadieerd:

- 1° hetzij op verzoek van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar het goed is gelegen;
- 2° hetzij op verzoek van honderdvijftig personen ouder dan achttien jaar en gedomicilieerd in het Gewest;
- 3° hetzij op het verzoek van de eigenaar. De Executieve kan slechts worden geadieerd door de eigenaar in geval van voorafgaande weigering van een stedeboekkundige vergunning of van voorafgaande afgifte van een negatief stedeboekkundig attest, die enkel wordt gestaafd door het feit dat het goed is ingeschreven op de bewaarlijst of door het bestaan van bijzondere behoudsvoorwaarden waaraan zijn goed is gebonden.

§ 2. De aanvraag tot royerung van de bewaarlijst of tot wijziging van de bijzondere behoudsvoorwaarden wordt ingediend volgens de vormen en procedures voorzien voor de inschrijving op de bewaarlijst.

§ 3. De in § 1, lid 3 beoogde overheden en personen aan wie de royerung of de wijziging van de behoudsvoorwaarden werd geweigerd, mogen slechts een nieuwe aanvraag indienen betreffende hetzelfde goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, na een termijn van twee jaar te rekenen vanaf de kennisgeving van het weigeringsbesluit.

CHAPITRE V

Le classement

Section 1re
Procédure de classement

Art. 16. — § 1er. L'Exécutif classe les biens relevant du patrimoine immobilier en arrêtant, si nécessaire, la délimitation d'une zone de protection. Il entame la procédure de classement soit d'initiative, soit sur la proposition de la Commission.

§ 2. Après avis de la Commission, l'Exécutif entame la procédure de classement de tout bien relevant du patrimoine immobilier :

- 1° soit à la demande du collège des bourgmestre et échevins de la commune où le bien est situé;
- 2° soit à la demande de cent cinquante personnes âgées de dix-huit ans au moins et domiciliées dans la Région;
- 3° soit à la demande du propriétaire.

La Commission donne son avis dans les nonante jours de la demande. Passé ce délai, l'avis est réputé défavorable.

L'Exécutif arrête la forme et le contenu des demandes visées à l'alinéa 1er.

Art. 17. — § 1er. L'Exécutif communique l'arrêté ouvrant la procédure de classement au fonctionnaire délégué désigné en exécution de l'ordonnance du 29 août 1991 organique de la planification et de l'urbanisme.

Il le notifie par lettre recommandée à la poste :

- 1° à la Commission;
- 2° à la commune;
- 3° au propriétaire;
- 4° à toute autre personne que l'Exécutif juge opportun d'informer.

La notification reproduit les mentions visées à l'article 8.

Lorsque l'Exécutif délimite une zone de protection, un plan délimitant cette zone de protection ainsi que pour les ensembles, sites et sites archéologiques, un plan délimitant l'ensemble, le site ou le site archéologique concerné est annexé à l'arrêté.

L'arrêté de l'Exécutif ouvrant la procédure de classement est en outre publié par mention au *Moniteur belge*.

§ 2. Dans les quinze jours suivant la notification de la décision, le propriétaire est tenu d'en informer le locataire, l'occupant ainsi que toute personne que le propriétaire, le locataire ou l'occupant aurait chargée ou autorisée à effectuer des travaux dans le bien relevant du patrimoine immobilier, sous peine d'être tenu pour responsable solidairement de la remise en état des lieux ordonnée par la Tribunal en vertu de l'article 36.

Mention de cette obligation doit apparaître dans l'acte de notification de la décision.

Art. 18. — Dans les trente jours de la notification, le propriétaire peut faire connaître à l'Exécutif et par lettre recommandée à la poste, ses observations au sujet du projet de classement.

HOOFDSTUK V

De bescherming

Afdeling 1
Beschermingsprocedure

Art. 16. — § 1. De Executieve beschermt de goederen die tot het onroerende erfgoed behoren en stelt, indien nodig, de afbakening van een beschermingszone vast. Zij zet de beschermingsprocedure in gang hetzij uit eigen beweging, hetzij op voorstel van de commissie.

§ 2. Na advies van de commissie zet de Executieve de beschermingsprocedure in gang voor ieder goed dat tot het onroerende erfgoed behoort :

- 1° hetzij op verzoek van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar het goed is gelegen;
- 2° hetzij op verzoek van honderdvijftig personen ouder dan achttien jaar en gedomicilieerd in het Gewest;
- 3° hetzij op verzoek van de eigenaar.

De commissie brengt haar advies uit binnen negentig dagen na het verzoek. Na het verstrijken van die termijn wordt het advies geacht ongunstig te zijn.

De Executieve bepaalt de vorm en de inhoud van de in het eerste lid bedoelde verzoeken.

Art. 17. — § 1. De Executieve brengt haar besluit om de beschermingsprocedure in gang te zetten ter kennis van de gemachtigde ambtenaar aangewezen ingevolge de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw.

Zij geeft er bij een ter post aangetekende brief kennis van aan :

- 1° de commissie;
- 2° de gemeente
- 3° de eigenaar;
- 4° eenieder van wie de Executieve het nuttig acht dat hij wordt ingelicht.

De kennisgeving neemt de in artikel 8 bedoelde meldingen, over.

Wanneer de Executieve een beschermingszone afbakt, wordt een plan tot afbakening van deze beschermingszone toegevoegd aan het besluit alsook voor de gehelen, landschappen en archeologische landschappen, een plan tot afbakening van het geheel, het landschap of de betrokken archeologische site.

Het besluit van de Executieve om de beschermingsprocedure in gang te zetten, wordt bovendien bij wege van vermelding in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

§ 2. Binnen vijftien dagen na de kennisgeving van de beslissing is de eigenaar verplicht om de huurder, de bewoner hiervan kennis te geven alsook elke persoon die de eigenaar, de huurder of de bewoner zou hebben belast of toegelaten om werken uit te voeren aan het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, op straffe hoofdelijk aansprakelijk te worden gesteld voor de herstelling van het goed bevolen door de rechtbank krachtens artikel 36.

Deze verplichting dient te worden vermeld in de akte van de kennisgeving van de beslissing.

Art. 18. — Binnen dertig dagen na de ontvangst van de kennisgeving kan de eigenaar zijn opmerkingen betreffende het beschermingsontwerp bij een ter post aangetekende brief aan de Executieve meedelen.

Art. 19. — § 1er. A l'expiration du délai visé à l'article 18, l'Exécutif soumet, pour avis, le projet de classement au collège des bourgmestre et échevins de la commune où le bien relevant du patrimoine immobilier est situé et lui communique les observations éventuelles du propriétaire.

Le collège des bourgmestre et échevins donne son avis dans les quarante-cinq jours de la demande. Passé ce délai, la procédure est poursuivie.

§ 2. A l'expiration du délai visé au paragraphe 1er, alinéa 2, l'Exécutif soumet, pour avis, le projet de classement à la Commission et lui communique les observations éventuelles du propriétaire ainsi que l'avis du collège des bourgmestre et échevins.

La Commission donne son avis dans les quarante-cinq jours de la demande. Passé ce délai, la procédure est poursuivie.

Art. 20. — L'Exécutif prend l'arrêté de classement du bien relevant du patrimoine immobilier au plus tard le 360me jour à compter de la publication au *Moniteur belge* ou de la notification au propriétaire, si elle est antérieure, de l'arrêté ouvrant la procédure de classement. Passé ce délai, la procédure est caduque.

Art. 21. — L'arrêté de classement reproduit les mentions obligatoires visées à l'article 8.

Il peut établir autour de tout bien classé une zone de protection dont il fixe les limites. En ce cas, un plan délimitant cette zone de protection ainsi que pour les ensembles, sites et sites archéologiques, un plan délimitant l'ensemble, le site ou le site archéologique concerné est annexé à l'arrêté de classement.

Art. 22. — § 1er. L'Exécutif communique l'arrêté de classement au fonctionnaire délégué désigné en exécution de l'ordonnance du 29 août 1991 organique de la planification et de l'urbanisme.

En outre, il le notifie par lettre recommandée à la poste :

- 1° à la Commission;
- 2° à la commune;
- 3° au propriétaire;
- 4° à toute autre personne que l'Exécutif juge opportun d'informer.

§ 2. Dans les quinze jours suivant la notification de l'arrêté de classement, le propriétaire est tenu d'en informer le locataire, l'occupant ainsi que toute personne que le propriétaire, le locataire ou l'occupant aurait chargée ou autorisée à effectuer des travaux dans le bien relevant du patrimoine immobilier, sous peine d'être tenu pour responsable solidairement de la remise en état des lieux ordonnée par le tribunal en vertu de l'article 36.

Mention de cette obligation doit apparaître dans l'acte de notification de l'arrêté de classement.

Art. 23. — § 1er. L'arrêté de classement est obligatoire dès le jour de sa publication, par mention, au *Moniteur belge*. Il est transcrit au bureau de conservation des hypothèques.

A l'égard des autorités et personnes visées à l'article 22, § 1er, l'arrêté est obligatoire dès sa notification si celle-ci précède la publication au *Moniteur belge*.

Art. 19. — § 1. Bij het verstrijken van de termijn bedoeld in artikel 18 legt de Executieve het ontwerp tot bescherming om advies voor aan het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar het goed gelegen is dat tot het onroerende erfgoed behoort en geeft zij het college kennis van de eventuele opmerkingen van de eigenaar.

Het college van burgemeester en schepenen dient van advies binnen vijftien dagen na de aanvraag. Na die termijn wordt de procedure voortgezet.

§ 2. Na het verstrijken van de termijn bedoeld in paragraaf 1, tweede lid, legt de Executieve het beschermingsontwerp om advies voor aan de commissie en stelt zij deze in kennis van de eventuele opmerkingen van de eigenaar alsook van het advies van het college van burgemeester en schepenen.

De commissie dient van advies binnen vijftien dagen na de aanvraag. Na die termijn wordt de procedure voortgezet.

Art. 20. — De Executieve neemt het beschermingsbesluit van het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort uiterlijk op de 360ste dag te rekenen vanaf de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van het besluit om de beschermingsprocedure in gang te zetten of vanaf de kennisgeving ervan aan de eigenaar, indien deze voorafgaat. Na deze termijn vervalt de procedure.

Art. 21. — Het beschermingsbesluit neemt de verplichte vermeldingen bedoeld in artikel 8 over.

Het besluit kan een beschermingszone rondom ieder beschermd goed vaststellen, waarvan het de grenzen bepaalt. In dit geval wordt een plan tot afbakening van deze beschermingszone aan het beschermingsbesluit toegevoegd, alsook, voor de gehelen, landschappen en archeologische landschappen, een plan tot afbakening van het betrokken geheel, landschap of archeologische landschap.

Art. 22. — § 1. De Executieve brengt het beschermingsbesluit ter kennis van de gemachtigde ambtenaar aangewezen ingevolge de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw.

Bovendien brengt zij dit ter kennis bij een ter post aangetekende brief van :

- 1° de commissie;
- 2° de gemeente;
- 3° de eigenaar;
- 4° alle anderen van wie de Executieve het nuttig acht dat zij worden ingelicht.

§ 2. Binnen vijftien dagen na de kennisgeving van het beschermingsbesluit is de eigenaar verplicht om de huurder, de bewoner hiervan kennis te geven alsook elke persoon die de eigenaar, de huurder of de bewoner zou hebben belast of toegelaten om werken uit te voeren aan het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, op straffe hoofdelijk aansprakelijk te worden gesteld voor de herstelling van het goed bevolen door de rechtbank krachtens artikel 36.

Deze verplichting dient te worden vermeld in de akte van de kennisgeving van het beschermingsbesluit.

Art. 23. — § 1. Het beschermingsbesluit is bindend te rekenen van de dag waarop het bij wege van vermelding in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt. Het besluit wordt overgeschreven op het kantoor van bewaring der hypotheken.

Ten aanzien van de overheden en personen bedoeld in artikel 22, § 1 is het besluit bindend te rekenen van de kennisgeving ervan, indien deze aan de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* voorafgaat.

En cas de délimitation par l'arrêté de classement d'une zone de protection, le plan délimitant cette zone et le cas échéant l'ensemble, le site ou le site archéologique concerné est publié au *Moniteur belge*.

Section 2 Effets du classement

Art. 24. — Les articles 11 à 14 s'appliquent aux effets du classement.

Art. 25. — Tous les effets du classement s'appliquent aux biens relevant du patrimoine immobilier qui font l'objet d'une procédure de classement, pendant la durée de cette procédure et à compter de la publication au *Moniteur belge* de l'arrêté ouvrant la procédure de classement ou de sa notification au propriétaire, si elle est antérieure.

Art. 26. — Dans la zone de protection visée à l'article 21, tous les actes et travaux de nature à modifier les perspectives sur le bien relevant du patrimoine immobilier ou à partir de celui-ci sont soumis à l'avis de la Commission, aux mesures particulières de publicité et à l'avis de la commission de concertation en application de l'ordonnance du 29 août 1991 organique de la planification et de l'urbanisme.

Art. 27. — Le bien classé relevant du patrimoine immobilier peut être identifié.

L'Exécutif arrête le graphisme, les dimensions et l'emplacement des signes et panneaux pouvant servir à identifier le bien classé.

Section III Procédure de déclassement

Art. 28. — § 1er. Après avis favorable de la Commission et s'il est établi que des circonstances nouvelles intervenues depuis la date de la signature de l'arrêté de classement ont eu pour effet de diminuer l'intérêt du bien relevant du patrimoine immobilier selon les critères définis à l'article 2, 1er, l'Exécutif peut déclasser un bien relevant du patrimoine immobilier ou modifier la zone de protection visée à l'article 21 soit d'initiative, soit sur proposition de la Commission.

Dans les mêmes conditions, l'Exécutif peut également déclasser un bien relevant du patrimoine immobilier ou modifier la zone de protection visée à l'article 21 :

- 1er soit à la demande du collègue des bourgmestre et échevins de la commune où le bien est situé;
- 2° soit à la demande de cent cinquante personnes âgées de dix-huit ans au moins et domiciliées dans la Région;
- 3° soit à la demande du propriétaire. L'Exécutif ne peut être saisi par le propriétaire qu'en cas de refus préalable de certificat ou de permis d'urbanisme, motivé par le seul fait du classement ou de l'existence d'une zone de protection.

§ 2. La demande de déclassement ou de modification de la zone de protection est instruite selon les formes et procédures prévues pour le classement.

Toutefois, l'avis de la Commission visé à l'article 19, § 2 est réputé défavorable en cas de silence persistant à l'expiration du délai visé à cet article.

§ 3. Les autorités et personnes visées au § 1er, alinéa 2, qui se sont vu refuser le déclassement ou la modification de la zone de protection ne peuvent pas introduire une nouvelle demande relative au même bien relevant du patrimoine immobilier fondée sur les mêmes circonstances nouvelles.

In geval van afbakening van een beschermingszone bij het beschermingsbesluit wordt het plan tot afbakening van deze zone en desgevallend het betrokken geheel, landschap of archeologisch landschap in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

Afdeling 2 Gevolgen van de bescherming

Art. 24. — De artikelen 11 tot 14 zijn van toepassing op de gevolgen van de bescherming.

Art. 25. — Alle gevolgen van de bescherming gelden voor de goederen die behoren tot het onroerende erfgoed waarvoor een beschermingsprocedure aan de gang is, tijdens de duur van die procedure en te rekenen vanaf de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van het besluit tot het instellen van de beschermingsprocedure of de kennisgeving ervan aan de eigenaar indien deze voorafgaat.

Art. 26. — In de beschermingszone bedoeld in artikel 21 zijn alle handelingen en werkzaamheden, die van die aard zijn dat ze het uitzicht op het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, of vanaf dat goed wijzigen, gebonden aan het advies van de commissie, de speciale regels van openbaarmaking en het advies van de overlegcommissie met toepassing van de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw.

Art. 27. — Het beschermde goed dat tot het onroerende erfgoed behoort kan worden geïdentificeerd.

De Executieve bepaalt de grafische vormgeving, de afmetingen en de plaats van de kentekens en borden die kunnen dienen om het beschermde goed te identificeren.

Afdeling III Procedure tot opheffing van de bescherming

Art. 28. — § 1. Na gunstig advies van de commissie en in geval van nieuwe omstandigheden sedert de datum van de ondertekening van het beschermingsbesluit, waardoor het belang van het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, vermindert volgens de maatstaven vastgesteld in artikel 2, 1, kan de Executieve de bescherming van het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, opheffen of de in artikel 21 bedoelde beschermingszone wijzigen, hetzij uit eigen beweging, hetzij op voorstel van de commissie.

Onder dezelfde voorwaarden kan de Executieve de bescherming van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort opheffen of de in artikel 21 bedoelde beschermingszone wijzigen :

- 1° hetzij op verzoek van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar het goed is gelegen;
- 2° hetzij op verzoek van honderdvijftig personen ouder dan achttien jaar en gedomicilieerd in het Gewest;
- 3° hetzij op het verzoek van de eigenaar. De Executieve kan slechts worden geadieerd door de eigenaar in geval van voorafgaande weigering van een stedenbouwkundig attest of stedenbouwkundige vergunning, die enkel wordt gestaafd door het feit dat het goed is beschermd of door het bestaan van een beschermingszone.

§ 2. De aanvraag tot opheffing van de bescherming of tot wijziging van de beschermingszone wordt ingediend volgens de vormen en procedures voorzien voor de bescherming.

Het in artikel 19, § 2 bedoelde advies van de commissie wordt echter ongunstig geacht in geval van uitblijven van het advies na het verstrijken van de in dit artikel bedoelde termijn.

§ 3. De in § 1, lid 2, beoogde overheden en personen aan wie de opheffing van de bescherming of de wijziging van de beschermingszone werd geweigerd, mogen geen nieuwe aanvraag indienen betreffende hetzelfde goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, gebaseerd op dezelfde nieuwe omstandigheden.

CHAPITRE VI

Gestion, travaux et subsides

Art. 29. — § 1er. Lorsque des travaux de conservation, au sens de l'article 2, 2e, d'un bien classé relevant du patrimoine immobilier sont nécessaires, la Région, la Province et la commune concernées peuvent intervenir dans les frais de ces travaux, suivant des conditions et proportions à fixer par l'arrêté de l'Exécutif.

§ 2. Dans le cas où le propriétaire refuse de faire exécuter les travaux nécessaires visés au paragraphe 1er, la Région, la Province ou la commune peut se substituer à lui. Selon le cas, la Province ou la commune recueille les subventions accordées par la Région.

A défaut d'accord avec le propriétaire, la Région, la Province ou la commune peuvent récupérer les frais engagés.

§ 3. Lorsque le bien relevant du patrimoine immobilier appartient à une personne physique ou morale de droit privé, celle-ci peut, au lieu d'exécuter les travaux qui sont indispensables au maintien de l'intégrité du bien, exiger que la Région procède à l'expropriation de son bien. Sauf convention contraire intervenue entre les parties intéressées, l'expropriation porte sur le bien relevant du patrimoine immobilier tout entier, même s'il n'est inscrit sur la liste de sauvegarde ou classé que pour partie, à la condition que la partie inscrite sur la liste de sauvegarde ou classée constitue un élément essentiel du patrimoine immobilier et sur le terrain qui en est l'accessoire indispensable.

Art. 30. — L'Exécutif fixe les conditions d'octroi du subside visé à l'article 29, la composition du dossier de demande de subside ainsi que la procédure. Dans la fixation des critères qu'il retient pour l'octroi d'un subside, l'Exécutif peut tenir compte notamment de l'exécution des travaux suivant les prescriptions de protection et du cahier des charges approuvé par l'Exécutif, des efforts d'entretien consentis par le propriétaire dans le passé, de la personnalité juridique du demandeur, des revenus du propriétaire privé et de la mesure dans laquelle le bien classé est accessible au public.

L'Exécutif peut assortir l'octroi de subsides d'une clause de remboursement si le bien relevant du patrimoine immobilier est vendu ou loué durant une période qu'il détermine.

CHAPITRE VII

Expropriation et indemnités

Art. 31. — L'Exécutif peut, soit d'initiative, soit sur proposition de la Commission ou du collège des bourgmestre et échevins de la commune concernée, décider l'expropriation pour cause d'utilité publique, d'un bien relevant du patrimoine immobilier, inscrit sur la liste de sauvegarde ou classé et qui risque d'être détruit ou gravement détérioré.

A la demande du collège des bourgmestre et échevins de la commune concernée, l'Exécutif peut autoriser cette commune à exproprier pour cause d'utilité publique un tel bien et dans les mêmes conditions.

Art. 32. — § 1er. Le propriétaire d'un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde, classé ou situé dans une zone de protection, peut demander une indemnité à charge de la Région lorsque l'interdiction de bâtir ou de lotir résultant uniquement de l'inscription sur la liste de sauvegarde, du classement ou de la situation du patrimoine immobilier dans une zone de protection, met fin à l'usage auquel ce bien était affecté ou normalement destiné au jour précédant l'entrée en vigueur de l'arrêté d'inscription sur la liste de sauvegarde ou de l'arrêté de classement.

HOOFDSTUK VI

Beheer, werken en toelagen

Art. 29. — § 1. Indien werken tot behoud in de zin van artikel 2, 2e vereist zijn aan een beschermd goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, kan het Gewest, de betrokken Provincie en gemeente zijn of haar bijdrage in de kosten van deze werken verlenen, volgens de voorwaarden en cijfers die door het besluit van de Executieve worden vastgesteld.

§ 2. In het geval waar de eigenaar weigert de nodige werken bedoeld in 1 te doen uitvoeren, kan het Gewest, de Provincie of de gemeente in zijn plaats treden. Desgevallend krijgt de Provincie of de gemeente de toelagen die door het Gewest worden toegekend.

Bij gebrek aan overeenstemming met de eigenaar, kunnen het Gewest, de Provincie of de gemeente de gedane kosten terugverdienen.

§ 3. Wanneer het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, eigendom is van een natuurlijk persoon of privaatrechtelijk rechtspersoon, kan die, in plaats van de werkzaamheden uit te voeren die nodig zijn voor het behoud van de integriteit van het goed eisen dat het Gewest zijn goed onteigent. Tenzij anders is overeengekomen tussen de betrokken partijen, geldt de onteigening voor het gehele goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, ook al is het slechts voor een deel op de bewaarlijst ingeschreven of beschermd, voor zover het op de bewaarlijst ingeschreven of beschermde deel een wezenlijk bestanddeel van het onroerende erfgoed uitmaakt, en voor het terrein dat er noodzakelijk bij behoort.

Art. 30. — De Executieve stelt de toekenningsvoorwaarden van de in artikel 29 bedoelde toelage vast, de samenstelling van het dossier voor de toelagetaanvraag alsook de procedure. Bij het bepalen van de maatstaven die zij weerhoudt voor het verlenen van een toelage, kan de Executieve rekening houden met, onder meer, de uitvoering van de werken volgens de beschermingsvoorschriften en de voorschriften van het door de Executieve goedgekeurde bestek, de onderhoudswerken die in het verleden door de eigenaar werden uitgevoerd, de rechtspersoonlijkheid van de aanvrager, de inkomsten van de privé-eigenaar en met de mate waarin het beschermd goed toegankelijk is voor het publiek.

De Executieve kan bij de toekenning van toelagen een terugbetalingsclausule inlassen, indien het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, wordt verkocht of verhuurd binnen een door haar bepaalde termijn.

HOOFDSTUK VII

Onteigening en vergoedingen

Art. 31. — De Executieve kan, ofwel uit eigen beweging, ofwel op voorstel van de commissie of van het college van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeente, besluiten tot de onteigening ten algemenen nutte van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, en dat op de bewaarlijst is ingeschreven of beschermd is en waarvoor er gevaar zou bestaan voor afbraak of zware beschadiging.

Op aanvraag van het college van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeente kan de Executieve machtiging verlenen aan deze gemeente om onder dezelfde voorwaarden een dergelijk goed ten algemenen nutte te onteigenen.

Art. 32. — § 1. De eigenaar van een goed behorend tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende erfgoed, van een beschermd goed of een goed dat gelegen is in een beschermingszone, kan een vergoeding vragen ten laste van het Gewest wanneer een bouw- of verkavelingsverbod die uitsluitend voortvloeit uit de inschrijving op de bewaarlijst, de bescherming of uit de ligging van het onroerende erfgoed in een beschermingszone, een einde maakt aan het gebruik waarvoor het goed bestemd was of normaal bestemd was op de dag die voorafgaat aan de inwerkingtreding van het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst of van het besluit tot bescherming.

§ 2. Le droit à l'indemnisation naît au moment du refus définitif d'un permis d'urbanisme ou de lotir. Seule la diminution de valeur résultant de l'interdiction de bâtir ou de lotir peut être prise en considération pour l'indemnisation. Cette diminution de valeur doit être subie sans indemnité jusqu'à concurrence de 20% de cette valeur.

Il n'y a pas lieu à indemnité lorsque le propriétaire a acquis le bien relevant du patrimoine immobilier alors que ce bien était déjà inscrit sur la liste de sauvegarde, classé ou faisant l'objet d'une procédure de classement, ou situé dans une zone de protection.

La Région peut s'exonérer de son obligation d'indemniser en rachetant le bien considéré à l'intéressé.

§ 3. la Région peut demander le remboursement des indemnités majorées des intérêts légaux aux bénéficiaires ou à leurs ayants cause dès que le bien relevant du patrimoine immobilier est radié de la liste de sauvegarde, est déclassé ou n'est plus situé dans une zone de protection.

§ 4. Il n'y a pas lieu à indemnité du chef de l'interdiction de placer des enseignes ou des dispositifs quelconques de publicité sur un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde, classé ou situé dans une zone de protection.

§ 5. Les actions sont prescrites un an après le jour où naît le droit d'indemnisation ou de remboursement d'indemnisation.

CHAPITRE VIII

Surveillance et dispositions pénales

Art. 33. — Indépendamment des officiers de police judiciaire, les fonctionnaires et agents techniques des communes désignés par l'Exécutif ainsi que le fonctionnaire qu'il délègue à cette fin, ont qualité pour rechercher et constater les infractions aux dispositions de la présente ordonnance.

Les fonctionnaires et agents ont accès au bien relevant du patrimoine immobilier pour faire toutes recherches et constatations utiles.

Au besoin, l'intervention de la force publique est requise et les scellés sont apposés pour assurer l'interruption des travaux.

Art. 34. — § 1er. L'Exécutif ou le fonctionnaire qu'il délègue à cette fin, peut ordonner l'interruption des travaux exécutés en infraction aux dispositions de la présente ordonnance.

L'ordre est notifié par lettre recommandée à la poste dans les huit jours de la décision.

§ 2. Les fonctionnaires et agents visés à l'article 33 peuvent ordonner verbalement et sur place l'interruption immédiate des travaux exécutés ou des actes accomplis en infraction aux dispositions de la présente ordonnance.

L'ordre d'interruption des travaux est consigné dans un procès-verbal.

L'ordre doit, à peine de péremption, être confirmé dans les quinze jours par l'Exécutif.

Le procès-verbal de constat et la décision de confirmation sont notifiés par lettre recommandée à la poste avec accusé de réception au maître de l'ouvrage et à la personne ou l'entrepreneur qui exécute les travaux.

§ 2. Het recht op de vergoeding ontstaat bij de definitieve weigering van een stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning. Slechts de waardevermindering die voortvloeit uit het bouw- of verkavelingsverbod kan in aanmerking worden genomen voor de vergoeding. Deze waardevermindering wordt niet vergoed tot een bedrag van 20% van die waarde.

Er wordt geen vergoeding toegekend wanneer de eigenaar het goed dat behoort tot het onroerende erfgoed, heeft verworven toen dat goed reeds ingeschreven was op de bewaarlijst, beschermd was of het voorwerp was van een beschermingsprocedure, of gelegen was in een beschermingszone.

Het Gewest kan zichzelf vrijstellen van zijn verplichting tot vergoeding door het betrokken goed van de belanghebbende terug te kopen.

§ 3. Het Gewest kan de terugbetaling van de vergoedingen, vermeerderd met de wettelijke intresten, vragen aan de begunstigen of hun rechthebbenden zodra het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort van de bewaarlijst is geroyceerd.

§ 4. Het verbod om reclameborden of onverschillig welke reclame aan te brengen op een goed dat tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende erfgoed behoort, dat beschermd is of dat gelegen is in een beschermingszone, sluit alle aanspraak op vergoeding uit.

§ 5. De vorderingen verjaren één jaar na de dag waarop het recht op vergoeding of op de terugbetaling van de vergoeding ontstaat.

HOOFDSTUK VIII

Toezicht en strafbepalingen

Art. 33. — Naast de officieren van de gerechtelijke politie zijn de ambtenaren en technische beambten van de gemeenten die door de Executieve aangewezen worden, alsook de ambtenaar die zij daartoe afvaardigt, bevoegd om de inbreuken op de bepalingen van deze ordonnantie op te sporen en vast te stellen.

De ambtenaren en beambten hebben toegang tot het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort om alle nodige opsporingen en vaststellingen te verrichten.

Zo nodig wordt er beroep gedaan op de gewapende macht en gebeurt de verzegeling om de werken te onderbreken.

Art. 34. — § 1. De Executieve of de ambtenaar die zij daartoe afvaardigt kan bevelen om de werken te onderbreken die worden uitgevoerd in strijd met de bepalingen van deze ordonnantie.

Er wordt kennis gegeven van het bevel bij een ter post aangekende brief binnen acht dagen na de beslissing.

§ 2. De ambtenaren en beambten bedoeld in artikel 33 kunnen mondeling en ter plaatse bevelen om de uitgevoerde werken of de gestelde handelingen, die in strijd zijn met de bepalingen van deze ordonnantie, onmiddellijk te onderbreken.

Het bevel om de werken te onderbreken moet in een proces-verbaal worden vermeld.

Om de verjaring te voorkomen, moet het bevel binnen vijftien dagen worden bevestigd door de Executieve.

Er wordt kennis gegeven van het proces-verbaal houdende vaststelling en de beslissing tot bevestiging, bij een ter post aangekende brief met ontvangstbewijs, aan de bouwheer en aan de persoon of ondernemer die de werken uitvoert.

Art. 35. — Est puni d'un emprisonnement de huit jours à six mois et d'une amende de mille francs à cent mille francs, ou d'une de ces peines seulement :

- 1° celui qui, sans l'autorisation prescrite à l'article 12 ou en violation des conditions fixées par l'autorisation, effectue des travaux à un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde, classé, faisant l'objet d'une procédure de classement ou situé dans une zone de protection;
- 2° celui qui omet de respecter, conformément aux articles 11 et 26, les conditions particulières relatives à la conservation ou la zone de protection auxquelles est soumis le bien inscrit sur la liste de sauvegarde, classé, faisant l'objet d'une procédure de classement ou situé dans une zone de protection;
- 3° l'officier instrumentant qui lors du transfert d'un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde, classé ou faisant l'objet d'une procédure de classement, omet de mentionner conformément à l'article 13, les qualifications dans l'acte constatant le transfert.
- 4° le propriétaire qui omet de respecter l'obligation prescrite par les articles 9, § 2, 17, § 2 et 22, § 2, de notifier au locataire ou à l'occupant ainsi qu'à toute personne qui aurait été chargée d'exécuter des travaux en contravention avec les dispositions de la présente ordonnance :
  - a) l'arrêté portant inscription de son bien sur la liste de sauvegarde;
  - b) l'arrêté de l'Exécutif ouvrant la procédure de classement;
  - c) l'arrêté de classement.

Art. 36. — Tout jugement de condamnation ordonne à la demande de l'Exécutif le rétablissement du bien relevant du patrimoine immobilier dans son état antérieur ou les travaux nécessaires pour lui rendre, dans la mesure du possible, son aspect antérieur, aux frais du condamné, sans préjudice des dommages et intérêts.

Il fixe le délai d'exécution des travaux.

CHAPITRE IX

Dispositions finales et transitoires

Art. 37. — § 1er. A l'exception des dispositions relatives aux objets mobiliers, la loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites cesse d'être applicable à la Région de Bruxelles-Capitale.

Toutefois, pendant une durée de six mois prenant cours à compter de l'entrée en vigueur de la présente ordonnance, les procédures de classement en cours au moment de l'entrée en vigueur de la présente ordonnance sont poursuivies jusqu'à leur terme conformément aux dispositions de la loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites. Passé ce délai, les procédures de classement toujours en cours seront poursuivies conformément aux dispositions de la présente ordonnance sous le bénéfice des éléments de procédure déjà acquis en application de la loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites.

§ 2. Les arrêtés de classement pris en application de la loi du 7 août 1931 restent en vigueur jusqu'au moment où ils seraient modifiés ou abrogés conformément à la présente ordonnance.

Les effets du classement prévus par la présente ordonnance s'attachent aux biens classés en application de la loi du 7 août 1931.

Art. 38. — Les dispositions de la présente ordonnance entrent en vigueur aux dates fixées par l'Exécutif et au plus tard le 1er octobre 1992.

Art. 35. — Met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met een geldboete van duizend tot honderdduizend frank of met één van deze straffen alleen, wordt gestraft :

- 1° hij die, zonder de in artikel 12 voorgeschreven machtiging of in strijd met bij zodanige machtiging gestelde voorwaarden, werken uitvoert aan een goed dat behoort tot het onroerende erfgoed dat is ingeschreven op de bewaarlijst, beschermd is, het voorwerp is van een beschermingsprocedure of dat gelegen is in een beschermingszone;
- 2° hij die verzuimt, overeenkomstig de artikelen 11 en 26, de bijzondere voorwaarden na te leven betreffende het behoud of de beschermingszone waaraan het goed gebonden is, dat is ingeschreven op de bewaarlijst, beschermd is, het voorwerp is van een beschermingsprocedure of dat gelegen is in een beschermingszone;
- 3° de instrumenterende ambtenaar die bij overdracht van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort dat op de bewaarlijst is ingeschreven, beschermd is of het voorwerp is van een procedure tot bescherming, verzuimt om, overeenkomstig artikel 13, de kwalificaties te vermelden in de akte die de overdracht vaststelt;
- 4° de eigenaar die de verplichting voorgeschreven in de artikelen 9 § 2, 17, § 2 en 22, § 2, niet nakomt om aan de huurder of de bewoner alsook aan elke persoon die hij zou hebben gelast werkzaamheden uit te voeren, in overtreding met de bepalingen van deze ordonnantie, kennis te geven van :
  - a) het besluit tot inschrijving van zijn goed op de bewaarlijst;
  - b) het besluit van de Executieve om de beschermingsprocedure in gang te zetten;
  - c) het besluit tot bescherming.

Art. 36. — Elk vonnis van veroordeling beveelt, op verzoek van de Executieve, dat het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, in zijn vroegere staat wordt teruggebracht of dat de werkzaamheden worden uitgevoerd die nodig zijn om het, voor zover mogelijk, zijn vroeger uitzicht terug te geven, op kosten van de veroordeelde, onverminderd de schadevergoeding.

Het bepaalt de termijn voor de uitvoering van de werkzaamheden.

HOOFDSTUK IX

Slot- en overgangsbepalingen

Art. 37. — § 1. Met uitzondering van de bepalingen betreffende de roerende goederen, is de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen niet langer van toepassing op het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

Gedurende een periode van zes maanden te rekenen vanaf de inwerkingtreding van deze ordonnantie worden de beschermingsprocedures die aan de gang zijn op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze ordonnantie tot het einde voortgezet overeenkomstig de bepalingen van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen. Na die termijn zullen de beschermingsprocedures die nog steeds aan de gang zijn worden voortgezet overeenkomstig de bepalingen van deze ordonnantie, zonder afbreuk te doen aan de reeds verworven elementen van de procedure met toepassing van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen.

§ 2. De beschermingsbesluiten genomen met toepassing van de wet van 7 augustus 1931 blijven van kracht tot zij overeenkomstig deze ordonnantie worden gewijzigd of opgeheven.

De in deze ordonnantie bepaalde gevolgen van de bescherming zijn verbonden aan de goederen die beschermd zijn met toepassing van de wet van 7 augustus 1931.

Art. 38. — De bepalingen van deze ordonnantie treden in werking op de door de Executieve vastgestelde data en ten laatste op 1 oktober 1992.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le Conseil d'Etat, section de législation, neuvième chambre, saisi par le Ministre du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la nature et de la Politique de l'eau pour la Région de Bruxelles-Capitale, le 31 octobre 1991, d'une demande d'avis sur un projet d'ordonnance «relative à la conservation du patrimoine immobilier de la Région de Bruxelles-Capitale», a donné le 25 novembre 1991 l'avis suivant :

Observation préalable

Le Conseil d'Etat a déjà été saisi de l'ordonnance en projet, sur laquelle il a, le 26 juin 1991, donné l'avis L. 20.589/9, dont il a été largement tenu compte.

Toutefois, des dispositions nouvelles ont été introduites dans le projet. C'est à l'examen de ces seules dispositions que le Conseil d'Etat consacre le présent avis.

Dispositif

Art. 3. —

Paragraphe 2

1. Au 1°, mieux vaut écrire :

«1° Le nombre des membres de la commission ne peut être inférieur à douze, ni supérieur à vingt-quatre».

2. Au 2°, a), b), c), d), les mots «un membre spécialisé» doivent être remplacés par les mots «un membre dont la compétence est notoire ...».

3. Les 3° et 4° seraient mieux rédigés comme suit :

«3° Les membres de la commission sont nommés par l'Exécutif pour un mandat renouvelable de quatre ans.

4° La commission est renouvelée tous les deux ans par moitié, la moitié des membres nommés la première fois l'étant pour un mandat de deux ans».

Paragraphe 3

La règle énoncée dans le texte en projet, suivant laquelle

«A défaut d'unanimité, l'avis consiste en la reproduction de toutes les opinions exprimées, lors des travaux»

ne se concilie pas avec la notion d'avis conforme prévue par l'article 12, § 3, ou d'avis favorable, prévue par les articles 15, § 1er, et 28, § 1er.

Par ailleurs, la règle de l'unanimité qu'instaure le texte en projet est de nature à susciter des difficultés considérables dans les cas où une telle unanimité ne pourrait être obtenue, la procédure se trouvant alors bloquée.

Au demeurant, en matière d'avis, la règle de l'unanimité n'est pas conforme à l'usage.

Il serait, dès lors, préférable de prévoir que les avis sont donnés à la majorité, voire à une majorité qualifiée; en ce cas, le texte pourrait maintenir la règle suivant laquelle les opinions dissidentes sont mentionnées et communiquées.

Paragraphe 4

Le texte néerlandais du paragraphe devrait être rédigé en tenant compte de l'observation qui est faite dans la version néerlandaise du présent avis.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State, afdeling wetgeving, negende kamer, op 31 oktober 1991 door de Minister van Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid voor het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van ordonnantie «inzake het behoud van het onroerende erfgoed van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest», heeft op 25 november 1991 het volgend advies gegeven :

Voorafgaande opmerking

De ontworpen ordonnantie is al voorgelegd aan de Raad van State, die er op 26 juni 1991 advies L. 20.589/9 over heeft gegeven, waarmee in ruime mate rekening is gehouden.

In het ontwerp zijn evenwel nieuwe bepalingen ingevoerd. Aan het onderzoek van die bepalingen alleen wijdt de Raad van State dit advies.

Bepalend gedeelte

Art. 3. —

Paragraaf 2

1. In de bepaling onder 1° zou het beter zijn te schrijven :

«1° Het aantal leden van de commissie mag niet minder bedragen dan twaalf en niet meer dan vierentwintig».

2. In de bepaling onder 2°, a), b), c), d), moeten de woorden «een lid gespecialiseerd» worden vervangen door de woorden «een lid met een algemeen bekende deskundigheid ...».

3. De bepalingen onder 3° en 4° zouden beter worden geredigeerd als volgt :

«3° De leden van de commissie worden door de Executieve benoemd voor een hernieuwbaar mandaat van vier jaar.

4° De commissie wordt om de twee jaar voor de helft vernieuwd; de helft van de eerste aangestelde leden wordt voor een mandaat van twee jaar benoemd».

Paragraaf 3

Het in de ontworpen tekst vastgestelde voorschrift, volgens hetwelk

«bij ontstentenis van eenparigheid het advies (bestaat) uit de weergave van alle standpunten die tijdens de werkzaamheden naar voor werden gebracht»

is niet verenigbaar met het begrip «eensluitend advies», bedoeld in artikel 12, § 3, of met het begrip «gunstig advies», bedoeld in de artikelen 15, § 1, en 28, § 1.

Bovendien is de door de ontworpen tekst vastgestelde unanimiteitsregel van die aard dat hij aanzienlijke moeilijkheden zal veroorzaken in de gevallen waarin de unanimiteit niet kan worden bereikt, waardoor de procedure dan geblokkeerd wordt.

Overigens is de unanimiteitsregel wat adviezen betreft niet in overeenstemming met het gebruik.

Het verdient dan ook de voorkeur te bepalen dat de adviezen worden gegeven bij meerderheid van stemmen of zelfs bij een gekwalificeerde meerderheid; in dat geval zou het voorschrift volgens hetwelk de afwijkende meningen worden vermeld en medegedeeld, in de tekst behouden kunnen blijven.

Paragraaf 4

In de tweede volzin dient «onder meer» te worden geschreven in plaats van «ondermeer».

Art. 4. — 1. Dans la version française à l'alinéa 1er du paragraphe 1er, on écrira: «ou sur la proposition ...».

2. L'alinéa 2 du paragraphe 1er qui ne concerne que l'inventaire du patrimoine immobilier de la Région ⁽¹⁾ fait, en partie, double emploi avec l'alinéa 1er de l'article 5.

Si l'intention de l'auteur du projet est de fixer une procédure particulière en ce qui concerne la publication de l'inventaire, mieux vaudrait compléter le texte de l'alinéa 1er de l'article 5 comme il est proposé ci-après et d'omettre l'alinéa 2 du paragraphe 1er en projet.

Art. 5. — 1. L'alinéa 1er serait mieux rédigé comme suit:

«*Art. 5.* L'Exécutif détermine la forme de l'inventaire et du registre, leurs mentions, la procédure de leur établissement et de leur mise à jour, ainsi que le mode de publication de l'inventaire».

2. L'alinéa 3 ne trouve pas sa place dans l'article 5. Pour une meilleure compréhension du texte, mieux vaut insérer la règle qu'il énonce à l'article 4, § 1er, alinéa 3, devenant l'alinéa 2.

Par ailleurs, le texte vise les «effets» de l'inscription d'un bien relevant du patrimoine immobilier à l'inventaire. Selon les explications du délégué de l'Exécutif, il s'agit des effets prévus à l'article 4, § 1er, alinéa 3, devenant l'alinéa 2. Pour éviter toute confusion, mieux vaut fusionner les deux dispositions et rédiger ledit article 4, § 1er, alinéa 2, de la manière suivante:

«Toute demande de permis d'urbanisme, de permis de lotir ou de certificat d'urbanisme se rapportant à un bien inscrit à l'inventaire est, dès la communication à la commune concernée de l'extrait visé à l'article 5, alinéa 2, soumise à l'avis ... (la suite comme au projet)».

Art. 7. —

Paragraphe 2.

L'alinéa 2 en projet prévoit:

«La commission donne son avis dans les nonante jours de la demande. Passé ce délai, l'avis est réputé défavorable».

L'effet ainsi donné au silence d'un organe consultatif est inhabituel, voire même à déconseiller, dans la mesure où l'avis réputé défavorable ne serait étayé d'aucune motivation.

La même observation vaut pour les articles 16, § 2, alinéa 2, et 28, § 2.

Paragraphe 3

A l'alinéa 2, mieux vaut écrire:

«Dans les trente jours de l'expédition de cette lettre, le propriétaire peut faire connaître à l'Exécutif, par pli recommandé à la poste, ses observations concernant le projet d'inscription de son bien sur la liste de sauvegarde».

(¹) Une telle disposition n'est pas prévue en ce qui concerne le registre des biens immobiliers inscrits sur la liste de sauvegarde, classes ou faisant l'objet d'une procédure de classement, visé au paragraphe 2 de la disposition en projet.

Art. 4. — 1. In het eerste lid van paragraaf 1 van de Franse tekst schrijve men: «ou sur la proposition ...».

2. Het tweede lid van paragraaf 1, dat slechts betrekking heeft op de inventaris van het onroerende erfgoed van het Gewest ⁽¹⁾ is gedeeltelijk een herhaling van het eerste lid van artikel 5.

Als het de bedoeling van de steller van het ontwerp is om een bijzondere procedure vast te stellen voor de bekendmaking van de inventaris, zou het beter zijn de tekst van het eerste lid van artikel 5 aan te vullen zoals hierna wordt voorgesteld en het ontworpen tweede lid van paragraaf 1 weg te laten.

Art. 5. — 1. Het eerste lid zou beter worden geredigeerd als volgt:

«*Art. 5.* De Executieve bepaalt de vorm van de inventaris en van het register, de vermeldingen die erin staan, de procedure voor het opmaken en het bijhouden ervan, alsook de wijze van bekendmaken van de inventaris».

2. Het derde lid staat niet op zijn plaats in artikel 5. Voor een beter begrip van de tekst zou het erin vastgestelde voorschrift beter worden ingevoegd in artikel 4, § 1, derde lid, dat het tweede lid wordt.

Bovendien is in de tekst sprake van het «van kracht worden» van de inschrijving in de inventaris van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort. Volgens de uitleg van de gemachtigde van de Executieve gaat het om de gevolgen bedoeld in artikel 4, § 1, derde lid, dat het tweede lid wordt. Om verwarring te voorkomen, zou het beter zijn de twee bepalingen samen te voegen en het genoemde artikel 4, § 1, tweede lid, te redigeren als volgt:

«Iedere aanvraag om een stedenbouwkundige vergunning, een verkavelingsvergunning of een stedenbouwkundig attest met betrekking tot een goed dat in de inventaris is ingeschreven, is, zodra het uittreksel bedoeld in artikel 5, tweede lid, aan de betrokken gemeente is gezonden, gebonden aan het voorafgaande advies ... (voorts zoals in het ontwerp)».

Art. 7. —

Paragraaf 2.

Het ontworpen tweede lid bepaalt:

«De commissie brengt haar advies uit binnen negentig dagen na het verzoek. Na het verstrijken van die termijn wordt het advies geacht ongunstig te zijn».

Het gevolg dat aldus wordt verbonden aan het stilzwijgen van een adviesorgaan is ongewoon en zelfs af te raden omdat het advies dat wordt geacht ongunstig te zijn, door geen enkele motivering gestaafd zou zijn.

Dezelfde opmerking geldt voor de artikelen 16, § 2, tweede lid, en 28, § 2.

Paragraaf 3

Het zou beter zijn in het tweede lid te schrijven:

«Binnen dertig dagen na de verzending van die brief kan de eigenaar zijn opmerkingen betreffende het voornemen om zijn goed op de bewaarijst in te schrijven, aan de Executieve doen toekomen bij een ter post aangetekend schrijven».

(¹) Zo'n bepaling ontbreekt voor het in paragraaf 2 van de ontworpen bepaling bedoelde register van het onroerende erfgoed dat ingeschreven is op de bewaarijst, dat beschermd is of dat het onderwerp is van een beschermingsprocedure.

Art. 8. — Au paragraphe 1er, alinéa 1er, mieux vaut écrire: «... doit être motivé, en vue notamment de rencontrer les observations éventuelles ...».

Art. 12. —

Paragraphe 1er

Mieux vaut écrire :

«1° d'exécuter sur un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde les travaux suivants:».

- a) ...;
d)

Paragraphe 2

Il est proposé d'écrire à la première phrase:

«§ 2. L'autorisation est périmée si, dans les deux ans de sa délivrance, le bénéficiaire n'a pas entamé, de manière significative, les travaux pour lesquels elle a été accordée».

Paragraphe 5

A l'alinéa 4, mieux vaut écrire:

«Si, à l'expiration d'un nouveau délai de quarante-cinq jours à compter de l'expédition de l'envoi recommandé ...».

2. Le texte dudit alinéa est inspiré de l'article 55, § 2, alinéa 5, de la loi du 29 mars 1962 organique de l'aménagement du territoire et de l'urbanisme.

Mieux vaudrait, comme dans ce texte, prévoir que le demandeur doit respecter les indications du dossier qu'il a déposé.

Il est donc proposé d'écrire in fine:

«... en se conformant aux indications du dossier qu'il a déposé, ainsi qu'à toutes autres dispositions législatives ou réglementaires applicables».

Paragraphe 7

Le paragraphe 7 en projet reproduit l'article 5, § 2, du décret du 17 juillet 1987 relatif à la protection du patrimoine culturel immobilier de la Communauté française. Si, du point de vue de la compétence de la Région de Bruxelles-capitale, cette disposition, qui crée une tutelle spécifique, n'appelle pas d'observation, elle n'en paraît cependant pas moins incomplète. En effet, le texte en projet, comme le décret du 17 juillet 1987 précité, ne limite pas dans le temps l'effet de la suspension décidée par l'Exécutif, pas plus qu'il n'organise à l'égard de la décision suspendue, de tutelle d'annulation. Il en résulte que la suspension, telle qu'elle est organisée par le projet, constitue un empêchement définitif à l'exécution d'un acte, en l'occurrence celui du bourgmestre qui ordonne la démolition partielle ou totale d'un bien inscrit sur la liste de sauvegarde. Par ailleurs, il est incohérent d'obliger l'Exécutif à suspendre l'exécution d'une décision qui, pendant le délai où il doit se prononcer, ne peut sortir ses effets.

Cette incohérence pourrait être levée si la tutelle de suspension était remplacée par une tutelle d'annulation; le texte suivant est proposé à cet effet:

Art. 8. — In paragraaf 1, eerste lid, zou het beter zijn te schrijven: «... moet met redenen worden omkleed, inzonderheid om te antwoorden op de eventuele opmerkingen van de eigenaar, en moet ...».

Art. 12. —

Paragraaf 1

Het zou beter zijn te schrijven:

«1° aan een goed dat behoort tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende erfgoed de volgende werkzaamheden uit te voeren:

- a) ...;
d) het uitzicht ervan veranderen».

Paragraaf 2

Voorgesteld wordt in de eerste zin te schrijven:

«§ 2. De vergunning vervalt indien de vergunninghouder binnen twee jaar na de afgifte ervan niet duidelijk van start is gegaan met de werkzaamheden waarvoor ze is verleend».

Paragraaf 5

In het vierde lid zou het beter zijn te schrijven:

«Heeft de aanvrager geen beslissing ontvangen bij het verstrijken van een nieuwe termijn van vijfenveertig dagen te rekenen vanaf de verzending van de aangetekende brief, dan mag hij zonder verdere formaliteiten overgaan tot het uitvoeren van het werk of het verrichten van de handelingen, ...».

2. De tekst van dat lid is gebaseerd op artikel 55, § 2, vijfde lid, van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw.

Het zou beter zijn om, zoals in die tekst, te bepalen dat de aanvrager zich moet gedragen naar de aanwijzingen van het dossier dat hij heeft ingediend.

Voorgesteld wordt dus in fine te schrijven:

«... mits hij zich gedraagt naar de aanwijzingen van het dossier dat hij heeft ingediend, alsook naar alle andere wets- of verordeningsoepalingen die van toepassing zijn».

Paragraaf 7

De ontworpen paragraaf 7 geeft artikel 5, § 2, weer van het decreet van 17 juli 1987 «relatief à la protection du patrimoine culturel immobilier de la Communauté française». Ofschoon uit het oogpunt van de bevoegdheid van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, bij deze bepaling, die een specifiek toezich invoert, geen opmerkingen behoeven te worden gemaakt, lijkt zij evenwel toch onvolledig. In de ontworpen tekst wordt, net zoals in het voormelde decreet van 17 juli 1987, de uitwerking van de schorsing, waartoe door de Executieve is besloten, immers niet beperkt in de tijd en wordt ten opzichte van de geschorste beslissing ook niet voorzien in vernietigingstoezicht. Daaruit blijkt dat de schorsing, zoals zij door het ontwerp wordt geregeld, een definitieve belemmering vormt voor de uitvoering van een handeling, in dit geval die van de burgemeester die bevel geeft tot het gedeeltelijk of geheel slopen van een goed dat is ingeschreven op de bewaarlijst. Het is bovendien niet logisch de Executieve te verplichten de uitvoering te schorsen van een beslissing die gedurende de termijn waarbinnen zij uitspraak moet doen, geen uitwerking kan hebben.

Die ongerijmdheid zou kunnen worden opgeheven indien het schorsingstoezicht vervangen wordt door een vernietigingstoezicht; daartoe wordt de volgende tekst voorgesteld:

«§ 7. Par dérogation aux articles 133 et 135 de la nouvelle loi communale ... à l'Exécutif. Cette décision devient exécutoire au terme d'un délai de dix jours suivant la réception de la lettre de notification, si, dans ce délai, l'Exécutif ne l'a pas annulée et n'a pas notifié cette annulation par lettre recommandée à la poste» (1).

Suivant le texte proposé, qui sur ce point est conforme à la disposition en projet, n'est visé que le pouvoir du bourgmestre d'ordonner la démolition partielle ou totale d'un immeuble menaçant ruine, prévu aux articles 133 et 135 de la nouvelle loi communale. Le Conseil d'Etat s'interroge, toutefois, sur le point de savoir s'il n'y a pas lieu d'adopter la même règle concernant les biens frappés d'inhabitabilité en vertu de la législation sur le logement.

Art. 15. — Pour harmoniser la terminologie, il faut écrire au paragraphe 1er, alinéa 1er: «avis conforme ...».

L'observation vaut également pour l'article 28.

Le texte suivant est, par ailleurs, proposé pour le paragraphe 1er:

«Art. 15. § 1er. L'Exécutif peut, sur avis conforme de la commission, radier de la liste de sauvegarde un bien relevant du patrimoine immobilier ou modifier les conditions particulières de conservation auxquelles ce bien est soumis.

L'Exécutif entame la procédure d'initiative ou à la demande:

- 1° de la commission;
- 2° du collège des bourgmestre et échevins de la commune sur le territoire de laquelle le bien est situé;
- 3° de cent cinquante personnes âgées de dix-huit ans au moins et domiciliées dans la région;
- 4° du propriétaire, lorsqu'au seul motif que son bien est inscrit sur la liste de sauvegarde ou est soumis à des conditions particulières de conservation, un permis d'urbanisme lui a été refusé ou lui a été délivré un certificat d'urbanisme négatif.

Le texte néerlandais des paragraphes 2 et 3 devrait être rédigé en tenant compte des observations qui sont faites dans la version néerlandaise du présent avis.

Art. 25. — Mieux vaut écrire:

«... à partir de la publication au *Moniteur belge* de la décision de l'Exécutif d'entamer cette procédure ou à partir de la notification de cette décision au propriétaire, jusqu'à l'issue de cette procédure».

Art. 28. — Mieux vaut écrire:

«Art. 28. § 1er. S'il est établi que des circonstances nouvelles intervenues depuis la date de l'arrêté de classement ont eu pour effet de diminuer l'intérêt du bien relevant du patrimoine immobilier selon les critères définis à l'article 2, 1er, l'Exécutif peut, sur avis conforme de la commission, déclasser un bien relevant du patrimoine immobilier ou modifier la zone de protection visée à l'article 21.

§ 7. In afwijking van de artikelen 133 en 135 van de nieuwe gemeentewet ... aan de Executieve. Die beslissing wordt uitvoerbaar na afloop van een termijn van tien dagen na ontvangst van de brief tot kennisgeving, indien de Executieve deze beslissing binnen die termijn niet heeft vernietigd en van die vernietiging geen kennis heeft gegeven bij ter post aangetekende brief» (1).

Volgens de voorgestelde tekst, die op dat punt overeenstemt met de ontworpen bepaling, wordt alleen bedoeld op de bevoegdheid van de burgemeester om het gedeeltelijk of geheel slopen te bevelen van een bouwvallig gebouw, waarin wordt voorzien in de artikelen 133 en 135 van de nieuwe gemeentewet. De Raad van State stelt zich evenwel de vraag of dezelfde regel niet moet worden aangenomen voor de goederen die onbewoonbaar zijn verklaard krachtens de wetgeving op de huisvesting.

Art. 15. — Om de terminologie eenvormig te maken moet in paragraaf 1, eerste lid, worden geschreven: «eensluitend advies...».

De opmerking geldt ook voor artikel 28.

Bovendien wordt de volgende tekst voorgesteld voor paragraaf 1:

«Art. 15. § 1. De Executieve kan na het eensluitende advies van de commissie, een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort van de bewaarijst royeren of de bijzondere voorwaarden inzake behoud waaraan dat goed is gebonden, wijzigingen.

De Executieve begint de procedure uit eigen beweging of op verzoek van:

- 1° de commissie;
- 2° het college van burgemeester en schepenen van de gemeente op het grondgebied waarvan het goed is gelegen;
- 3° honderdvijftig personen die ten minste achttien jaar oud zijn en in het Gewest gedomicilieerd zijn;
- 4° de eigenaar, wanneer hem een stedenbouwkundige vergunning is geweigerd of hem een negatief stedenbouwkundig attest is afgegeven louter omdat zijn goed op de bewaarijst is ingeschreven of aan bijzondere voorwaarden inzake behoud is gebonden».

In paragraaf 2 schrijve men: «vastgesteld» in plaats van «voorzien». In paragraaf 3 schrijve men: «pas» in plaats van «slechts».

Art. 25. — Het zou beter zijn te schrijven:

«... vanaf de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van de beslissing van de Executieve om die procedure te beginnen of vanaf de kennisgeving van die beslissing aan de eigenaar, tot het einde van die procedure».

Art. 28. — Het zou beter zijn te schrijven:

«Art. 28. § 1. Indien vaststaat dat zich sinds de datum van het beschermingsbesluit nieuwe omstandigheden hebben voorgedaan waardoor de waarde van het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, vermindert volgens de maatstaven vastgelegd in artikel 2, 1°, kan de Executieve, na het eensluitende advies van de commissie, de bescherming van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, opheffen of de in artikel 21 bedoelde beschermingszone wijzigen.

(1) Le délai pour l'accomplissement de cette formalité peut paraître bref. Un délai plus long pourrait être prévu.

(1) De termijn voor het vervullen van die formaliteit lijkt kort. Men zou kunnen voorzien in een langere termijn.

L'Exécutif entame la procédure d'initiative ou à la demande :

- 1° de la commission;
- 2° du collège des bourgmestre et échevins de la commune sur le territoire de laquelle le bien est situé;
- 3° de cent cinquante personnes âgées de dix-huit ans au moins et domiciliées dans la région;
- 4° du propriétaire, lorsqu'au seul motif que son bien est classé ou se situe dans une zone de protection, un permis ou un certificat d'urbanisme lui a été refusé.

Art. 29. — Le paragraphe 1er vise «un bien classé relevant du patrimoine immobilier», alors que le paragraphe 3 vise, non seulement un bien classé, mais aussi un bien «inscrit sur la liste de sauvegarde».

La question se pose de savoir si l'intention des auteurs du projet est de limiter l'application du paragraphe 1er et du paragraphe 2 à la seule hypothèse d'un bien classé, à l'exclusion d'un bien simplement inscrit sur la liste de sauvegarde.

Si telle n'est pas cette intention, le texte doit être revu.

Le texte néerlandais du paragraphe 2, alinéa 1er, devrait être rédigé en tenant compte de l'observation qui est faite dans la version néerlandaise du présent avis.

Art. 34. — Le texte néerlandais du paragraphe 2, alinéa 4, devrait être rédigé en tenant compte de l'observation qui est faite dans la version néerlandaise du présent avis.

Art. 38. — Il y a lieu d'écrire :

«Art. 38. Les articles 1er à 37 entrent en vigueur ...».

En effet, la disposition qui habilite l'Exécutif à fixer la date de l'entrée en vigueur de la norme législative doit être formellement exceptée de cette habilitation, car elle doit, elle, entrer en vigueur dans le délai normal d'entrée en vigueur des lois, décrets et ordonnances.

La chambre était composée de

Messieurs C.-L. CLOSSET, Président de chambre,
R. ANDERSEN, Conseiller d'Etat,
J. MESSINNE, Conseiller d'Etat,
P. GHOTOT, Assesseur de la section de législation,
Madame J. GIELISSEN, Greffier assumé.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. R. Andersen.

Le rapport a été présenté par M. P. Vanhaeverbeek, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. S. Saint-Viteux, référendaire adjoint.

Le Greffier,
J. GIELISSEN

Le Président,
C.-L. CLOSSET

De Executieve begint de procedure uit eigen beweging of op verzoek van :

- 1° de commissie;
- 2° het college van burgemeester en schepenen van de gemeente op het grondgebied waarvan het goed is gelegen;
- 3° hondervijftig personen die ten minste achttien jaar oud zijn en in het Gewest gedomicilieerd zijn;
- 4° de eigenaar, wanneer hem een stedenbouwkundige vergunning of een stedenbouwkundig attest is geweigerd louter omdat zijn goed beschermd is of in een beschermingszone ligt».

Art. 29. — In paragraaf 1 is sprake van «een beschermd goed dat tot het onroerende erfgoed behoort», terwijl in paragraaf 3 niet alleen sprake is van een beschermd goed maar ook van een goed dat «op de bewaarijst ingeschreven» is.

De vraag is of het in de bedoeling van de stellers van het ontwerp ligt om de toepassing van paragraaf 1 en paragraaf 2 louter tot het geval van een beschermd goed te beperken, met uitsluiting van een goed dat gewoon op de bewaarijst is ingeschreven.

Als dat niet de bedoeling is, moet de tekst worden herzien.

In paragraaf 2, eerste lid, schrijve men aan het begin van de eerste volzin: «In het geval dat ...».

Art. 34. — In paragraaf 2, vierde lid, schrijve men: «aannemer» in plaats van «ondernemer».

Art. 38. — Men schrijve :

«Art. 38. De artikelen 1 tot 37 treden in werking... en uiterlijk op 1 oktober 1992».

De bepaling die de Executieve machtigt om de datum van inwerkingtreding van de rechtsregel vast te stellen, moet immers uitdrukkelijk van die machtiging worden uitgesloten omdat die bepaling zelf in werking moet treden binnen de normale termijn voor inwerkingtreding van de wetten, decreten en ordonnances.

De kamer was samengesteld uit

de heren C.-L. CLOSSET, Kamervoorzitter,
R. ANDERSEN, Staatsraad,
J. MESSINNE, Staatsraad,
P. GHOTOT, Assessor van de afdeling wetgeving,
Mevrouw J. GIELISSEN, toegevoegd Griffier.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer R. Andersen.

Het verslag werd uitgebracht door de heer P. Vanhaeverbeek, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de heer S. Saint-Viteux, adjunct referendaris.

De Griffier,
J. GIELISSEN

De Voorzitter,
C.-L. CLOSSET

**PROJET D'ORDONNANCE
RELATIVE A LA CONSERVATION
DU PATRIMOINE IMMOBILIER**

L'EXECUTIF DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE,

Sur proposition du Ministre de l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature et de la Politique de l'Eau,

ARRETE :

Le Ministre de l'Exécutif de la Région de la Bruxelles-Capitale, chargé du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature et de la Politique de l'Eau est chargé de présenter au Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, au nom de l'Exécutif qui en a délibéré, le projet d'ordonnance dont la teneur suit :

CHAPITRE Ier

Généralités

Art. 1er. — La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 107^{quater} de la Constitution.

Art. 2. — La présente ordonnance entend par :

1° patrimoine immobilier: l'ensemble des biens immeubles qui présentent un intérêt historique, archéologique, artistique, esthétique, scientifique, social, technique ou folklorique, à savoir :

- a) au titre de monument: toute œuvre architecturale ou sculpturale, y compris les éléments qui en font essentiellement partie, immeubles par nature ou par destination;
- b) au titre d'ensemble: tout groupe de biens immobiliers, formant un ensemble urbain ou rural suffisamment cohérent pour faire l'objet d'une délimitation topographique et remarquable par son homogénéité ou par son intégration dans le paysage;
- c) au titre de site: toute œuvre de la nature ou toute œuvre combinée de l'homme et de la nature constituant un espace où la construction est rare et qui présente une cohérence spatiale;
- d) au titre de site archéologique: tout bâtiment, ensemble ou site qui comprend ou est susceptible de comprendre des restes, objets ou traces du passé.

2° conservation: l'ensemble des mesures visant à l'identification, l'étude, la sauvegarde, la protection, le classement, l'entretien, la gestion, la restauration, la consolidation et la mise en valeur du patrimoine immobilier, dans le but de l'intégrer dans le cadre de la vie contemporaine.

**ONTWERP VAN ORDONNANTIE
INZAKE HET BEHOUD VAN HET
ONROERENDE ERFGOED**

DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE
EXECUTIEVE,

Op de voordracht van de Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve, belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid,

BESLUIT :

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve, belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid, wordt gelast namens de Executieve, die hierover heeft beraadslaagd, bij de Brusselse Hoofdstedelijke Raad het ontwerp van ordonnantie in te dienen waarvan de tekst hierna volgt :

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Art. 1. — Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 107^{quater} van de Grondwet.

Art. 2. — Deze ordonnantie verstaat onder :

1° onroerend erfgoed: het geheel van de onroerende goederen met een historische, archeologische, artistieke, esthetische, wetenschappelijke, sociale, technische of volkskundige waarde, te weten :

- a) als monument: elk bouwkundig werk of beeldhouwwerk, met inbegrip van de elementen die er noodzakelijk deel van uitmaken, onroerend van nature of door bestemming;
- b) als geheel: iedere groep van onroerende goederen die een stedelijk geheel of een dorpsgeheel vormt dat voldoende samenhangend is om topografisch te worden afgebakend en merkwaardig is door zijn homogeniteit of doordat het in zijn omgeving is geïntegreerd;
- c) als landschap: elk werk van de natuur of elk gecombineerd werk van de mens en van de natuur, met weinig bebouwing en dat een ruimtelijke samenhang vertoont;
- d) als archeologische vindplaats: elk gebouw, geheel of landschap dat overblijfselen, voorwerpen of sporen uit het verleden bevat of kan bevatten.

2° behoud: het geheel van de maatregelen gericht op het identificeren, de studie, de bewaring, de bescherming, de rangschikking, het onderhoud, het beheer, de restauratie, het verstevigen en het tot zijn recht doen komen van het onroerende erfgoed, teneinde het te integreren in het hedendaagse leven.

3° zone de protection du patrimoine immobilier: la zone établie autour d'un monument, d'un ensemble, d'un site ou d'un site archéologique dont le périmètre est fixé en fonction des exigences de la protection des abords du patrimoine immobilier.

4° Région: la Région de Bruxelles-Capitale.

5° Exécutif: l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale.

6° propriétaire: la personne physique ou morale de droit privé ou de droit public, titulaire d'un droit de propriété, d'usufruit, d'emphytéose ou de superficie sur un bien relevant du patrimoine immobilier ou, dans le cas de la délimitation d'une zone de protection, sur un bien immobilier situé dans cette zone.

CHAPITRE II

La Commission

Art. 3. — § 1er. Il est institué une Commission royale des monuments et des sites de la Région de Bruxelles-Capitale, ci-après dénommée «la Commission».

Elle est chargée de donner à l'Exécutif les avis requis par la présente ordonnance ou en vertu de celle-ci.

Elle peut aussi donner un avis à l'Exécutif, à la demande de celui-ci ou de sa propre initiative, sur toute question se rapportant à un bien relevant du patrimoine immobilier.

§ 2. L'Exécutif arrête la composition, l'organisation et les règles de fonctionnement de la Commission en consacrant l'application des principes suivants:

1° La Commission se compose de 18 membres, l'Exécutif pouvant augmenter ou diminuer ce nombre sans toutefois qu'il ne puisse jamais être inférieur à 12 ni supérieur à 24.

2° La Commission doit comporter en permanence au moins:

- a) un membre spécialisé en matière de patrimoine naturel;
- b) un membre spécialisé en matière d'archéologie;
- c) un membre spécialisé en matière de recherches historiques;
- d) un membre spécialisé en matière de patrimoine architectural.

3° Les membres de la Commission sont nommés par l'Exécutif pour une durée de quatre ans. Leur mandat peut être renouvelé.

4° La Commission est renouvelée tous les deux ans par moitié. A titre dérogatoire et pour la première fois, la moitié des membres de la Commission sont nommés pour 2 ans.

3° beschermingszone van het onroerende erfgoed: de zone rondom een monument, een geheel, een landschap of een archeologische vindplaats, waarvan de omtrek wordt vastgesteld naar vereiste van de bescherming van de directe omgeving van het onroerende erfgoed.

4° Gewest: het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

5° Executieve: de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve.

6° eigenaar: de natuurlijke persoon of de privaatrechtelijke of publiekrechtelijke rechtspersoon, houder van een eigendomsrecht, van een vruchtgebruik, van een erfpacht of een recht van opstal op een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, of indien een beschermingszone wordt afgebakend, op een onroerend goed gelegen in deze zone.

HOOFDSTUK II

De Commissie

Art. 3. — § 1. Er wordt een Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest opgericht, hierna «de Commissie» genoemd.

Zij wordt ermede belast aan de Executieve de adviezen te verstrekken die door of krachtens deze ordonnantie zijn vereist.

Zij kan eveneens de Executieve op aanvraag van deze laatste of uit eigen beweging, van advies dienen over iedere aangelegenheid die betrekking heeft op een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort.

§ 2. De Executieve stelt de samenstelling, de organisatie en de regels voor de werkwijze van de Commissie vast en stelt de volgende principes voorop:

1° De Commissie wordt samengesteld uit 18 leden, de Executieve kan dit aantal vermeerderen of verminderen, hun aantal mag echter nooit onder 12 of boven 24 liggen.

2° De Commissie moet steeds tenminste volgende leden bevatten:

- a) een lid gespecialiseerd inzake natuurlijk erfgoed;
- b) een lid gespecialiseerd inzake archeologie;
- c) een lid gespecialiseerd inzake historisch onderzoek;
- d) een lid gespecialiseerd inzake bouwkundig erfgoed.

3° De leden van de Commissie worden door de Executieve benoemd voor een termijn van vier jaar. Hun mandaat kan worden vernieuwd.

4° De Commissie wordt om de twee jaar voor de helft vernieuwd. Bij wijze van afwijking en voor de eerste keer, wordt de helft van de leden voor twee jaar benoemd.

5° La répartition des mandats entre francophones et néerlandophones est respectivement de 2/3 et 1/3.

§ 3. La Commission adopte un règlement d'ordre intérieur qu'elle soumet à l'approbation de l'Exécutif.

Les avis, observations et suggestions sont formulés à l'unanimité. A défaut d'unanimité, l'avis consiste en la reproduction de toutes les opinions exprimées lors des travaux.

Elle peut créer des groupes de travail et demander le concours d'experts.

§ 4. La Commission est assistée d'un secrétariat permanent.

Parmi les missions de celui-ci figurent notamment :

- 1° le secrétariat et l'administration interne de la Commission;
- 2° la tenue à la disposition du public de l'inventaire et du registre.

CHAPITRE III

L'inventaire et le registre du patrimoine immobilier

Art. 4. — § 1°. D'initiative ou sur proposition de la Commission, l'Exécutif dresse, tient à jour et publie un inventaire du patrimoine immobilier de la Région.

L'Exécutif arrête la procédure relative à l'établissement, la mise à jour et la publication de l'inventaire.

Toute demande de permis d'urbanisme, de permis de lotir ou de certificat d'urbanisme se rapportant à un bien inscrit à l'inventaire est soumise à l'avis préalable de la Commission, ainsi qu'aux mesures particulières de publicité et à l'avis de la commission de concertation, en application de l'ordonnance du 29 août 1991 organique de la planification et de l'urbanisme.

§ 2. L'Exécutif dresse et tient à jour un registre des biens immobiliers inscrits sur la liste de sauvegarde, classés ou faisant l'objet d'une procédure de classement.

Art. 5. — L'Exécutif arrête la forme de l'inventaire et du registre et détermine les mentions qui doivent y figurer.

5° De verdeling van de mandaten tussen Franstaligen en Nederlandstaligen bedraagt respectievelijk 2/3 en 1/3.

§ 3. De Commissie keurt een huishoudelijk reglement goed dat ze ter goedkeuring voorlegt aan de Executieve.

De adviezen, opmerkingen en suggesties worden met eenparigheid van stemmen geformuleerd. Bij ontstentenis van eenparigheid bestaat het advies uit de weergave van alle standpunten die tijdens de werkzaamheden naar voor werden gebracht.

Ze kan werkgroepen oprichten en de hulp van deskundigen vragen.

§ 4. De Commissie wordt bijgestaan door een vast secretariaat.

Dit wordt onder meer belast met :

- 1° het secretariaat en de interne administratie van de Commissie.
- 2° het ter beschikking stellen van het publiek van de inventaris en het register.

HOOFDSTUK III

De inventaris en het register van het onroerende erfgoed

Art. 4. — § 1. Uit eigen beweging of op voorstel van de Commissie maakt de Executieve een inventaris op van het onroerende erfgoed van het Gewest, houdt deze inventaris bij en maakt die bekend.

De Executieve legt de procedure vast betreffende het opmaken, het bijhouden en het bekendmaken van de inventaris.

Iedere aanvraag om een stedenbouwkundige vergunning, een verkavelingsvergunning of een stedenbouwkundig attest met betrekking tot een goed dat in de inventaris is ingeschreven, is gebonden aan het voorafgaande advies van de Commissie, alsook aan de bijzondere regels van openbaarmaking en aan het advies van de overlegcommissie, met toepassing van de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw.

§ 2. De Executieve maakt een register op van het onroerende erfgoed, dat ingeschreven is op de bewaarlister, beschermd is of dat het voorwerp van een beschermingsprocedure is, en houdt dit register bij.

Art. 5. — De Executieve legt de vorm van de inventaris en van het register vast, en bepaalt welke vermeldingen erin moeten voorkomen.

Il communique à chaque commune l'extrait de l'inventaire et du registre qui se rapportent aux biens relevant du patrimoine immobilier situés sur son territoire.

L'inscription d'un bien relevant du patrimoine immobilier à l'inventaire produit ses effets à dater de la communication à la commune concernée de l'extrait y relatif.

Art. 6. — Quiconque peut prendre connaissance de l'inventaire et du registre sur simple demande à l'administration régionale, à l'administration communale ou au secrétariat de la Commission et en obtenir copie à ses frais.

CHAPITRE IV

La liste de sauvegarde

Section 1

Inscription sur la liste de sauvegarde et imposition de conditions particulières de conservation

Art. 7. — § 1er. L'Exécutif dresse la liste de sauvegarde. Il peut y inscrire tout bien relevant du patrimoine immobilier, soit d'initiative, soit sur la proposition de la Commission.

§ 2. Après avis de la Commission, l'Exécutif peut également inscrire sur la liste de sauvegarde tout bien relevant du patrimoine immobilier :

- 1° soit à la demande du collège des bourgmestre et échevins de la commune où le bien est situé;
- 2° soit à la demande de cent cinquante personnes âgées de dix-huit ans au moins et domiciliées dans la Région;
- 3° soit à la demande du propriétaire.

La Commission donne son avis dans les nonante jours de la demande. Passé ce délai, l'avis est réputé défavorable.

L'Exécutif arrête la forme et le contenu des demandes visées à l'alinéa 1er.

§ 3. Avant d'inscrire un bien relevant du patrimoine immobilier sur la liste de sauvegarde, l'Exécutif est tenu d'en aviser le propriétaire par lettre recommandée à la poste.

Dans les trente jours de l'expédition de cette notification, le propriétaire peut faire connaître à l'Exécutif et par lettre recommandée à la poste ses observations au sujet du projet d'inscription sur la liste de sauvegarde.

Zij doet aan iedere gemeente een uittreksel uit de inventaris en het register toekomen betreffende de goederen die tot het onroerende erfgoed behoren en die gelegen zijn op het grondgebied van die gemeente.

De inschrijving in de inventaris van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, wordt van kracht vanaf de datum waarop het uittreksel terzake aan de betrokken gemeente wordt megedeeld.

Art. 6. — Eenieder kan op eenvoudig verzoek bij de gewestelijke administratie, bij het gemeentebestuur of op het secretariaat van de Commissie inzage nemen van de inventaris en van het register, en er op eigen kosten een afschrift van krijgen.

HOOFDSTUK IV

De bewaarlijst

Afdeling 1

Het inschrijven op de bewaarlijst en het opleggen van bijzondere behoudsvoorwaarden

Art. 7. — § 1. De Executieve stelt de bewaarlijst op. Zij kan daarop, hetzij uit eigen beweging, hetzij op voorstel van de Commissie, ieder goed inschrijven dat tot het onroerende erfgoed behoort.

§ 2. Na advies van de Commissie kan de Executieve eveneens op de bewaarlijst ieder goed inschrijven dat tot het onroerende erfgoed behoort :

- 1° hetzij op verzoek van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar het goed is gelegen;
- 2° hetzij op verzoek van honderdvijftig personen die tenminste achttien jaar oud zijn en hun woonplaats hebben in het Gewest;
- 3° hetzij op verzoek van de eigenaar.

De Commissie brengt haar advies uit binnen negentig dagen na het verzoek. Na het verstrijken van die termijn wordt het advies geacht ongunstig te zijn.

De Executieve bepaalt de vorm en de inhoud van de in het eerste lid bedoelde verzoeken.

§ 3. Alvorens een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort op de bewaarlijst in te schrijven, moet de Executieve de eigenaar ervan op de hoogte brengen bij een ter post aangetekende brief.

Binnen dertig dagen na de verzending van deze kennisgeving kan de eigenaar zijn opmerkingen betreffende het voornemen om het goed in te schrijven op de bewaarlijst aan de Executieve doen toekomen, bij een ter post aangetekende brief.

Passé ce délai, la procédure est poursuivie.

Art. 8. — § 1er. L'arrêté portant inscription sur la liste de sauvegarde d'un bien relevant du patrimoine immobilier doit être motivé au regard notamment des observations éventuelles du propriétaire et doit contenir les mentions suivantes :

- 1° la description sommaire du bien ainsi que sa dénomination éventuelle;
- 2° le nom et l'adresse du propriétaire;
- 3° la référence cadastrale du bien;
- 4° l'intérêt qu'il présente selon les critères définis à l'article 2, 1°.

En ce qui concerne les ensembles, sites et sites archéologiques, un plan de délimitation est annexé à l'arrêté.

§ 2. L'arrêté portant inscription sur la liste de sauvegarde d'un bien relevant du patrimoine immobilier peut en outre déterminer les conditions particulières de conservation auxquelles le bien immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde est soumis.

Ces conditions peuvent comporter des restrictions au droit de propriété, en ce compris l'interdiction totale ou partielle de bâtir.

Art. 9. — § 1er. L'Exécutif communique l'arrêté portant inscription sur la liste de sauvegarde au fonctionnaire délégué désigné en exécution de l'ordonnance du 29 août 1991 organique de la planification et de l'urbanisme.

En outre, il le notifie par lettre recommandée à la poste :

- 1° à la Commission;
- 2° à la commune;
- 3° au propriétaire;
- 4° à toute personne que l'Exécutif juge opportun d'informer.

§ 2. Dans les quinze jours suivant la notification de l'arrêté, le propriétaire est tenu d'en informer le locataire, l'occupant ainsi que toute personne que le propriétaire, le locataire ou l'occupant aurait chargée ou autorisée à effectuer des travaux dans le bien relevant du patrimoine immobilier, sous peine d'être tenu pour responsable solidairement de la remise en état des lieux ordonnée par le tribunal en vertu de l'article 36.

Mention de cette obligation doit apparaître dans l'acte de notification de l'arrêté.

Na het verstrijken van die termijn wordt de procedure voortgezet.

Art. 8. — § 1. Het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, moet met redenen worden omkleed, wat betreft onder meer de eventuele opmerkingen van de eigenaar, en moet de volgende gegevens bevatten :

- 1° een korte beschrijving alsook de eventuele benaming van het goed;
- 2° de naam en het adres van de eigenaar;
- 3° de kadastrale aanduiding van het goed;
- 4° de waarde van het goed, volgens de maatstaven bepaald in artikel 2, 1°.

Met betrekking tot de gehelen, landschappen en archeologische landschappen wordt bij dit besluit een plan van afbakening gevoegd.

§ 2. Het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort kan overigens de bijzondere voorwaarden voor het behoud bepalen waaraan het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende goed is gebonden.

Deze voorwaarden kunnen beperkingen betreffende het eigendomsrecht inhouden, met inbegrip van het volledig of gedeeltelijk bouwverbod.

Art. 9. — § 1. De Executieve doet het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst toekomen aan de gemachtigde ambtenaar aangewezen ingevolge de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende de organisatie van de planning en de stedenbouw.

Bovendien brengt zij dit ter kennis, bij een ter post aangetekende brief, van :

- 1° de Commissie;
- 2° de gemeente;
- 3° de eigenaar;
- 4° alle anderen van wie de Executieve het nuttig acht dat zij worden ingelicht.

§ 2. Binnen vijftien dagen na de kennisgeving van het besluit is de eigenaar verplicht om de huurder, de bewoner hiervan kennis te geven, alsook elke persoon die de eigenaar, de huurder of de bewoner zou hebben belast of toegelaten om werken uit te voeren aan het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, op straffe van hoofdelijk aansprakelijk te worden gesteld voor de herstelling van het goed, bevolen door de rechtbank krachtens artikel 36.

Deze verplichting dient te worden vermeld in de akte van kennisgeving van het besluit.

Art. 10. — L'arrêté portant inscription sur la liste de sauvegarde est obligatoire dès le jour de sa publication, par mention, au *Moniteur belge*. Il est transcrit au bureau de conservation des hypothèques.

A l'égard des autorités et personnes visées à l'article 9, 1er, l'arrêté est obligatoire dès sa notification si celle-ci précède la publication au *Moniteur belge*.

Section 2 *Effets*

Art. 11. — Le propriétaire d'un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde a l'obligation de le maintenir en bon état par des travaux d'entretien et de respecter les conditions particulières de conservation qui auraient été prescrites.

Art. 12. — § 1er. Il est interdit, sans autorisation préalable et écrite de l'Exécutif:

1° d'exécuter les travaux et actes énumérés ci-après à un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde:

- a) le démolir en tout ou en partie;
- b) le restaurer en tout ou en partie;
- c) le déplacer en tout ou en partie;
- d) en modifier l'aspect.

2° d'utiliser un tel bien ou d'en modifier l'usage de manière telle qu'il perde son intérêt selon les critères définis à l'article 2, 1°;

3° d'exécuter des travaux dans un tel bien en méconnaissance des conditions particulières de conservation;

4° de faire des fouilles ou des recherches dans un tel bien.

§ 2. L'autorisation est périmée si, dans les deux années de sa délivrance, le bénéficiaire n'a pas entamé sa réalisation de façon significative. L'interruption des travaux pendant plus d'un an entraîne également la péremption de l'autorisation. L'interruption des travaux peut être établie par toutes voies de droit.

§ 3. L'Exécutif ne peut accorder l'autorisation visée au paragraphe premier que de l'avis conforme de la Commission.

Art. 10. — Het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst is bindend te rekenen van de dag waarop het bij wege van vermelding in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt. Het wordt overgeschreven op het kantoor van bewaring der hypotheeken.

Ten aanzien van de overheden en personen bedoeld in artikel 9, 1, is het besluit bindend te rekenen van de kennisgeving ervan, indien deze aan de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* voorafgaat.

Afdeling 2 *Gevolgen*

Art. 11. — De eigenaar van een goed behorend tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende erfgoed is verplicht om dit door onderhoudswerken in goede staat te houden en om de bijzondere behoudsvoorwaarden, die eventueel werden voorgeschreven, na te leven.

Art. 12. — § 1. Zonder voorafgaande en schriftelijke toestemming van de Executieve, is het verboden om:

1° aan een goed behorend tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende erfgoed, de hierna vermelde werken uit te voeren en handelingen te verrichten:

- a) het volledig of gedeeltelijk afbreken;
- b) het volledig of gedeeltelijk restaureren;
- c) het volledig of gedeeltelijk verplaatsen;
- d) het uitzicht ervan te veranderen.

2° een dergelijk goed te gebruiken of het gebruik ervan zodanig te wijzigen dat het zijn belang verliest volgens de maatstaven bepaald in artikel 2, 1°;

3° in een dergelijk goed werkzaamheden uit te voeren met veronachtzaming van de bijzondere behoudsvoorwaarden;

4° in een dergelijk goed opgravingen te doen of onderzoek te verrichten.

§ 2. De vergunning vervalt indien de vergunninghouder binnen twee jaar na afgifte niet duidelijk met de verwezenlijking van de vergunning van start is gegaan. Bij onderbreking van de werkzaamheden gedurende meer dan een jaar vervalt de vergunning eveneens. De onderbreking van de werkzaamheden kan worden bewezen door alle rechtsmiddelen.

§ 3. De Executieve kan de in de eerste paragraaf bedoelde vergunning slechts verlenen na het eensluidend advies van de Commissie.

L'Exécutif soumet, pour avis, la demande d'autorisation à la Commission. Celle-ci notifie son avis dans les trente jours de la réception de la demande de l'Exécutif. Passé ce délai, si la Commission n'a pas notifié son avis à l'Exécutif, celui-ci peut, par lettre recommandée à la poste, adresser un rappel à la Commission. Si, à l'expiration d'un nouveau délai de quinze jours prenant cours à la date du dépôt à la poste de ce rappel, l'Exécutif n'a pas reçu notification de l'avis de la Commission, la procédure est poursuivie.

§ 4. Les servitudes qui procèdent des dispositions législatives ou réglementaires relatives à la police de la voirie et des constructions ne sont pas applicables aux biens relevant du patrimoine immobilier inscrits sur la liste de sauvegarde si elles peuvent entraîner des mesures prohibées en vertu du paragraphe 1er.

§ 5. L'Exécutif détermine la forme et le contenu de la demande d'autorisation ainsi que la procédure d'octroi de celle-ci.

La décision de l'Exécutif doit intervenir dans les nonante jours de la réception de la demande.

Passé ce délai, si la demande n'a pas fait l'objet d'une décision, le demandeur peut, par lettre recommandée à la poste, adresser un rappel à l'Exécutif.

Si, à l'expiration d'un délai de quarante-cinq jours, prenant cours à la date du dépôt à la poste, de l'envoi recommandé contenant rappel, le demandeur n'a pas reçu de décision, il peut, sans autre formalité, passer à l'exécution des travaux ou accomplir les actes en se conformant à toutes autres dispositions législatives et réglementaires applicables.

§ 6. Les autorisations accordées en application de toutes autres dispositions législatives ou réglementaires ne dispensent pas le bénéficiaire de se conformer aux prescriptions du paragraphe 1er.

§ 7. Par dérogation aux articles 133 et 135 de la loi communale, lorsqu'un bien inscrit sur la liste de sauvegarde menace ruine, le bourgmestre ne peut en ordonner la démolition partielle ou totale sans notifier sa décision à l'Exécutif. Cette décision est exécutoire au terme des dix jours qui suivent la réception de cette notification, si l'Exécutif ne l'a pas suspendue par lettre recommandée à la poste.

De Executieve legt de vergunningsaanvraag om advies voor aan de Commissie. Binnen dertig dagen na de ontvangst van het verzoek van de Executieve geeft de Commissie kennis van haar advies. Na het verstrijken van die termijn en indien de Commissie haar advies niet ter kennis heeft gebracht van de Executieve, kan deze, bij een ter post aangetekende brief, aan de Commissie een rappelbrief sturen. Heeft de Executieve geen advies ontvangen van de Commissie bij het verstrijken van een nieuwe termijn van vijftien dagen met ingang op de datum waarop de rappelbrief ter post is afgegeven, dan wordt de procedure voortgezet.

§ 4. De erfdienstbaarheden die ontstaan uit de wets- of verordeningsbepalingen inzake de wegen- en bouwpolitie zijn niet van toepassing op de goederen behorend tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende erfgoed indien zij maatregelen ten gevolge kunnen hebben die verboden zijn uit hoofde van paragraaf 1.

§ 5. De Executieve bepaalt de vorm en de inhoud van de vergunningsaanvraag en de procedure voor het verlenen hiervan.

De beslissing van de Executieve moet worden genomen binnen negentig dagen na de ontvangst van de aanvraag.

Wanneer deze termijn verstreken is, kan de aanvrager, bij een ter post aangetekende brief, een rappelbrief sturen aan de Executieve indien er betreffende deze aanvraag geen beslissing werd genomen.

Heeft de aanvrager geen beslissing ontvangen bij het verstrijken van een termijn van vijfenveertig dagen met ingang op de dag waarop de rappelbrief ter post is afgegeven, dan mag hij zonder verdere formaliteiten overgaan tot het uitvoeren van de werken of het verrichten van de handelingen, in naleving van alle andere wets- en verordeningsbepalingen die van toepassing zijn.

§ 6. De vergunningen verleend met toepassing van alle andere wets- en verordeningsbepalingen ontslaan de begunstigde niet van de verplichting om zich te gedragen naar de voorschriften van paragraaf 1.

§ 7. In afwijking van de artikelen 133 en 135 van de gemeentewet kan de burgemeester het gedeeltelijk of volledig afbreken van een bouwvallig goed, ingeschreven op de bewaarlijst, niet bevelen zonder kennis te geven van zijn beslissing aan de Executieve. Deze beslissing is uitvoerbaar na een termijn van tien dagen te rekenen vanaf de ontvangst van deze kennisgeving, indien de Executieve deze beslissing niet bij een ter post aangetekende brief heeft geschorst.

Art. 13. — § 1er. Les effets de l'inscription sur la liste de sauvegarde suivent les biens relevant du patrimoine immobilier, en quelques mains qu'ils passent.

§ 2. En cas de transfert d'un bien relevant du patrimoine immobilier, l'officier instrumentant est tenu de recueillir auprès des administrations communales les informations relatives à l'inscription éventuelle de ce bien sur la liste de sauvegarde.

Il fait mention de cette inscription dans l'acte constatant le transfert.

Dans toute publicité faite à l'occasion d'une vente, l'officier instrumentant est tenu de faire mention de l'inscription sur la liste de sauvegarde du patrimoine immobilier.

§ 3. Lorsqu'un bien relevant du patrimoine immobilier est inscrit sur la liste de sauvegarde, les administrations communales sont tenues, lors de la délivrance d'un certificat d'urbanisme ou des renseignements urbanistiques visés à l'article 174 de l'ordonnance du 28 août 1991 organique de la planification et de l'urbanisme, de le préciser.

Art. 14. — L'avis préalable de la Commission est requis avant la délivrance des autorisations dont un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde doit faire l'objet en vertu de dispositions de nature législative prises dans les matières visées à l'article 107^{quater} de la Constitution.

L'Exécutif organise la procédure relative à cet avis en prescrivant qu'à défaut de s'être prononcée dans un délai déterminé, la Commission est considérée comme ayant émis un avis favorable.

Section III

Radiation de la liste de sauvegarde et modification des conditions de conservation

Art. 15. — § 1er. Après avis favorable de la Commission, l'Exécutif peut radier de la liste de sauvegarde un bien relevant du patrimoine immobilier ou modifier les conditions particulières de conservation auxquelles ce bien est soumis.

L'Exécutif entame la procédure de radiation ou de modification des conditions particulières de conservation soit d'initiative, soit sur proposition de la Commission.

Art. 13. — § 1. De gevolgen van de inschrijving op de bewaarlijst volgen de goederen die tot het onroerende erfgoed behoren, in welke handen ze ook overgaan.

§ 2. In geval van overdracht van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, moet de instrumenterende ambtenaar bij de gemeentebesturen alle informatie verzamelen met betrekking tot de eventuele inschrijving van dit goed op de bewaarlijst.

Hij maakt melding van die inschrijving in de akte die de overdracht vaststelt.

Bij de publiciteit die met een verkoop gepaard gaat, is de instrumenterende ambtenaar verplicht te vermelden dat het onroerende erfgoed op de bewaarlijst werd ingeschreven.

§ 3. Wanneer een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, ingeschreven wordt op de bewaarlijst, zijn de gemeentebesturen gehouden dit te vermelden bij de afgifte van het stedenbouwkundig attest of bij het verstrekken van de stedenbouwkundige inlichtingen bedoeld in artikel 174 van de ordonnantie van 29 augustus houdende organisatie van de planning en de stedenbouw.

Art. 14. — De Commissie moet om advies worden gevraagd alvorens de vergunningen worden afgegeven die krachtens bepalingen van wetgevende aard, vastgesteld in de aangelegenheden bedoeld in artikel 107^{quater} van de Grondwet, vereist zijn voor een goed dat behoort tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende erfgoed.

De Executieve organiseert de adviesprocedure met de duidelijke vermelding dat bij ontstentenis van een uitspraak, binnen een bepaalde termijn, de Commissie geacht wordt een gunstig advies te hebben uitgebracht.

Afdeling III

Royering van de bewaarlijst en wijziging van de behoudsvoorwaarden

Art. 15. — § 1. Na gunstig advies van de Commissie kan de Executieve een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort van de bewaarlijst royeren of de bijzondere behoudsvoorwaarden wijzigen waaraan dit goed is gebonden.

De Executieve vat de procedure aan tot het royeren of tot het wijzigen van de bijzondere behoudsvoorwaarden hetzij uit eigen beweging, hetzij op voorstel van de Commissie.

L'Exécutif peut également être saisi :

- 1° soit à la demande du collège des bourgmestre et échevins de la commune où le bien est situé;
- 2° soit à la demande de cent cinquante personnes âgées de dix-huit ans au moins et domiciliées dans la Région;
- 3° soit à la demande du propriétaire. L'Exécutif ne peut être saisi par le propriétaire qu'en cas de refus préalable d'un permis d'urbanisme ou de délivrance préalable d'un certificat d'urbanisme négatif, motivé par le seul fait de l'inscription du bien sur la liste de sauvegarde ou de l'existence des conditions particulières de conservation auxquelles son bien est soumis.

§ 2. La demande de radiation de la liste de sauvegarde ou de modification des conditions particulières de conservation est instruite selon les formes et procédures prévues pour l'inscription sur la liste de sauvegarde.

§ 3. Les autorités et personnes visées au § 1er, alinéa 3, qui se sont vu refuser la radiation ou la modification des conditions de conservation ne sont autorisées à introduire une nouvelle demande relative au même bien relevant du patrimoine immobilier, qu'après un délai de deux ans à compter de la notification de l'arrêté de refus.

CHAPITRE V

Le classement

Section 1 Procédure de classement

Art. 16. — § 1er. L'Exécutif classe les biens relevant du patrimoine immobilier en arrêtant, si nécessaire, la délimitation d'une zone de protection. Il entame la procédure de classement soit d'initiative, soit sur la proposition de la Commission.

§ 2. Après avis de la Commission, l'Exécutif entame la procédure de classement de tout bien relevant du patrimoine immobilier :

- 1° soit à la demande du collège des bourgmestre et échevins de la commune où le bien est situé;
- 2° soit à la demande de cent cinquante personnes âgées de dix-huit ans au moins et domiciliées dans la Région;
- 3° soit à la demande du propriétaire.

De Executieve kan eveneens worden geadieerd :

- 1° hetzij op verzoek van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar het goed is gelegen;
- 2° hetzij op verzoek van honderdvijftig personen ouder dan achttien jaar en gedomicilieerd in het Gewest;
- 3° hetzij op het verzoek van de eigenaar. De Executieve kan slechts worden geadieerd door de eigenaar in geval van voorafgaande weigering van een stedenbouwkundige vergunning of van voorafgaande afgifte van een negatief stedenbouwkundig attest, die enkel wordt gestaafd door het feit dat het goed is ingeschreven op de bewaarlijst of door het bestaan van bijzondere behoudsvoorwaarden waaraan zijn goed is gebonden.

§ 2. De aanvraag tot royering van de bewaarlijst of tot wijziging van de bijzondere behoudsvoorwaarden wordt ingediend volgens de vormen en procedures voorzien voor de inschrijving op de bewaarlijst.

§ 3. De in § 1, lid 3, beoogde overheden en personen aan wie de royering of de wijziging van de behoudsvoorwaarden werd geweigerd, mogen slechts een nieuwe aanvraag indienen betreffende hetzelfde goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, na een termijn van twee jaar te rekenen vanaf de kennisgeving van het weigeringsbesluit.

HOOFDSTUK V

De bescherming

Afdeling I Beschermingsprocedure

Art. 16. — § 1. De Executieve beschermt de goederen die tot het onroerende erfgoed behoren en stelt, indien nodig, de afbakening van een beschermingszone vast. Zij zet de beschermingsprocedure in gang hetzij uit eigen beweging, hetzij op voorstel van de Commissie.

§ 2. Na advies van de Commissie zet de Executieve de beschermingsprocedure in gang voor ieder goed dat tot het onroerende erfgoed behoort :

- 1° hetzij op verzoek van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar het goed is gelegen;
- 2° hetzij op verzoek van honderdvijftig personen ouder dan achttien jaar en gedomicilieerd in het Gewest;
- 3° hetzij op verzoek van de eigenaar.

La Commission donne son avis dans les nonante jours de la demande. Passé ce délai, l'avis est réputé défavorable.

L'Exécutif arrête la forme et le contenu des demandes visées à l'alinéa 1er.

Art. 17. — § 1er. L'Exécutif communique l'arrêté ouvrant la procédure de classement au fonctionnaire délégué désigné en exécution de l'ordonnance du 29 août 1991 organique de la planification et de l'urbanisme.

Il le notifie par lettre recommandée à la poste :

- 1° à la Commission;
- 2° à la commune;
- 3° au propriétaire;
- 4° à toute autre personne que l'Exécutif juge opportun d'informer.

La notification reproduit les mentions visées à l'article 8.

Lorsque l'Exécutif délimite une zone de protection, un plan délimitant cette zone de protection ainsi que pour les ensembles, sites et sites archéologiques, un plan délimitant l'ensemble, le site ou le site archéologique concerné est annexé à l'arrêté.

L'arrêté de l'Exécutif ouvrant la procédure de classement est en outre publié par mention au *Moniteur belge*.

§ 2. Dans les quinze jours suivant la notification de la décision, le propriétaire est tenu d'en informer le locataire, l'occupant ainsi que toute personne que le propriétaire, le locataire ou l'occupant aurait chargée ou autorisée à effectuer des travaux dans le bien relevant du patrimoine immobilier, sous peine d'être tenu pour responsable solidairement de la remise en état des lieux ordonnée par la Tribunal en vertu de l'article 36.

Mention de cette obligation doit apparaître dans l'acte de notification de la décision.

Art. 18. — Dans les trente jours de la notification, le propriétaire peut faire connaître à l'Exécutif et par lettre recommandée à la poste, ses observations au sujet du projet de classement.

Art. 19. — § 1er. A l'expiration du délai visé à l'article 18, l'Exécutif soumet, pour avis, le projet de classement au collège des bourgmestre et échevins de la

De Commissie brengt haar advies uit binnen negentig dagen na het verzoek. Na het verstrijken van die termijn wordt het advies geacht ongunstig te zijn.

De Executieve bepaalt de vorm en de inhoud van de in het eerste lid bedoelde verzoeken.

Art. 17. — § 1. De Executieve brengt haar besluit om de beschermingsprocedure in gang te zetten ter kennis van de gemachtigde ambtenaar aangewezen ingevolge de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw.

Zij geeft er bij een ter post aangetekende brief kennis van aan :

- 1° de Commissie;
- 2° de gemeente;
- 3° de eigenaar;
- 4° eenieder van wie de Executieve het nuttig acht dat hij wordt ingelicht.

De kennisgeving neemt de in artikel 8 bedoelde meldingen over.

Wanneer de Executieve een beschermingszone afbakt, wordt een plan tot afbakening van deze beschermingszone toegevoegd aan het besluit alsook voor de gehelen, landschappen en archeologische landschappen, een plan tot afbakening van het geheel, het landschap of de betrokken archeologische site.

Het besluit van de Executieve om de beschermingsprocedure in gang te zetten, wordt bovendien bij wege van vermelding in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

§ 2. Binnen vijftien dagen na de kennisgeving van de beslissing is de eigenaar verplicht om de huurder, de bewoner hiervan kennis te geven alsook elke persoon die de eigenaar, de huurder of de bewoner zou hebben belast of toegelaten om werken uit te voeren aan het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, op straffe hoofdelijk aansprakelijk te worden gesteld voor de herstelling van het goed bevolen door de rechtbank krachtens artikel 36.

Deze verplichting dient te worden vermeld in de akte van de kennisgeving van de beslissing.

Art. 18. — Binnen dertig dagen na de ontvangst van de kennisgeving kan de eigenaar zijn opmerkingen betreffende het beschermingsontwerp bij een ter post aangetekende brief aan de Executieve meedelen.

Art. 19. — § 1. Bij het verstrijken van de termijn bedoeld in artikel 18 legt de Executieve het ontwerp tot bescherming om advies voor aan het college van

commune où le bien relevant du patrimoine immobilier est situé et lui communique les observations éventuelles du propriétaire.

Le collège des bourgmestre et échevins donne son avis dans les quarante-cinq jours de la demande. Passé ce délai, la procédure est poursuivie.

§ 2. A l'expiration du délai visé au paragraphe 1er, alinéa 2, l'Exécutif soumet, pour avis, le projet de classement à la Commission et lui communique les observations éventuelles du propriétaire ainsi que l'avis du collège des bourgmestre et échevins.

La Commission donne son avis dans les quarante-cinq jours de la demande. Passé ce délai, la procédure est poursuivie.

Art. 20. — L'Exécutif prend l'arrêté de classement du bien relevant du patrimoine immobilier au plus tard le 360ème jour à compter de la publication au *Moniteur belge* ou de la notification au propriétaire, si elle est antérieure, de l'arrêté ouvrant la procédure de classement. Passé ce délai, la procédure est caduque.

Art. 21. — L'arrêté de classement reproduit les mentions obligatoires visées à l'article 8.

Il peut établir autour de tout bien classé une zone de protection dont il fixe les limites. En ce cas, un plan délimitant cette zone de protection ainsi que pour les ensembles, sites et sites archéologiques, un plan délimitant l'ensemble, le site ou le site archéologique concerné est annexé à l'arrêté de classement.

Art. 22. — § 1er. L'Exécutif communique l'arrêté de classement au fonctionnaire délégué désigné en exécution de l'ordonnance du 29 août 1991 organique de la planification et de l'urbanisme.

En outre, il le notifie par lettre recommandée à la poste :

- 1° à la Commission;
- 2° à la commune;
- 3° au propriétaire;
- 4° à toute autre personne que l'Exécutif juge opportun d'informer.

burgemeester en schepenen van de gemeente waar het goed gelegen is dat tot het onroerende erfgoed behoort en geeft zij het college kennis van de eventuele opmerkingen van de eigenaar.

Het college van burgemeester en schepenen dient van advies binnen vijfenveertig dagen na de aanvraag. Na die termijn wordt de procedure voortgezet.

§ 2. Na het verstrijken van de termijn bedoeld in paragraaf 1, tweede lid, legt de Executieve het beschermingsontwerp om advies voor aan de commissie en stelt zij deze in kennis van de eventuele opmerkingen van de eigenaar alsook van het advies van het college van burgemeester en schepenen.

De Commissie dient van advies binnen vijfenveertig dagen na de aanvraag. Na die termijn wordt de procedure voortgezet.

Art. 20. — De Executieve neemt het beschermingsbesluit van het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort uiterlijk op de 360ste dag te rekenen vanaf de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van het besluit om de beschermingsprocedure in gang te zetten of vanaf de kennisgeving ervan aan de eigenaar, indien deze voorafgaat. Na deze termijn vervalt de procedure.

Art. 21. — Het beschermingsbesluit neemt de verplichte vermeldingen bedoeld in artikel 8 over.

Het besluit kan een beschermingszone rondom ieder beschermd goed vaststellen, waarvan het de grenzen bepaalt. In dit geval wordt een plan tot afbakening van deze beschermingszone aan het beschermingsbesluit toegevoegd, alsook, voor de gehelen, landschappen en archeologische landschappen, een plan tot afbakening van het betrokken geheel, landschap of archeologische landschap.

Art. 22. — § 1. De Executieve brengt het beschermingsbesluit ter kennis van de gemachtigde ambtenaar aangewezen ingevolge de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw.

Bovendien brengt zij dit ter kennis bij een ter post aangetekende brief van :

- 1° de Commissie;
- 2° de gemeente;
- 3° de eigenaar;
- 4° alle anderen van wie de Executieve het nuttig acht dat zij worden ingelicht.

§ 2. Dans les quinze jours suivant la notification de l'arrêté de classement, le propriétaire est tenu d'en informer le locataire, l'occupant ainsi que toute personne que le propriétaire, le locataire ou l'occupant aurait chargée ou autorisée à effectuer des travaux dans le bien relevant du patrimoine immobilier, sous peine d'être tenu pour responsable solidairement de la remise en état des lieux ordonnée par le tribunal en vertu de l'article 36.

Mention de cette obligation doit apparaître dans l'acte de notification de l'arrêté de classement.

Art. 23. — L'arrêté de classement est obligatoire dès le jour de sa publication, par mention, au *Moniteur belge*. Il est transcrit au bureau de conservation des hypothèques.

A l'égard des autorités et personnes visées à l'article 22, § 1er, l'arrêté est obligatoire dès sa notification si celle-ci précède la publication au *Moniteur belge*.

En cas de délimitation par l'arrêté de classement d'une zone de protection, le plan délimitant cette zone et le cas échéant l'ensemble, le site ou le site archéologique concerné est publié au *Moniteur belge*.

Section 2 Effets du classement

Art. 24. — Les articles 11 à 14 s'appliquent aux effets du classement.

Art. 25. — Tous les effets du classement s'appliquent aux biens relevant du patrimoine immobilier qui font l'objet d'une procédure de classement, pendant la durée de cette procédure et à compter de la publication au *Moniteur belge* de l'arrêté ouvrant la procédure de classement ou de sa notification au propriétaire, si elle est antérieure.

Art. 26. — Dans la zone de protection visée à l'article 21, tous les actes et travaux de nature à modifier les perspectives sur le bien relevant du patrimoine immobilier ou à partir de celui-ci sont soumis à l'avis de la Commission, aux mesures particulières de publicité et à l'avis de la commission de concertation en application de l'ordonnance du 29 août 1991 organique de la planification et de l'urbanisme.

Art. 27. — Le bien classé relevant du patrimoine immobilier peut être identifié.

§ 2. Binnen vijftien dagen na de kennisgeving van het beschermingsbesluit is de eigenaar verplicht om de huurder, de bewoner hiervan kennis te geven alsook elke persoon die de eigenaar, de huurder of de bewoner zou hebben belast of toegelaten om werken uit te voeren aan het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, op straffe hoofdelijk aansprakelijk te worden gesteld voor de herstelling van het goed bevolen door de rechtbank krachtens artikel 36.

Deze verplichting dient te worden vermeld in de akte van de kennisgeving van het beschermingsbesluit.

Art. 23. — Het beschermingsbesluit is bindend te rekenen van de dag waarop het bij wege van vermelding in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt. Het besluit wordt overgeschreven op het kantoor van bewaring der hypotheken.

Ten aanzien van de overheden en personen bedoeld in artikel 22, § 1, is het besluit bindend te rekenen van de kennisgeving ervan, indien deze aan de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* voorafgaat.

In geval van afbakening van een beschermingszone bij het beschermingsbesluit wordt het plan tot afbakening van deze zone en desgevallend het betrokken geheel, landschap of archeologische landschap in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

Afdeling 2 Gevolgen van de bescherming

Art. 24. — De artikelen 11 tot 14 zijn van toepassing op de gevolgen van de bescherming.

Art. 25. — Alle gevolgen van de bescherming gelden voor de goederen die behoren tot het onroerende erfgoed waarvoor een beschermingsprocedure aan de gang is, tijdens de duur van die procedure en te rekenen vanaf de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van het besluit tot het instellen van de beschermingsprocedure of de kennisgeving ervan aan de eigenaar indien deze voorafgaat.

Art. 26. — In de beschermingszone bedoeld in artikel 21 zijn alle handelingen en werkzaamheden, die van die aard zijn dat ze het uitzicht op het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, of vanaf dat goed wijzigen, gebonden aan het advies van de Commissie, de speciale regelen van openbaarmaking en het advies van de overlegcommissie met toepassing van de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedebouw.

Art. 27. — Het beschermde goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, kan worden geïdentificeerd.

L'Exécutif arrête le graphisme, les dimensions et l'emplacement des sigles et panneaux pouvant servir à identifier le bien classé.

Section 3 Procédure de déclassement

Art. 28. — § 1er. Après avis favorable de la Commission et s'il est établi que des circonstances nouvelles intervenues depuis la date de la signature de l'arrêté de classement ont eu pour effet de diminuer l'intérêt du bien relevant du patrimoine immobilier selon les critères définis à l'article 2, 1°, l'Exécutif peut déclasser un bien relevant du patrimoine immobilier ou modifier la zone de protection visée à l'article 21 soit d'initiative, soit sur proposition de la Commission.

Dans les mêmes conditions, l'Exécutif peut également déclasser un bien relevant du patrimoine immobilier ou modifier la zone de protection visée à l'article 21 :

- 1° soit à la demande du collège des bourgmestre et échevins de la commune où le bien est situé;
- 2° soit à la demande de cent cinquante personnes âgées de dix-huit ans au moins et domiciliées dans la Région;
- 3° soit à la demande du propriétaire. L'Exécutif ne peut être saisi par le propriétaire qu'en cas de refus préalable de certificat ou de permis d'urbanisme, motivé par le seul fait du classement ou de l'existence d'une zone de protection.

§ 2. La demande de déclassement ou de modification de la zone de protection est instruite selon les formes et procédures prévues pour le classement.

Toutefois, l'avis de la Commission visé à l'article 19, § 2 est réputé défavorable en cas de silence persistant à l'expiration du délai visé à cet article.

§ 3. Les autorités et personnes visées au § 1er, alinéa 2, qui se sont vu refuser le déclassement ou la modification de la zone de protection ne peuvent pas introduire une nouvelle demande relative au même bien relevant du patrimoine immobilier fondée sur les mêmes circonstances nouvelles.

De Executieve bepaalt de grafische vormgeving, de afmetingen en de plaats van de kentekens en borden die kunnen dienen om het beschermde goed te identificeren.

Afdeling 3 Procedure tot opheffing van de bescherming

Art. 28. — § 1. Na gunstig advies van de Commissie en in geval van nieuwe omstandigheden sedert de datum van de ondertekening van het beschermingsbesluit waardoor het belang van het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, vermindert volgens de maatstaven vastgesteld in artikel 2, 1°, kan de Executieve de bescherming van het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, opheffen of de in artikel 21 bedoelde beschermingszone wijzigen, hetzij uit eigen beweging, hetzij op voorstel van de commissie.

Onder dezelfde voorwaarden kan de Executieve de bescherming van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort opheffen of de in artikel 21 bedoelde beschermingszone wijzigen :

- 1° hetzij op verzoek van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar het goed is gelegen;
- 2° hetzij op verzoek van honderdvijftig personen ouder dan achttien jaar en gedomicilieerd in het Gewest;
- 3° hetzij op het verzoek van de eigenaar. De Executieve kan slechts worden geadieerd door de eigenaar in geval van voorafgaande weigering van een stedenbouwkundig attest of stedenbouwkundige vergunning, die enkel wordt gestaafd door het feit dat het goed is beschermd of door het bestaan van een beschermingszone.

§ 2. De aanvraag tot opheffing van de bescherming of tot wijziging van de beschermingszone wordt ingediend volgens de vormen en procedures voorzien voor de bescherming.

Het in artikel 19, § 2 bedoelde advies van de Commissie wordt echter ongunstig geacht, in geval van uitblijven van het advies na het verstrijken van de in dit artikel bedoelde termijn.

§ 3. De in § 1, lid 2, beoogde overheden en personen aan wie de opheffing van de bescherming of de wijziging van de beschermingszone werd geweigerd, mogen geen nieuwe aanvraag indienen betreffende hetzelfde goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, gebaseerd op dezelfde nieuwe omstandigheden.

CHAPITRE VI

Gestion, travaux et subsides

Art. 29. — § 1er. Lorsque des travaux de conservation, au sens de l'article 2, 2°, d'un bien classé relevant du patrimoine immobilier sont nécessaires, la Région, la Province et la commune concernées peuvent intervenir dans les frais de ces travaux, suivant des conditions et proportions à fixer par l'arrêté de l'Exécutif.

§ 2. Dans le cas où le propriétaire refuse de faire exécuter les travaux nécessaires visés au paragraphe 1er, la Région, la Province ou la commune peut se substituer à lui. Selon le cas, la Province ou la commune recueille les subventions accordées par la Région.

A défaut d'accord avec le propriétaire, la Région, la Province ou la commune peuvent récupérer les frais engagés.

§ 3. Lorsque le bien relevant du patrimoine immobilier appartient à une personne physique ou morale de droit privé, celle-ci peut, au lieu d'exécuter les travaux qui sont indispensables au maintien de l'intégrité du bien, exiger que la Région procède à l'expropriation de son bien. Sauf convention contraire intervenue entre les parties intéressées, l'expropriation porte sur le bien relevant du patrimoine immobilier tout entier, même s'il n'est inscrit sur la liste de sauvegarde ou classé que pour partie, à la condition que la partie inscrite sur la liste de sauvegarde ou classée constitue un élément essentiel du patrimoine immobilier et sur le terrain qui en est l'accessoire indispensable.

Art. 30. — L'Exécutif fixe les conditions d'octroi du subside visé à l'article 29, la composition du dossier de demande de subside ainsi que la procédure.

Dans la fixation des critères qu'il retient pour l'octroi d'un subside, l'Exécutif peut tenir compte notamment de l'exécution des travaux suivant les prescriptions de protection et du cahier des charges approuvé par l'Exécutif, des efforts d'entretien consentis par le propriétaire dans le passé, de la personnalité juridique du demandeur, des revenus du propriétaire privé et de la mesure dans laquelle le bien classé est accessible au public.

L'Exécutif peut assortir l'octroi de subsides d'une clause de remboursement si le bien relevant du patrimoine immobilier est vendu ou loué durant une période qu'il détermine.

HOOFDSTUK VI

Beheer werken en toelagen

Art. 29. — § 1. Indien werken tot behoud in de zin van artikel 2, 2° vereist zijn aan een beschermd goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, kan het Gewest, de betrokken Provincie en gemeente zijn of haar bijdrage in de kosten van deze werken verlenen, volgens de voorwaarden en cijfers die door het besluit van de Executieve worden vastgesteld.

§ 2. In het geval waar de eigenaar weigert de nodige werken bedoeld in § 1 te doen uitvoeren, kan het Gewest, de Provincie of de gemeente in zijn plaats treden. Desgevallend krijgt de Provincie of de gemeente de toelagen die door het Gewest worden toegekend.

Bij gebrek aan overeenstemming met de eigenaar, kunnen het Gewest, de Provincie of de gemeente de gedane kosten terugvorderen.

§ 3. Wanneer het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, eigendom is van een natuurlijk persoon of privaatrechtelijk rechtspersoon, kan die, in plaats van de werkzaamheden uit te voeren die nodig zijn voor het behoud van de integriteit van het goed eisen dat het Gewest zijn goed onteigent. Tenzij anders is overeengekomen tussen de betrokken partijen, geldt de onteigening voor het gehele goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, ook al is het slechts voor een deel op de bewaarlijst ingeschreven of beschermd, voor zover het op de bewaarlijst ingeschreven of beschermde deel een wezenlijk bestanddeel van het onroerende erfgoed uitmaakt, en voor het terrein dat er noodzakelijk bij behoort.

Art. 30. — De Executieve stelt de toekenningsvoorwaarden van de in artikel 29 bedoelde toelage vast, de samenstelling van het dossier voor de toelageaanvraag alsook de procedure.

Bij het bepalen van de maatstaven die zij weerhoudt voor het verlenen van een toelage, kan de Executieve rekening houden met, onder meer, de uitvoering van de werken volgens de beschermingsvoorschriften en de voorschriften van het door de Executieve goedgekeurde bestek, de onderhoudswerken die in het verleden door de eigenaar werden uitgevoerd, de rechtspersoonlijkheid van de aanvrager, de inkomsten van de privé-eigenaar en met de mate waarin het beschermd goed toegankelijk is voor het publiek.

De Executieve kan bij de toekenning van toelagen een terugbetalingsclausule inlassen, indien het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, wordt verkocht of verhuurd binnen een door haar bepaalde termijn.

CHAPITRE VII

Expropriation et indemnités

Art. 31. — L'Exécutif peut, soit d'initiative, soit sur proposition de la Commission ou du collège des bourgmestre et échevins de la commune concernée, décider l'expropriation pour cause d'utilité publique, d'un bien relevant du patrimoine immobilier, inscrit sur la liste de sauvegarde ou classé et qui risque d'être détruit ou gravement détérioré.

A la demande du collège des bourgmestre et échevins de la commune concernée, l'Exécutif peut autoriser cette commune à exproprier pour cause d'utilité publique un tel bien et dans les mêmes conditions.

Art. 32. — § 1er. Le propriétaire d'un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde, classé ou situé dans une zone de protection, peut demander une indemnité à charge de la Région lorsque l'interdiction de bâtir ou de lotir résultant uniquement de l'inscription sur la liste de sauvegarde, du classement ou de la situation du patrimoine immobilier dans une zone de protection, met fin à l'usage auquel ce bien était affecté ou normalement destiné au jour précédant l'entrée en vigueur de l'arrêté d'inscription sur la liste de sauvegarde ou de l'arrêté de classement.

§ 2. Le droit à l'indemnisation naît au moment du refus définitif d'un permis d'urbanisme ou de lotir. Seule la diminution de valeur résultant de l'interdiction de bâtir ou de lotir peut être prise en considération pour l'indemnisation. Cette diminution de valeur doit être subie sans indemnité jusqu'à concurrence de 20 % de cette valeur.

Il n'y a pas lieu à indemnité lorsque le propriétaire a acquis le bien relevant du patrimoine immobilier alors que ce bien était déjà inscrit sur la liste de sauvegarde, classé ou faisant l'objet d'une procédure de classement, ou situé dans une zone de protection.

La Région peut s'exonérer de son obligation d'indemniser en rachetant le bien considéré à l'intéressé.

§ 3. La Région peut demander le remboursement des indemnités majorées des intérêts légaux aux bénéficiaires ou à leurs ayants cause dès que le bien relevant du patrimoine immobilier est radié de la liste de sauvegarde, est déclassé ou n'est plus situé dans une zone de protection.

HOOFDSTUK VII

Onteigening en vergoedingen

Art. 31. — De Executieve kan, ofwel uit eigen beweging, ofwel op voorstel van de Commissie of van het college van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeente, besluiten tot de onteigening ten algemenen nutte van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, en dat op de bewaarlijst is ingeschreven of beschermd is en waarvoor er gevaar zou bestaan voor afbraak of zware beschadiging.

Op aanvraag van het college van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeente kan de Executieve machtiging verlenen aan deze gemeente om onder dezelfde voorwaarden een dergelijk goed ten algemenen nutte te onteigenen.

Art. 32. — § 1. De eigenaar van een goed behorend tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende erfgoed, van een beschermd goed of een goed dat gelegen is in een beschermingszone, kan een vergoeding vragen ten laste van het Gewest wanneer een bouw- of verkavelingsverbod die uitsluitend voortvloeit uit de inschrijving op de bewaarlijst, de bescherming of uit de ligging van het onroerende erfgoed, in een beschermingszone, een einde maakt aan het gebruik waarvoor het goed bestemd was of normaal bestemd was op de dag die voorafgaat aan de inwerkingtreding van het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst of van het besluit tot bescherming.

§ 2. Het recht op de vergoeding ontstaat bij de definitieve weigering van een stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning. Slechts de waardevermindering die voortvloeit uit het bouw- of verkavelingsverbod kan in aanmerking worden genomen voor de vergoeding. Deze waardevermindering wordt niet vergoed tot een bedrag van 20 % van die waarde.

Er wordt geen vergoeding toegekend wanneer de eigenaar het goed dat behoort tot het onroerende erfgoed, heeft verworven toen dat goed reeds ingeschreven was op de bewaarlijst, beschermd was of het voorwerp was van een beschermingsprocedure, of gelegen was in een beschermingszone.

Het Gewest kan zichzelf vrijstellen van zijn verplichting tot vergoeding door het betrokken goed van de belanghebbende terug te kopen.

§ 3. Het Gewest kan de terugbetaling van de vergoedingen, vermeerderd met de wettelijke intresten, vragen aan de begunstigden of hun rechthebbenden zodra het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort van de bewaarlijst is geroyeerd, zijn bescherming opgeheven is of zodra het niet meer in een beschermingszone gelegen is.

§ 4. Il n'y a pas lieu à indemnité du chef de l'interdiction de placer des enseignes ou des dispositifs quelconques de publicité sur un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde, classé ou situé dans une zone de protection.

§ 5. Les actions sont prescrites un an après le jour où naît le droit d'indemnisation ou de remboursement d'indemnisation.

CHAPITRE VIII

Surveillance et dispositions pénales

Art. 33. — Indépendamment des officiers de police judiciaire, les fonctionnaires et agents techniques des communes désignés par l'Exécutif ainsi que le fonctionnaire qu'il délègue à cette fin, ont qualité pour rechercher et constater les infractions aux dispositions de la présente ordonnance.

Les fonctionnaires et agents ont accès au bien relevant du patrimoine immobilier pour faire toutes recherches et constatations utiles.

Au besoin, l'intervention de la force publique est requise et les scellés sont apposés pour assurer l'interruption des travaux.

Art. 34. — § 1er. L'Exécutif ou le fonctionnaire qu'il délègue à cette fin, peut ordonner l'interruption des travaux exécutés en infraction aux dispositions de la présente ordonnance.

L'ordre est notifié par lettre recommandée à la poste dans les huit jours de la décision.

§ 2. Les fonctionnaires et agents visés à l'article 33 peuvent ordonner verbalement et sur place l'interruption immédiate des travaux exécutés ou des actes accomplis en infraction aux dispositions de la présente ordonnance.

L'ordre d'interruption des travaux est consigné dans un procès-verbal.

L'ordre doit, sous peine de péremption, être confirmé dans les quinze jours par l'Exécutif.

Le procès-verbal de constat et la décision de confirmation sont notifiés par lettre recommandée à la poste avec accusé de réception au maître de l'ouvrage et à la personne ou l'entrepreneur qui exécute les travaux.

§ 4. Het verbod om reclameborden of onverschillig welke reclame aan te brengen op een goed dat tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende erfgoed behoort, dat beschermd is of dat gelegen is in een beschermingszone, sluit alle aanspraak op vergoeding uit.

§ 5. De vorderingen verjaren één jaar na de dag waarop het recht op vergoeding of op de terugbetaling van de vergoeding ontstaat.

HOOFDSTUK VIII

Toezicht en strafbepalingen

Art. 33. — Naast de officieren van de gerechtelijke politie zijn de ambtenaren en technische beambten van de gemeenten die door de Executieve aangewezen worden, alsook de ambtenaar die zij daartoe afvaardigt, bevoegd om de inbreuken op de bepalingen van deze ordonnantie op te sporen en vast te stellen.

De ambtenaren en beambten hebben toegang tot het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort om alle nodige opsporingen en vaststellingen te verrichten.

Zo nodig wordt er beroep gedaan op de gewapende macht en gebeurt de verzegeling om de werken te onderbreken.

Art. 34. — § 1. De Executieve of de ambtenaar die zij daartoe afvaardigt kan bevelen om de werken te onderbreken die worden uitgevoerd in strijd met de bepalingen van deze ordonnantie.

Er wordt kennis gegeven van het bevel bij een ter post aangetekende brief binnen acht dagen na de beslissing.

§ 2. De ambtenaren en beambten bedoeld in artikel 33 kunnen mondeling en ter plaatse bevelen om de uitgevoerde werken of de gestelde handelingen, die in strijd zijn met de bepalingen van deze ordonnantie, onmiddellijk te onderbreken.

Het bevel om de werken te onderbreken moet in een proces-verbaal worden vermeld.

Om de verjaring te voorkomen, moet het bevel binnen vijftien dagen worden bevestigd door de Executieve.

Er wordt kennis gegeven van het proces-verbaal houdende vaststelling en de beslissing tot bevestiging, bij een ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs, aan de bouwheer en aan de persoon of ondernemer die de werken uitvoert.

Art. 35. — Est puni d'un emprisonnement de huit jours à six mois et d'une amende de mille francs à cent mille francs, ou d'une de ces peines seulement :

1° celui qui, sans l'autorisation prescrite à l'article 12, § 1er ou en violation des conditions fixées par l'autorisation, effectue des travaux à un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde, classé, faisant l'objet d'une procédure de classement ou situé dans une zone de protection;

2° celui qui omet de respecter, conformément aux articles 11 et 26, les conditions particulières relatives à la conservation ou la zone de protection auxquelles est soumis le bien inscrit sur la liste de sauvegarde, classé, faisant l'objet d'une procédure de classement ou situé dans une zone de protection;

3° l'officier instrumentant qui lors du transfert d'un bien relevant du patrimoine immobilier inscrit sur la liste de sauvegarde, classé ou faisant l'objet d'une procédure de classement, omet de mentionner conformément à l'article 13, les qualifications dans l'acte constatant le transfert.

4° le propriétaire qui omet de respecter l'obligation prescrite par les articles 9 § 2, 17 § 2 et 22 § 2, de notifier au locataire ou à l'occupant ainsi qu'à toute personne qui aurait été chargée d'exécuter des travaux en contravention avec les dispositions de la présente ordonnance :

- a) l'arrêté portant inscription de son bien sur la liste de sauvegarde;
- b) l'arrêté de l'Exécutif ouvrant la procédure de classement;
- c) l'arrêté de classement.

Art. 36. — Tout jugement de condamnation ordonne à la demande de l'Exécutif le rétablissement du bien relevant du patrimoine immobilier dans son état antérieur ou les travaux nécessaires pour lui rendre, dans la mesure du possible, son aspect antérieur, aux frais du condamné, sans préjudice des dommages et intérêts.

Il fixe le délai d'exécution des travaux.

Art. 35. — Met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met een geldboete van duizend tot honderdduizend frank of met één van deze straffen alleen, wordt gestraft :

1° hij die, zonder de in artikel 12, § 1 voorgeschreven machtiging of in strijd met bij zodanige machtiging gestelde voorwaarden, werken uitvoert aan een goed dat behoort tot het onroerende erfgoed dat is ingeschreven op de bewaarlijst, beschermd is, het voorwerp is van een beschermingsprocedure of dat gelegen is in een beschermingszone;

2° hij die verzuimt, overeenkomstig de artikelen 11 en 26, de bijzondere voorwaarden na te leven betreffende het behoud of de beschermingszone waaraan het goed gebonden is, dat is ingeschreven op de bewaarlijst, beschermd is, het voorwerp is van een beschermingsprocedure of dat gelegen is in een beschermingszone;

3° de instrumenterende ambtenaar die bij overdracht van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort dat op de bewaarlijst is ingeschreven, beschermd is of het voorwerp is van een procedure tot bescherming, verzuimt om, overeenkomstig artikel 13, de kwalificaties te vermelden in de akte die de overdracht vaststelt.

4° de eigenaar die de verplichting voorgeschreven in de artikelen 9 § 2, 17 § 2 en 22 § 2 niet nakomt om aan de huurder of de bewoner alsook aan elke persoon die hij zou hebben gelast werkzaamheden uit te voeren, in overtreding met de bepalingen van deze ordonnantie, kennis te geven van :

- a) het besluit tot inschrijving van zijn goed op de bewaarlijst;
- b) het besluit van de Executieve om de beschermingsprocedure in gang te zetten;
- c) het besluit tot bescherming.

Art. 36. — Elk vonnis van veroordeling beveelt, op verzoek van de Executieve, dat het goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, in zijn vroegere staat wordt teruggebracht of dat de werkzaamheden worden uitgevoerd die nodig zijn om het, voor zover mogelijk, zijn vroeger uitzicht terug te geven, op kosten van de veroordeelde, onverminderd de schadevergoeding.

Het bepaalt de termijn voor de uitvoering van de werkzaamheden.

CHAPITRE IX

Dispositions finales et transitoires

Art. 37. — § 1er. A l'exception des dispositions relatives aux objets mobiliers, la loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites cesse d'être applicable à la Région de Bruxelles-Capitale.

Toutefois, pendant une durée de six mois prenant cours à compter de l'entrée en vigueur de la présente ordonnance, les procédures de classement en cours au moment de l'entrée en vigueur de la présente ordonnance sont poursuivies jusqu'à leur terme conformément aux dispositions de la loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites. Passé ce délai, les procédures de classement toujours en cours seront poursuivies conformément aux dispositions de la présente ordonnance sous le bénéfice des éléments de procédure déjà acquis en application de la loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites.

§ 2. Les arrêtés de classement pris en application de la loi du 7 août 1931 restent en vigueur jusqu'au moment où ils seraient modifiés ou abrogés conformément à la présente ordonnance.

Les effets du classement prévus par la présente ordonnance s'attachent aux biens classés en application de la loi du 7 août 1931.

Art. 38. — Les dispositions de la présente ordonnance entrent en vigueur aux dates fixées par l'Exécutif et au plus tard le 1er octobre 1992.

Au nom de l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale,

Bruxelles, le 31 octobre 1991

Le Ministre du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature et de la Politique de l'Eau,

Georges DESIR

HOOFDSTUK IX

Slot- en overgangsbepalingen

Art. 37. — § 1. Met uitzondering van de bepalingen betreffende de roerende goederen, is de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen niet langer van toepassing op het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

Gedurende een periode van zes maanden te rekenen vanaf de inwerkingtreding van deze ordonnantie worden de beschermingsprocedures die aan de gang zijn op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze ordonnantie tot het einde voortgezet overeenkomstig de bepalingen van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen. Na die termijn zullen de beschermingsprocedures die nog steeds aan de gang zijn worden voortgezet overeenkomstig de bepalingen van deze ordonnantie, zonder afbreuk te doen aan de reeds verworven elementen van de procedure met toepassing van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen.

§ 2. De beschermingsbesluiten genomen met toepassing van de wet van 7 augustus 1931 blijven van kracht tot zij overeenkomstig deze ordonnantie worden gewijzigd of opgeheven.

De in deze ordonnantie bepaalde gevolgen van de bescherming zijn verbonden aan de goederen die beschermd zijn met toepassing van de wet van 7 augustus 1931.

Art. 38. — De bepalingen van deze ordonnantie treden in werking op de door de Executieve vastgestelde data en ten laatste op 1 oktober 1992.

Namens de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve,

Brussel, 31 oktober 1991

De Minister belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid.

Georges DESIR

